

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

07 / 2010

OBSAH

Rozhodnutia a stanoviská vo veciach obchodných

Č. 1

Správca konkurznej podstaty ustanovený do funkcie podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov nie je oslobodený od poplatku v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. m) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.

(Stanovisko obchodnoprávneho kolégia NS SR na zjednotenie výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. m) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov z 23. novembra 2010, sp. zn. Obpj 1/2010)

Č. 2

Ak predseda senátu odvolacieho súdu na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadil pojednávanie, hoci o odvolaní bolo možné v zmysle ust. § 214 ods. 2 O. s. p. rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania, môže odvolací súd vec prejednať v neprítomnosti účastníka len za dodržania podmienok stanovených v ust. § 101 ods. 2 O. s. p..

(Uznesenie NS SR z 27. mája 2010, sp. zn. 1 Obdo V 17/2009).

Č. 3

Výtazok speňazenia majetku neskoršieho úpadcu získaný v exekučnom konaní pred vyhlásením konkurzu sa nezapočítava do základu pre výpočet odmeny správcu konkurznej podstaty.

(Uznesenie NS SR z 26. októbra 2009, sp. zn. 1 M Obdo V 6/2007).

Č. 4

Zahraničná právnická osoba, ktorá má sídlo na území krajiny Európskej únie, sa môže domáhať ochrany proti nekalej súťaži aj keď nepodniká na území Slovenskej republiky.

(Rozsudok NS SR z 24. februára 2010, sp. zn. 1 Obdo V 98/2007).

Č. 5

Splnenie podmienok odporovateľnosti právneho úkonu sa posúdi podľa ust. § 15 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších platnom a účinnom v čase, kedy právny úkon vznikol.

(Rozsudok NS SR z 24. júna 2010, sp. zn. 1 M Obdo V 7/2010).

Č. 6

Príslušenstvom pohľadávky sú aj vynaložené náklady na odmenu za právnu službu poskytnutú mimo súdneho konania v súvislosti s uplatnením pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

(Uznesenie NS SR z 9. júna 2010, sp. zn. 3 M Obdo 2/2010).

Č. 7

Ak žalobca, ktorý sa stal na základe zmluvy o prevode akcií akcionárom akciovej spoločnosti, nie je v čase podania žaloby o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia tejto akciovej spoločnosti zapísaný do zoznamu akcionárov listinných akcií na meno vedenom Centrálnym depozitárom a nie je v čase podania žaloby ani likvidátorom, správcom konkurznej podstaty, vyrovnacím správcom alebo členom dozornej rady akciovej spoločnosti, nie je aktívne legitímovaný na podanie takejto žaloby.

(Rozsudok NS SR z 9. decembra 2009, sp. zn. 2 Obo 50/2009).

Č. 8

Nepriaznivý výsledok podnikania obchodnej spoločnosti nie je dôvodom pre dodatočné hodnotenie právnych úkonov, ktoré viedli k majetkovej účasti spoločníka na podnikaní v tejto spoločnosti a nezakladá neplatnosť týchto právnych úkonov z dôvodu, že odporujú dobrým mravom

Podpis obce na vyhlásení o vklade nehnuteľnosti do obchodnej spoločnosti podľa § 60 ods. 1 Obch. zák. nemusí byť opatrený osvedčením o jeho pravosti.

(Rozsudok NS SR z 29. apríla 2010, sp. zn. 1 M Obdo V 2/2008).

Č. 9

Pohľadávka Sociálnej poisťovne – dávka garančného poistenia upravená zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zmien a doplnkov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov.

V ustanoveniach § 87 ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii nie sú taxatívne vymedzené pohľadávky proti podstate. Pohľadávky, ktoré sú v § 87 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. uvedené za spojkou „ako“ sú len demonštratívne vymedzené, a teda zákon nevylúčil možnosť považovať aj iné pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, za pohľadávky proti podstate.

(Uznesenie NS SR z 27. mája 2010, sp. zn. 5 Obdo 2/2010).

Č. 10

Cena diela je pevne dohodnutá, aj keď konkrétna suma nie je priamo v zmluve o dielo uvedená, ak sa účastníci zmluvy dohodli, že cena bola stanovená na základe cenovej ponuky vypracovanej pred podpisom zmluvy, a táto cenová ponuka je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy a bola k dispozícii aj pre objednávateľa.

Tak ako ostatné dôkazy, i znalecký posudok, musí súd podrobiť hodnoteniu podľa ust. § 132 O. s. p.. Posudok preto musí v sebe spájať vysokú odbornosť so zrozumiteľnosťou slovného vyjadrenia záverov a postupu, akým k nemu dospel, aby súd, prípadne iný orgán, pre

ktorý je posudok určený, bol schopný pochopiť jeho dôkazný význam, aj keď sám nemá odborné vedomosti.

(Uznesenie NS SR z 28. januára 2010, sp. zn. 1 M Obdo V 11/2008).

Č. 11

Pri aplikácii ustanovenia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka, pri uplatňovaní práva na odstúpné, je treba rozlišovať, či plnenie zo zmluvy je jednorazové, alebo ide o plnenie opakujúce sa.

Pri opakujúcom sa plnení, zaplatením nárokov za určité obdobie, k zrušeniu zmluvy podľa § 355 ods. 1 Obchodného zákonníka nedošlo.

(Rozsudok NS SR z 24. júna 2010, sp. zn. 1 Obdo V 80/2008).

Č. 12

Ak súd vydá zmenkový platobný rozkaz a uloží v ňom povinnosť žalovanému, ktorý bol právoplatným rozsudkom súdu pozbavený spôsobilosti na právne úkony, konanie trpí vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože neboli splnené podmienky konania podľa ust. § 103 O. s. p..

(Uznesenie NS SR z 29. apríla 2010, sp. zn. 5 M Obdo 3/2010).

Č. 13

Pokiaľ sa nepreukáže opak, hodnoverným a záväzným údajom katastra nehnuteľností je údaj o práve k nehnuteľnosti. Údaj o vlastníkoch nehnuteľností je hodnoverný ale nie záväzný (§ 70 ods. 1 v spojení s § 7 zákona č. 162/1995 Z. z.).

V konaní o vylučovacej žalobe podľa ust. § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ak správca konkurznej podstaty popiera, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej do konkurznej podstaty napriek zápisom žalobcu ako vlastníka v katastri nehnuteľností, je potrebné na zistenie tejto skutočnosti vykonať dokazovanie.

(Uznesenie NS SR z 30. novembra 2009, sp. zn. 1 M Obdo V 11/2009).

Č. 14

Zo záväzku banky poskytnúť klientovi, ktorý je ručiteľom záväzku tretej osoby voči inej banke (veriteľa), peňažné prostriedky na splnenie jeho záväzku z ručenia, aj keď na jeho účte nebudú potrebné peňažné prostriedky, nevzniká banke ručiteľský záväzok a povinnosť splniť nesplatený dlh veriteľovi. Bez súhlasu klienta nie je banka oprávnená uskutočniť z jeho účtu inkaso na plnenie jeho ručiteľského záväzku v prospech veriteľa.

(Rozsudok NS SR z 24. júna 2010, sp. zn. 1 Obdo V 64/2008).

Č. 15

Konanie, ktoré Protimonopolný úrad vo svojom právoplatnom rozhodnutí kvalifikoval ako zneužitie dominantného postavenia na relevantnom trhu formou diskriminácie podľa § 7 ods. 5 písm. c) zák. č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov, môže byť zároveň nekalou súťažou podľa § 44 ods. 1 Obch. zák., len ak ten, kto

uvedenú povinnosť porušil, a ten, voči komu ju porušil, sú voči sebe v postavení vzájomných sťažiteľov.

(Rozsudok NS SR z 20. februára 2008, sp. zn. 1 Obdo V 19/2007).

Č. 16

Ak sa pri ďalšom predaji predmetu kúpy, predtým ako bola zaplatená kúpna cena, nový kupujúci, so súhlasom predávajúceho, dohodne s pôvodným kupujúcim, že kúpnu cenu mu zaplatí tak, že za neho uhradí nezaplatený zvyšok kúpnej ceny predávajúcemu, vznikne predávajúcemu právo na zaplatenie nezaplateného zvyšku kúpnej ceny priamo proti novému kupujúcemu. Prípadné nedostatky dohody medzi pôvodným a ďalším kupujúcim, vrátane jej neplatnosti, ani iné poruchy v ich právnom vzťahu, sa nemôžu preniesť do vzťahu medzi predávajúcim a novým kupujúcim. Prijatie kúpnej ceny predávajúcim od nového kupujúceho nie je v takom prípade bezdôvodným obohatením.

(Rozsudok NS SR z 30. októbra 2008, sp. zn. 1 M Obdo V 6/2006).

Č. 17

Nepripustná je porovnávacía reklama, ak neporovnáva objektívne vlastnosti produktov.

(Uznesenie NS SR z 28. januára 2010, sp. zn. 1 Obdo V 84/2007).

Č. 18

Poučenie o možnosti podať dovolanie a lehote na jeho podanie nie je predpísanou náležitosťou rozsudku.

(Uznesenie NS SR z 24. februára 2010, sp. zn. 1 Obdo V 42/2009).

Č. 19

Odvolačí súd tým, že potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za návrh, hoci v čase jeho rozhodovania už poplatok bol zaplatený i keď nie na účet súdu, ktorý viedol konanie na prvom stupni, odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom.

(Uznesenie NS SR zo 17. decembra 2009, sp. zn. 1 Obdo V 74/2007).

Č. 20

Ak bol navrhovateľom na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka orgán štátu poverený správou daní a vymáhaním daňových nedoplatkov, ktorý v zmysle ust. § 4 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ZKV) nemá povinnosť súčasne s podaním návrhu zaplatiť preddavok na úhradu odmeny predbežného správcu a konanie bolo postupom podľa § 70e ods. 5 ZKV zastavené, nemôže súd určiť navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odmenu priamo predbežnému správcovi, ani povinnosť nahradiť trovy, ktoré vyplatením odmeny znášal štát.

(Uznesenie NS SR z 29. septembra 2009, sp. zn. 1 M Obdo V 4/2007).

Č. 21

Aj keď v zmysle ust. § 14 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z. odmena advokátovi patrí aj za úkon spočívajúci v prevzatí a príprave zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, túto časť odmeny nemožno považovať za účelne vynaložené trovy konania v zmysle ust. § 142 ods. 1 O. s. p. v prípade, ak účastník konania bez vážneho dôvodu vymenil advokáta.

(Uznesenie NS SR z 30. novembra 2009, sp. zn. 1 M Obdo V 21/2007).

Č. 22

Námietky sú síce formou obrany proti zmenkovému platobnému rozkazu, nie sú však opravným prostriedkom v zmysle štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku. Konanie o námietkach je konaním na súde prvého stupňa, ktorého konečným výsledkom je až rozhodnutie súdu o námietkach.

(Rozsudok NS SR z 31. marca 2010, sp. zn. 1 M Obdo V 6/2008).

Č. 1

Správca konkurznej podstaty ustanovený do funkcie podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov nie je oslobodený od poplatku v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. m) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.

(Stanovisko obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na zjednotenie výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. m) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov z 23. novembra 2010, sp. zn. Obpj 1/2010)

Predseda obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 21 ods. 3 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a v zмене a doplnení niektorých zákonov, ako aj podľa čl. 17 ods. 4 písm. c/ Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Pls 1/2006 (č. 291/2006 Z. z.) navrhol obchodnoprávnemu kolégiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, aby zaujalo stanovisko k zjednoteniu výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. m/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.

Návrh na zaujatie stanoviska k výkladu § 4 ods. 2 písm. m/ zákona č. 71/1992 Zb. odôvodnil predseda obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potrebou odstrániť nejednotnosť súdneho rozhodovania, ktorá sa prejavila v zaujímaní odlišných právnych názorov obsiahnutých v rozhodnutiach senátov tohto kolégia najvyššieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky Uznesením z 30. 11. 2009 č. k. 1 M Obdo V 16/2007–237 dovolanie v časti smerujúcej proti výroku odvolacieho súdu o trovách konania zamietol a rozhodnutie odvolacieho súdu v časti, ktorou bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie zrušil. Dovolací súd v odôvodnení uznesenia konštatoval, že Zákonom č. 621/2005 Z. z. bolo s účinnosťou od 1. januára 2006 zmenené a doplnené znenie § 4 ods. 2 písm. m/ zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Podľa neho od súdneho poplatku je oslobodený správca podľa osobitného predpisu. Je zrejmé, že správcom podľa osobitného predpisu majú byť správcovia podstaty podľa konkurzných a vyrovnacích, resp. reštrukturalizačných predpisov. Poznámka 3f/, uvedená pri § 4 ods. 2 písm. m/ však odkazuje len na zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii. Hoci uvedená poznámka neodkazuje aj na zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, podľa dovolacieho súdu treba oslobodenie od poplatku vzťahovať aj na správcov podstaty v konkurzných konaniach vedených podľa zákona č. 328/1991 Zb. Zmysel, princíp, cieľ a charakter konkurzných konaní, vedených podľa oboch zákonov, je rovnaký. Ak bolo záujmom zákonodarcu oslobodiť od platenia súdnych poplatkov v súdnych konaniach, v ktorých vystupujú ako účastníci konania správcovia podstaty, súdom ustanovení a pod jeho dozorom vykonávajúci osobitné úlohy v konkurznom konaní, nie je dôvod z poplatkového hľadiska rozlišovať správcov v konkurzoch vyhlásených podľa zák. č. 7/2005 Z. z. a správcov v konkurzoch vyhlásených podľa predchádzajúceho zákona č. 328/1991 Zb. Neuvedenie zákona č. 328/1991 Zb. v odkaze k § 4 ods. 2 písm. m/ je zjavne len legislatívno – technickou chybou, spôsobenou zrejme tým, že čase predmetnej novelizácie poplatkového zákona bol už zrušený zákon č. 328/1991 Zb. a nahradený zákonom č. 7/2005 Z. z., pričom zákon č. 521/2005 Z. z. nadobúdala účinnosť zároveň so stratou účinnosti starého konkurzného zákona.

Podľa prechodného ustanovenia zákona č. 621/2005 Zb. (18 ods. 2 a contr.) platí zmenená úprava pre úkony, urobené po účinnosti zákona. Poplatkový úkon – odvolanie urobil žalobca 20. februára 2006, teda už za účinnosti novely poplatkového zákona. Oslobodenie od poplatku sa preto už na neho vzťahovalo a nebol povinný poplatok za odvolanie platiť. Rozhodnutie odvolacieho súdu ukladajúce žalobcovi povinnosť zaplatiť poplatok je nesprávne, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 1, 2 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil. Dovolací súd nevrátil vec na ďalšie konanie odvolaciemu súdu, keďže nesprávny zrušovaný výrok nie je potrebné nahradiť iným výrokom.

Na obsahovo rovnakých právnych záveroch spočívajú aj ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v ktorých rozhodoval senát 3 Obo (viď napr. uznesenie z 23. februára 2010 sp. zn. 3 Obo 1/2010).

Odlíšny názor n a riešenie uvedenej otázky je prezentovaný v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2010 č. k. 1 M Obdo V 18/2009 v rozhodnutí sa uvádza, že

Dovolateľ v dovolaní namietal, že žalovaný ako správca konkurznej podstaty je oslobodený od poplatku podľa ust. § 4 ods. 2 písm. m) zákona č. 71/1992 Zb. v znení zmien a doplnkov a preto sa na neho vzťahuje oslobodenie od poplatku aj na konanie o odvolaní (§4 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb.). Právna argumentácia odvolacieho súdu, že poznámka 3f pri ustanovení § 4 ods. 2 písm. m) sa odvoláva na zákon č. 7/2005 Z. z. je prejedikovaná, pričom poznámka pod čiarou je súčasťou právneho predpisu, ale nemá normatívny charakter teda nezaväzuje.

Dovolací súd pri skúmaní námietky dovolateľa vychádzal z teórie práva, ktorá charakterizuje právny predpis ako záväzný písomný dokument vyjadrujúci obsah právnych noriem ako pravidiel ľudského správania. Obsahom právneho predpisu sú právne normy. Okrem právnych noriem môže právny predpis obsahovať i nenormatívne časti, ktoré možno označiť ako proklamatívne.

Používanie nenormatívnych častí v obsahu právneho predpisu je účelové a je spojené a zdôvodňované potrebou uľahčiť aplikáciu právneho predpisu v praxi. Poznámky pod čiarou teda nemajú normatívny charakter, majú však informatívnu hodnotu a preto nesmú obsahovať veci, ktoré majú normatívnu povahu (uznesenie NR SR z 18. decembra 1996 č. 519 – Legislatívne pravidlá tvorby zákonov – príloha č. 2 k legislatívnym pravidlám tvorby zákonov).

Zákon č. 621/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov priznáva oslobodenie od poplatku správcovi podľa osobitného predpisu v ust. § 4 ods. 2 písm. m), 3f/ nezaväzovala, ako tvrdí dovolateľ, potom by boli oslobodení od poplatku všetci správcovia podľa osobitného predpisu. Ako príklad uvádza súd: správca banky vykonávajúci výkon nútenej správy banky podľa zákona č. 546/2006 Z. z. úplné znenie zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa vyššie uvedeného zákona hypotekárny správca, správca – podľa zákona č. 367/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, správca dane podľa zákona č. 91/2004 Z. z. o dani z nehnuteľnosti, a pod.

Zákon č. 621/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 71/1992 Zb. v ust. § 4 ods. 2 písm. m) priznal oslobodenie od poplatku správcovi podľa osobitného predpisu, teda nešpecifikoval, o ktorého konkrétneho správcu ide.

Práve poznámka pod čiarou, ako nenormatívna proklamatívna časť informuje pre potrebu aplikácie právneho predpisu v praxi, ktorý osobitný predpis mal na mysli zákonodarca. V danom prípade ide o poznámku 3f/ – zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Preto dovolací súd z vyššie uvedeného vyvodil, že oslobodenie od poplatku sa vzťahuje podľa § 4 ods. 2 písm. m) zákon č. 71/1992 Zb. v znení zmien a doplnkov na správcu konkurznej podstaty ustanoveného podľa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii.

Dovolateľ v dovolaní uviedol na podporu svojho tvrdenia, že zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii zrušil zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (§ 208) a preto zrušený právny predpis nemohol byť uvedený v poznámke ako osobitný predpis.

Dovolací súd konštatoval, že zákon č. 621/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, nadobudol účinnosť 1. januára 2006.

Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudol účinnosť 1. júla 2005 a týmto zákonom podľa § 208 (zrušovanie ustanovenia) bol zrušený zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení zmien a doplnkov. (okrem čl. I, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2006)

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na ust. § 206 ods. I zákon č. 7/2005 Z. z. podľa ktorého, konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou tohto zákona, ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace sa spravujú podľa doterajších právnych predpisov.

Je nesporné, že zákon č. 7/2005 Z. z. zrušil zákon č. 328/1991 Zb. v znení zmien a doplnkov, ale tento zrušený zákon sa nebude aplikovať od 1. júla 2005 resp. 1. januára 2006 do budúcnosti v nových veciach. Konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou zák. č. 7/2005 Z. z., ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace sa spravujú zák. 328/1991 Zb. v platnom znení. Preto aj zákon č. 621/2005 Z. z. účinný od 1. januára 2006 prihliadol na túto skutočnosť, o čom svedčí

poznámka pod čiarou 3g – zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov vzťahujúca sa k § 4 ods. 2 písm. o) zákona o súdnych poplatkoch.

Dovolací súd je preto názoru, že aj zrušený právny predpis môže byť uvedený v poznámke ako osobitný predpis, pokiaľ sa podľa tohto zrušeného predpisu (zák. č. 328/1991 Zb. v znení zmien a doplnkov) vedú súdne konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe vyššie uvedeného dospel k názoru, že mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora smerujúce proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 16. júla 2008, č.k. 9Cbi24/04-310 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. októbra 2008, č.k. 2 Obo 122/2008- 2Obo 123/2008-334 do časti, ktorou bolo uznesenie Krajského súdu v Bratislave potvrdené, nie je dôvodné a preto dovolanie v tejto časti podľa ust. § 243i ods. 2 v spojení s ust. §243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

Rovnaká názorová platforma na riešenie tejto otázky je uvedená aj v ďalších rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých rozhodovali senáty 1 Obo, 2 Obo, 4 Obo, 5 Obo (viď. napr. uznesenia sp. zn. 1 Obo 41/2010, 2 Obo 57/2010, 4 Obo 1/2010, 5 Obo 64/2010).

Obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zaujalo k nastolenej otázke **stanovisko**, že správca konkurznej podstaty ustanovený do funkcie podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní nie je oslobodený od poplatku v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. m/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.

K záveru, na ktorom spočíva toto stanovisko, dospelo obchodnoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z týchto dôvodov:

Zákomom č. 621/2005 Z. z. bolo s účinnosťou od 1. januára 2006 zmenené a doplnené znenie § 4 ods. 2 písm. m/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Podľa neho od poplatku je oslobodený správca podľa osobitného predpisu, 3f/. Poznámka 3f/ pod čiarou uvádza zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uvedená poznámka neuvádza zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov tak ako je to v poznámke 3g/.

Teória práva charakterizuje právny predpis ako záväzný písomný dokument vyjadrujúci obsah právnych noriem ako pravidiel ľudského správania. Obsahom právneho predpisu sú právne normy. Okrem právnych noriem môže právny predpis obsahovať, nenormatívne časti, ktoré možno označiť za proklamatívne.

Používanie nenormatívnych častí v obsahu právneho predpisu je účelové a je spojené a zdôvodňované potrebou uľahčiť aplikáciu právneho predpisu v praxi. Poznámky pod čiarou teda nemajú normatívny charakter, majú však informatívnu hodnotu a preto nesmú obsahovať veci, ktoré majú normatívnu povahu (uznesenie NR SR z 18. decembra 1996 č. 519-Legislatívne pravidlá tvorby zákonov – príloha č. 2 k legislatívnym pravidlám tvorby zákonov).

Zákom č. 621/2005 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon SNR č. 71/1992 Zb. v ust. § 4 ods. 2 písm. m/, priznal oslobodenie od poplatku správcovi podľa osobitného predpisu, teda nešpecifikoval, o ktorého konkrétneho správcu ide. Práve poznámkou pod čiarou, ako nenormatívna proklamatívna časť, informuje pre potrebu aplikácie právneho predpisu v praxi, ktorý osobitný predpis mal na mysli zákonodarca. V danom prípade ide o poznámku 3f/ - zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Preto oslobodenie od poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. m/ zák. č. 71/1992 Zb. v znení zmien a doplnkov sa vzťahuje na správcu ustanoveného podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ak by znenie ust. § 4 ods. 2 písm. m/ zák. č. 71/1992 Zb. existovalo bez poznámky 3f/ tak by od oslobodenia od súdneho poplatku sa týkalo všetkých správcov podľa osobitného predpisu (napr. správcu banky vykonávajúci výkon nútenej správy banky podľa zák. č. 546/2006 Z. z., hypotekárneho správcu – správcu podľa zák. č. 367/2004 Z. z.).

V rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 M Obdo V 16/2007-237 sa uvádza, že nie je dôvod z poplatkového hľadiska rozlišovať správcov v konkurzoch vyhlásených podľa zákona č. 7/2005 Z. z. a správcov v konkurzoch vyhlásených podľa zákona č. 328/1991 Zb. Neuvedenie zákona č. 328/1991 Zb. v odkaze k § 4 ods. 2 písm. m/ je zjavne len legislatívno – technickou chybou spôsobenou zrejme tým, že v čase novelizácie zákona o súdnych poplatkoch bol už zákon č. 328/1991 Zb. zrušený a nahradený zákonom č. 7/2005 Z. z.

Je nesporné, že zákon č. 7/2005 Z. z. nezrušil zákon č. 328/1991 Zb.

Podľa ust. § 206 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou tohto zákona, ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace sa spravujú podľa doterajších právnych predpisov.

Zákon č. 621/2005 Z. z. nadobudol účinnosť 1. januára 2006 prihladol na to, že konkurzy a vyrovnania vyhlásené alebo povolené pred účinnosťou zákona č. 7/2005 Z. z. Ako aj právne vzťahy s nimi súvisiace sa opravujú zákonom č. 328/1991 Zb. svedčí o tom poznámka pod čiarou 3g/ - zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov vzťahujúca sa k § 4 ods. 2 písm. o/ zákona č. 71/1992 Zb.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na Dôvodovú správu k vládnemu návrhu č. 1345 zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. V bode 8 (§ 4 ods. 2 písm. m/ až r/ sa uvádza:

Množstvo terajších konkurzov je charakteristických v tom, že pred samotným vyhlásením konkurzu došlo k protiprávnym prevodom majetku z majetkovej podstaty dlžníka (tzv. tunelovaniu spoločnosti). V týchto prípadoch po tom neostáva správcovi nič iné ako takto prevedený majetok vymáhať späť. Nový zákon o konkurze a reštrukturalizácii mu v tomto smere ponúkol právny rámec ako postupovať, najmä zaviedol nové, resp. spresnil niektoré doterajšie skutkové podstaty odporovateľných právnych úkonov, ktoré vykazujú znaky tunelovania majetkovej podstaty dlžníka. Tu však treba poznamenať, že to samotné nestačí, nakoľko logickým následkom tunelovania spoločnosti je nemajetnosť dlžníka. To následne dostáva správcu do situácie, kedy nemá peňažné prostriedky na zaplatenie súdnych poplatkov, v dôsledku čoho nemôže iniciovať súdne vymáhanie majetku späť do konkurznej podstaty. Z tohto dôvodu sa navrhuje, aby správca bol od platenia súdnych poplatkov oslobodený. Neznamená to však, že náklady štátu by v týchto prípadoch ako také neboli žiadnym spôsobom sanované. V ďalších ustanoveniach sa navrhuje platiť poplatok za konkurzné konanie, ktorého výpočtovým základom je výťažok zo speňazenia majetku podliehajúceho konkurzu. To po tom v dôsledku znamená, že vymožením majetku späť do konkurznej podstaty, sa zvýši výpočtový základ poplatku za konkurzné konanie. Inými slovami povedané, ak správca vymôže majetok späť do konkurznej podstaty, štát vyberie z poplatku za konkurzné konanie viac. Reálna možnosť vymáhať majetok späť do konkurznej podstaty okrem toho pôsobí systémovo aj v rôznych iných smeroch. Pôsobí výchovne voci súkromnému sektoru v tom smere, že nielen deklaruje zákaz niektorých nezdravých praktík ale skutočne ich aj postihuje. Okrem toho pôsobí ex ante na súkromný sektor tým, že znižuje všeobecné riziko reálneho vymoženia peňažných záväzkov, s ktorým musí inak pri uzatváraní obchodu každý počítať.

Vylučovacie konanie je typické tým, že nie správca musí žalovať druhú stranu ale druhá strana musí brániť svoje vlastnícke alebo iné podobné právo k majetku zapísanému do súpisu. Ide o postup, ktorý na jednej strane výrazným spôsobom posilňuje právnu istotu v rozsah konkurznej podstaty a zefektívňuje konkurzné konania, ale na druhej strane núti vlastníka (majiteľa), ktorý majetok skutočne drží, svoju držbu zrazu aktívne brániť súdnou žalobou. Obdobne to platí v prípade popretia prihlásenej pohľadávky. Z toho dôvodu nie je spravodlivé ukladať navrhovateľovi popri tom aj poplatkovú povinnosť. K tomu treba poznamenať ešte toľko, že v konkurze je pomerne častá situácia, kedy sa neskôr ukáže, že v ňom bol len sporný majetok a že vlastne v ňom nie je žiaden majetok. V týchto prípadoch napriek tomu, že by navrhovateľ bol úspešný a súd by mu priznal náhradu trov, nemá reálnu možnosť si náhradu týchto trov vymôcť.

V záujme právnej istoty sa navrhuje rovnaký mechanizmus aj v konaniach o vylúčení majetku zo súpisu podstaty podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

Z uvedeného vyplýva, že rovnaký mechanizmus pre oslobodenie od súdneho poplatku zákonodarca upravil len pre vylučovacie konanie (poznámky 3f/ a 3g/).

Preto oslobodenie od poplatku podľa ust. § 4 ods. 2 písm. m/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov sa vzťahuje len na správcov ustanovených podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov.

Č. 2

Ak predseda senátu odvolacieho súdu na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadil pojednávanie, hoci o odvolaní bolo možné v zmysle ust. § 214 ods. 2 O. s. p. rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania, môže odvolací súd vec prejednať v neprítomnosti účastníka len za dodržania podmienok stanovených v ust. § 101 ods. 2 O. s. p..

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. mája 2010, sp. zn. 1 Obdo V 17/2009).

Krajský súd v B. B. rozsudkom z 22.septembra 2004, č.k. 28 Cb 22/99-245 vyhovel žalobe a určil, že vklad Roľníckeho družstva S. B. B., S. 96 do základného imania obchodnej spoločnosti A., a.s., B. B., S. 94, uskutočnený na základe písomného vyhlásenia z 30. júla 1997, deklarovaneho za účasti notára, na základe ktorého bolo rozhodnuté o vklade O. ú. v B. B., Katastrálny odbor č. V 3871/97-58 s povolením k 9. septembru 1997, je voči konkurzným veriteľom právne neúčinný. Konanie o žalobách žalobcov 2/ a 3/ zastavil.

Na odvolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, rozsudkom z 29. októbra 2008, č.k. 2 Obo 85/08-358 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a súčasne rozhodol o nepripustení zámeny žalobcu za S. k., a.s., B.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že odvolací súd po zrušení jeho prvého rozhodnutia dovolacím súdom, stanovil dátum odvolacieho pojednávania na 3. septembra 2008. Predvolanie bolo doručené účastníkom začiatkom augusta 2008. Podaním z 11.augusta 2008 právny zástupca žalovaného oznámil, že v termíne od 29. augusta do 13. septembra 2008 sa nachádza na dovolenke v zahraničí a súčasne odvolaciemu súdu určil, aby termín pojednávania bol stanovený na termín v druhej polovici mesiaca september 2008. Na to mu bolo oznámené, že termín pojednávania dodržaný bude a osobné prekážky odvolací súd neakceptuje. Následne štatutárny zástupca žalovaného vzniesol námietku zaujatosti voči predsedovi senátu a členkám senátu, čím docielil zmarenie pojednávania. Po rozhodnutí o námietke zaujatosti odvolací súd vytyčil odvolacie pojednávanie na 29. októbra 2008 a predvolal riadne ako ostatných účastníkov aj žalovaného prostredníctvom jeho zástupcu JUDr. P. D. Tento advokát však doručenkou (vykázanie o doručení predvolania) nevrátil a odvolací súd v tom videl ďalší úmysel o zmarenie pojednávania. Neakceptoval tento postup žalovaného a s poukazom aj na novú úpravu O. s. p., vec prejednal. Vecné závery odvolací súd uviedol v prvom rozhodnutí (zrušenom) a nemá k nim čo dodať.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 237 písm. f/ O. s. p. a na skutočnosť, že odvolací súd pojednával bez toho, aby mal vykázané, že predvolanie na pojednávanie bolo zástupcovi účastníka riadne doručené. Nie je mu známe na základe čoho dospel odvolací súd k záveru, že advokát predvolanie na pojednávanie prevzal a doručenkou nevrátil a snažil sa zmařit pojednávanie. Tento záver odvolacieho súdu sa podľa žalovaného nezakladá na pravde a pokiaľ odvolací súd takýto záver prijal, mal ho aj podložiť relevantnými dôkazmi, preukazujúcimi pravdivosť jeho tvrdenia. Skutočnosť je taká, že predvolanie na pojednávanie právneho zástupcovi žalovaného nebolo nikdy doručené, a preto ani neexistuje písomná doručenka, ktorá by preukazovala doručenie. Samotné zdôvodnenie odvolacieho súdu, že právny zástupca doručenkou nevrátil, považuje za nereálne, lebo doručovateľ v prípade doručovania nikdy nemôže takúto písomnosť adresátovi doručiť bez prevzatia adresátom podpísanej doručenky. Skutočnosť, že adresátom podpísaná doručenka neexistuje, jednoznačne dokazuje, že právneho zástupcovi predvolanie nebolo doručené a podľa jeho názoru došlo k pochybeniu pri doručovaní zo strany odvolacieho súdu. Ospravedlnením takéhoto postupu nie je ani novela O. s. p., ak súd nariadil pojednávanie, bol povinný postupovať v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. a vytyčené pojednávanie odročit', pretože neboli splnené podmienky potrebné na to, aby mohol vec prejednať v neprítomnosti účastníka konania, resp. jeho zástupcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania. Po preskúmaní napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v konaní, ktoré bolo postihnuté niektorou z procesných nedostatkov vymenovaných v ustanovení § 237 O. s. p. Jedným takýmto procesným nedostatkom je aj skutočnosť, keď postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), čoho sa žalovaný v dovolaní dovoľáva. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Medzi práva, ktoré účastníkom konania zaručuje procesný predpis, patrí aj právo účastníka zúčastniť sa pojednávania a na ňom uplatňovať svoj vplyv na priebeh a výsledok konania. Na zabezpečenie tohto práva je potrebné účastníkov, resp. jeho zástupcov predvolať postupom podľa ustanovenia § 115 O. s. p.

Je potrebné prisvedčiť odvolaciemu súdu, že po novele O. s. p. zákonom č. 384/2008 Z. z. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu za určitých okolností nie je potrebné nariaďovať pojednávanie a takýmto postupom nie je účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom.

Keď však odvolací súd pojednávanie nariadil, vec mohol prejednať bez účasti účastníka konania resp. jeho zástupcu len za dodržania podmienok stanovených v § 101 ods. 2 O. s. p. Ak nemal odvolací súd vykázané predvolanie na pojednávanie zástupcu žalovaného a nemal žiadny iný dôkaz o tom, že doručenie predvolania bolo zástupcovi žalovaného doručené, avšak tento doručenu nevrátil, (ako to tvrdí v napadnutom rozhodnutí) mal pojednávanie odročiť na iný termín. Ak napriek tomu vec prejednal, v predmetnom konaní došlo k procesnej vade, zakladajúcej podľa § 237 písm. f/ O. s. p. prípustnosť dovolania. Táto vada je zároveň dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom takouto procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O. s. p.).

Č. 3

Výťažok speňaženia majetku neskoršieho úpadcu získaný v exekučnom konaní pred vyhlásením konkurzu sa nezapočítava do základu pre výpočet odmeny správcu konkurznej podstaty.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. októbra 2009, sp. zn. 1 M Obdo V 6/2007).

Krajský súd v B. B. uznesením zo 7. apríla 2006 č. k. 46–24K 269/98–469 po predchádzajúcom prerokovaní a odstránení nedostatok schválil končenu správu o speňažení konkurznej podstaty. Podľa uznesenia

I.

celkové príjmy konkurznej podstaty predstavujú 10 623 612,-- Sk. Z toho bolo 2 576 641,80 Sk získaných speňažením konkurznej podstaty, výťažok z prerušených exekučných konaní predstavuje 5 094 751 Sk a ku dňu vyhlásenia konkurzu bolo na účte a v pokladni úpadcu 364 708,72 Sk, iné príjmy predstavovali 2 587 510,50 Sk,

II.

pohľadávky proti podstate (náklady na správu a udržiavanie podstaty, vrátane súdneho poplatku predstavujú 2 127 526 Sk,

III.

odmena správkyne podstaty JUDr. D. V. predstavuje 461 523 Sk a

IV.

na rozdelenie konkurzným veriteľom je určených 8 033 873 Sk, z čoho výťažok pre uspokojenie oddeleného veriteľa predstavuje 1 755 998 Sk.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že správkyňa podstaty v konečnej správe vyúčtovala svoju odmenu vo výške 10 % vychádzajúc zo základu 10 121 931,43 Sk. Uvedený základ určila spočítaním príjmu zo speňaženia konkurznej podstaty vo výške 9 226 827,39 Sk a inak získaných príjmov vo výške 894 804,04 Sk. Do príjmov zo speňaženia zaradila výťažok z prerušených exekučných konaní vo výške 3 853 893 Sk a 1 240 858 Sk, ktoré zaradila medzi pohľadávky, hoci úpadca proti exekútorovi žiadne pohľadávky nemal, ale išlo o súčasť podstaty, ktorou sa tieto výťažky stali vyhlásením konkurzu podľa § 14 ods. 1 písm. e/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len ZKV).

Výšku odmeny preto určil podľa § 6 písm. a/ a § 7 vyhl. č. 493/1991 v znení účinnom pred vydaním vyhlášky č. 389 a 398/2001 Z. z., podľa ktorého základom pre odmenu správcu sú príjmy zo speňaženia konkurznej podstaty a príjmy získané pri výkone funkcie správcu.

Základom pre odmenu z príjmov získaných pri výkone funkcie správcu je však len tá ich časť, ktorou budú uspokojovaní konkurzní veritelia. To znamená, že od príjmov získaných správcom inak ako speňažením, sa musia odpočítať náklady na dosiahnutie týchto príjmov tak, aby sa mohla určiť suma, ktorou budú uspokojovaní konkurzní veritelia. V prejednávanej veci príjmy zo speňaženia konkurznej podstaty predstavujú 2 576 641,80 Sk. Príjmy získané inak ako speňažením pozostávali jednak z príjmov z úložiek finančných prostriedkov v banke v celkovej výške 1 032 076,14 Sk. Náklady na dosiahnutie týchto príjmov predstavuje daň z úrokov z týchto úložiek vo výške 174 369 Sk. Základom pre odmenu z týchto príjmov je 857 707 Sk. Medzi inak, ako speňažením získané príjmy, patria vymožené úroky z omeškania s vydaním výťažku z prerušeného exekučného konania vo výške 1 555 434 Sk. Z týchto príjmov bolo treba odpočítať daň z príjmov právnických osôb 374 552 Sk a na uspokojenie konkurzných veriteľov zostala čiastka 1 180 882 Sk. Základom pre odmenu z inak ako speňaženia získaných prostriedkov je čiastka 2 038 589,50 Sk. Po spočítaní dvoch čiastkových základov základom pre odmenu je čiastka 4 615 231 Sk. Odmena vo výške 10 % zo základu je 461 523 Sk. K odmene nepatrí daň z pridanej hodnoty. Krajský súd k tomu v rozhodnutí uviedol, že v súčasnosti platné znenie vykonávacieho predpisu po novelizácii Vyhl. č. 292/2005 Z. z. v ustanovení § 7 ods. 3 nedáva pochybnosť o tom, že o daň z pridanej hodnoty nemožno odmenu správcu konkurznej podstaty zvýšiť. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že to nebolo možné ani pred účinnosťou uvedenej novely. Ani predchádzajúce znenie vykonávacieho predpisu nemalo ustanovenie o tom, že by daň z pridanej hodnoty nemala byť súčasťou odmeny. Nešlo ani o pohľadávku voči podstate,

keďže ide o pohľadávku, ktorá vznikne štátu proti správcovi potom, ako mu bude vyplatená odmena na základe rozvrhového rozhodnutia. Znamená to, že ide o vzťah mimo konkurzného konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúc o odvolaní správkyne podstaty JUDr. V. smerujúcemu proti výroku o odmene správcu rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. K námietke správkyne proti nezahrnutiu výťažku z prerušeného exekučného konania do základu pre určenie odmeny uviedol, že, vzhľadom na znenie § 14 ods. 1 písm. e/ ZKV, v prípade speňaženia dlžníkovho majetku v exekučnom konaní pred vyhlásením konkurzu a v prípade, že tento výťažok nebol vydaný oprávnenému, stáva sa výťažok súčasťou konkurznej podstaty a trovy exekučného konania sa stávajú pohľadávkou proti podstate. Aj odvolací súd dospel k záveru, že výťažok z prerušeného exekučného konania nie je príjmom získaným v konkurze speňažením konkurznej podstaty, keďže v čase speňažovania (pred vyhlásením konkurzu) majetok dlžníka ešte netvoril konkurznú podstatu a správca ešte nebol ustanovený. Za výkon exekúcie speňažením majetku, pri splnení podmienok, stanovených v § 14 ods. 1 písm. e/ ZKV, preto zákon uznáva trovy exekúcie ako pohľadávku proti podstate. Z uvedených dôvodov výťažok z prerušenej exekúcie sa nezapočítava do sumy, ktorá bola získaná speňažením konkurznej podstaty a tvorí základ výpočtu odmeny správcu konkurznej podstaty. Pokiaľ odvolateľka poukazuje na postup pri získaní výťažku do konkurznej podstaty, tejto námietke nebolo možné vyhovieť, lebo si plnila len svoje povinnosti, ktoré má stanovené zákonom, a ak by tak nepostupovala, vystavila by sa zodpovednosti za škodu, vzniknutú porušením povinností.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 20. júna 2006.

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa i proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal na podnet správkyne JUDr. V. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor. Navrhol obe rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V mimoriadnom dovolaní uviedol, že súd prvého stupňa určil výšku odmeny správkyne nesprávne predovšetkým pokiaľ ide o stanovenie jej základu. Podľa § 6 ods. 1 písm. a/ vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb.(ďalej len vyhláška) základom pre určenie odmeny správcu konkurznej podstaty tvorí suma, ktorá bola v konkurze získaná speňažením konkurznej podstaty a suma určená na uspokojenie veriteľov, ktorá bola získaná pri výkone funkcie správcu. Do základu pre určenie tejto odmeny je potrebné započítať aj výťažky z prerušených exekučných konaní, nakoľko tieto síce neboli získané speňažením konkurznej podstaty, ale boli preukázateľne získané uplatnením nároku na súde pri výkone funkcie správkyne a nestali sa automaticky zo zákona súčasťou konkurznej podstaty napriek tomu, že to zákon stanovuje. Ak by správkyňa nebola v danom prípade uplatnila tieto nároky cestou súdu, nebolo by ich preukázateľne možné použiť na uspokojenie veriteľov, a to bez ohľadu na to, čo by tým bola správkyňa porušila.

Za nesprávne považuje mimoriadne dovolanie aj názory súdov vo vzťahu k dani z pridanej hodnoty. Daň z pridanej hodnoty je nepriama daň, ktorá je viazaná na zmenu vlastníctva majetku. Zákon rozlišuje medzi osobami, ktoré sú povinné platiť daň a platiteľmi dane. Platiteľom dane z pridanej hodnoty je osoba podliehajúca dani, ktorá je registrovaná ako platiteľ. Zo súdneho spisu Krajského súdu v B. B. sp. zn. 46-24K 269/98 vyplýva, že JUDr. D. V. je platiteľkou dane z pridanej hodnoty. Nepriznanie tejto súčasti odmeny nemá oporu v zákone, pričom konajúce súdy sa opierali vo svojom zdôvodnení iba o neexistujúce ustanovenie vo vyhláške a vôbec nezohľadnili ustanovenia zákona o DPH. Argumentácia odvolacieho súdu, podľa ktorého vyhláška č. 493/2001 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v § 6 písm. a/ neumožňuje určenie odmeny správcovi konkurznej podstaty s daňou z pridanej hodnoty, nemá oporu v žiadnom právnom predpise, nakoľko takéto ustanovenie predmetná vyhláška neobsahovala do 1. júla 2005. Za tohto stavu bol súd povinný zohľadniť zmysel a účel náhrady trov konania a použiť výklad, ktorý by neporušoval základné právo účastníka podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru a ktorý by, nerešpektujúc článok 1 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky, neupieral správcovi konkurznej podstaty toto základné právo v porovnaní s inými obdobnými právnickými profesiami, a to najmä advokátmi a exekútormi. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. decembra 2004 č. ÚS 31/04-30 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2006 č. k. 3M Cdo 23/2005, týkajúce sa problematiky dane z pridanej hodnoty u exekútorov, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2005 č. k. 1M Obdo V 14/2004, ktoré sa týka problematiky dane z pridanej hodnoty u advokátov.

JUDr. V., zastúpená advokátom JUDr. F. V., advokátom, so sídlom v B. B., H. 51, sa vo vyjadrení k dovolaniu s jeho dôvodmi stotožnila a navrhla mu vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec

preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

I. K určeniu základu pre výpočet odmeny správcu

Stanovenie základu pre výpočet odmeny správcu upravuje (v rozhodnom období upravoval) § 6 ods. 1 písm. a/ vyhlášky. Podľa znenia zavedeného s účinnosťou od 13. decembra 1996 vyhláškou č. 358/1996 Z. z., má základ pre určenie odmeny správcu dve zložky. Jednu tvorí suma, ktorá bola v konkurze získaná speňažením konkurznej podstaty a druhou suma určená na uspokojenie veriteľov, ktorá bola získaná pri výkone funkcie správcu. Toto znenie bolo účinné až do zrušenia vyhlášky ku dňu 31. decembra 2005.

Keďže speňaženie podstaty je tiež výkonom funkcie správcu, § 6 písm. a/ vyhlášky treba vykladať tak, že druhú časť základu pre výpočet tvorí suma, ktorá bola získaná inou činnosťou ako speňažením. Z uvedeného vyplýva, že zdrojom prostriedkov, ktoré sú základom pre určenie odmeny, môže byť alebo speňaženie alebo iná činnosť správcu. V oboch prípadoch musí byť výsledkom činnosti správcu. Pod speňažením treba rozumieť činnosť, ktorá vedie k premene nepeňažného majetku úpadcu na všeobecný peňažný ekvivalent. Je nepochybné, že nehnuteľný majetok dlžníka (neskoršieho úpadcu) bol tiež speňažený. Stalo sa tak v rámci exekúcie. Tento majetok však speňažil exekútor pred vyhlásením konkurzu, nie správca. Majetok v čase vyhlásenia konkurzu existoval ako výťažok z predaja už v peňažnej forme, takže jeho ďalšie speňažovanie už neprichádzalo do úvahy. Nemôže byť preto základom pre určenie odmeny podľa prvej časti § 6 písm. a/ vyhlášky.

Dovolací súd nesúhlasí s tvrdením uvedeným v dovolaní, že výťažok sa nestal automaticky zo zákona súčasťou konkurznej podstaty napriek tomu, že to zákon stanovuje. Nehnuteľný majetok, ktorý bol predmetom exekúcie patril úpadcovi. V deň vyhlásenia konkurzu už nebol majetkom úpadcu, keďže už bol predaný, preto nemohol patriť do podstaty (§ 6 ods. 2 ZKV). V čase vyhlásenia konkurzu existoval už len jeho surogát vo forme peňažného výťažku z jeho predaja. Podľa § 14 ods. 1 písm. e/ ZKV výťažok z predaja, ktorý nebol do vyhlásenia konkurzu (do prerušenia exekúcie) vydaný oprávnenému, nie je majetkom oprávneného v prospech ktorého sa exekúcia viedla. Výťažok sa podľa výslovného znenia zákona stáva súčasťou podstaty (podľa odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 54 Cbi 30/01–49, ktorý je založený v spise, to nepopieral ani exekútor). Suma predstavujúca výťažok z predaja nemôže byť zaradená ani do druhej časti základu pre určenie odmeny správcu, keďže nebola získaná činnosťou správcu. Žiada sa poznamenať, že podľa § 14 ods. 1 písm. e/ ZKV trovy exekučného konania, ktoré zahŕňajú aj odmenu exekútora, sú pohľadávkou proti podstate. Ak by výťažok z exekúcie bol aj základom pre určenie odmeny správcu, znamenalo by to, že táto časť podstaty by bola zaťažovaná odmenou za jej získanie dvakrát – odmenou exekútora i odmenou správcu podstaty.

II. K dani z pridanej hodnoty (DPH)

Vzhľadom nato, že dovolateľ v mimoriadnom dovolaní poukazuje na iné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a na rozhodnutie Ústavného súdu, treba uviesť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1M Obdo 5/2006 ako dovolací súd v päťčlenom zložení, rozhodujúc o mimoriadnom dovolaní vo veci skutkovo a právne obdobnej, riešil otázku, či sa má odmena správcu konkurznej podstaty zvyšovať o daň z pridanej hodnoty. V rozhodnutí z 28. júna 2006 dovolací senát dospel k záveru, že odmena správcu konkurznej podstaty sa nezvyšuje o daň z pridanej hodnoty. Na základe rozhodnutia obchodnoprávneho kolégia bolo rozhodnutie v uvedenej veci uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v čiastke 2, ročník 2009 pod poradovým číslom 17. V odôvodnení uverejneného rozhodnutia Najvyšší súd Slovenskej republiky okrem iného uviedol, že sa stotožňuje s dlhoročnou rozhodovacou praxou súdov prvého stupňa i odvolacích súdov a považuje túto prax za súladnú s § 6 písm. a/ § 6 písm. a/ vyhl. č. 493/1991 Zb. v znení jej noviel. Zvýšenie odmeny správcu o DPH nemá oporu ani v zák. č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, pretože tento predpis predovšetkým definuje, ktoré plnenia sú zdaniteľné, a ktoré subjekty a akým spôsobom daň z pridanej hodnoty platia,

určuje sadzby dane, atď., ale žiadnym spôsobom sa nedotýka výšky odmeny správcu konkurznej podstaty. Skutočnosť, že správca konkurznej podstaty z priznanej odmeny zaplatí daň z pridanej hodnoty, ešte neznamená, že táto odmena má byť zvýšená ešte aj o túto čiastku (t. j. o daň z pridanej hodnoty). Pre takýto postup v právnom poriadku Slovenskej republiky niet opory.

Práva a povinnosti správcu konkurznej podstaty vymedzuje predovšetkým zák. č. 328/1991 Zb. v znení jeho noviel a vyhl. č. 493/1991 Zb. v znení jej noviel. Cieľom konkurzu alebo vyrovnania je dosiahnuť pomerné uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku, t. j. z konkurznej podstaty (§ 2 ods. 2, § 6 ods. 1 ZKV). Z tejto konkurznej podstaty sa uskutočňuje aj priznanie a vyplatenie odmeny správcu, o čom rozhoduje konkurzný súd. Podľa § 31 ods. 6 písm. a/ ZKV v znení jeho noviel výdavky a odmena správcu predstavuje pohľadávku proti podstate. Výška tejto odmeny je vymedzená v § 6 písm. a/ vyhl. č. 493/1991 Zb. v znení jej noviel, pričom len takto jasne a určito vymedzená výška odmeny predstavuje pohľadávku proti podstate. Súčasťou takto vymedzenej odmeny nemôžu byť žiadne iné zložky alebo plnenia, teda súčasťou tejto odmeny nemôže byť ani daň z pridanej hodnoty, ktorú je povinný z priznanej odmeny zaplatiť správca podstaty. Táto daň jednoducho nie je podľa platného práva pohľadávkou proti podstate, a preto z tejto podstaty nemôže byť uspokojená. Opačný výklad by viedol k ukráteniu ostatných veriteľov pri ich uspokojovaní z podstaty, čím by došlo k poškodeniu ich práv. Dovolací súd v prejednávacej veci nemal dôvod odchyliť sa od uvedeného právneho názoru, zaujatého v skutkovo i právne takmer zhodnej veci.

Pokiaľ sa v dovolaní poukazuje na označené rozhodnutia ústavného súdu a najvyššieho súdu v postavení dovolacieho súdu, už v samotnom dovolaní sa uvádza, že jedno z nich sa týka odmeny exekútora a druhé odmeny advokáta. Právna úprava odmeňovania uvedených právnických profesií, i keď v mnohom príbuzných, je odlišná, preto závery citovaných rozhodnutí nie sú na riešenie problému odmeny správcov podstaty použiteľné.

Z uvedených dôvodov dovolací súd považoval rozhodnutia oboch súdov za vecne správne, preto podľa § 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. mimoriadne dovolanie zamietol.

Keďže v dovolacom konaní nikomu okrem JUDr. V., na ktorej podnet bolo mimoriadne dovolanie podané, nevznikli trovy konania, neprichádzalo do úvahy uloženie povinnosti nahradiť trovy konania podľa § 148a ods. 2 O. s. p. Dovolací súd preto o náhrade trov konania nerozhodoval.

Č. 4

Zahranická právnická osoba, ktorá má sídlo na území krajiny Európskej únie, sa môže domáhať ochrany proti nekalej súťaži aj keď nepodniká na území Slovenskej republiky.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2010, sp. zn. 1 Obdo V 98/2007).

Krajský súd v Bratislave, ako súd prvého stupňa, rozsudkom č. k. 10 Cbs 72/2003-515 zo dňa 02.11.2006 žalobu zamietol, ktorou sa žalobcovi v 1. a 2. rade domáhali z titulu nekalej súťaže, aby žalovanému v 1. rade bolo uložené zmeniť svoje obchodné meno v zakladateľskej listine spoločnosti tak, aby neobsahovalo kombináciu slovného prvku „A“ a slovného prvku „A“ v akejkolvek kombinácii a podať návrh na príslušný registrový súd na zápis nového obchodného mena, a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalej žiadali, aby súd podľa ust. § 17 ods. 2 zákona č. 55/1997 Z. z., o ochranných známkach v znení neskorších predpisov určil, že používanie slovnej ochrannej známky č. 200273 „A“, zapísanej v registri ochranných známk Úradu priemyselného vlastníctva SR pre triedy výrobkov a služieb č. 12, 35, 36, 37 a 39, je ako nekalosúťažné konanie zakázané. Taktiež žiadali, aby žalovaný v 1. rade, ako aj v 2. rade sa zdržal používania slovnej ochrannej známky č. 200273 „A“, zapísanej v registri ochranných známk Úradu priemyselného vlastníctva SR pre triedy výrobkov a služieb č. 12, 35, 36, 37 a 39 odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Ďalej sa domáhali, aby na základe tohto rozsudku žalovaný v 1. a v 2. rade, každý samostatne, požiadal o výmaz slovnej ochrannej známky č. 200273 „A“, zapísanej v registri ochranných známk Úradu priemyselného vlastníctva SR pre triedy výrobkov a služieb č. 12, 35, 36, 37 a 39.

Súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že na žalobcu v 1. rade prešli všetky veci, práva a iné majetkové hodnoty, slúžiace k prevádzkovaniu podniku, obchodných spoločností A. A. CZ, s. r. o. a A. – A. P., s. r. o., v zmysle čoho sa v rozsahu nadobudnutých práv stal žalobca v 1. rade právnym nástupcom týchto spoločností. Zároveň sa žalobca v 1. rade stal aj vlastníkom ochranných známk, zapísaných na Úrade priemyselného vlastníctva ČR s právom prednosti od 06. 05. 1999, t. j. pri ochrannej známke „A. A. P.“.

Žalobca v 2. rade prevzal v roku 2004 kontrolu a prevádzku sietí autobazárov A. A. v ČR a je súčasťou holdingu A. A. v ČR .

Žalovaný v 2. rade je podnikateľom na základe živnostenského oprávnenia odo dňa 24. 02. 1999. Dňa 08. 06. 1999 podal prihlášku na registráciu ochrannej známky „A“ pre triedy 12, 35, 36, 37 a 39 s právom prednosti.

Žalovaný v 2. rade založil žalovaného v 1. rade a táto spoločnosť vznikla dňa 14. 10. 2002 zápisom do obchodného registra Okresného súdu Bratislava I., ktorej bol jediným spoločníkom. Po odpredaji obchodného podielu žalovaným v 2. rade, žalovaný v 1. rade zmenil obchodné meno, toto používa od 08. 11. 2005.

Súd s poukazom na ust. §§ 10 ods. 1, 43 ods. 1a 2, 44 ods. 1, 46, 47a, 47b, 48 OBZ konštatoval, že žalobca v 1. rade nie je aktívne legitimovaný, pretože na území Slovenskej republiky nepodniká. Poukázal na tú skutočnosť, že žalobca v 1. rade sa na území Slovenskej republiky zúčastňoval len ako spoločník na podnikaní spoločnosti A. C. A. A., s. r. o., až do zmeny na akciovú spoločnosť. Po zmene právnej formy na akciovú spoločnosť sa v súčasnosti zúčastňuje nepriamo ako akcionár na podnikaní spoločnosti A. C. A. A., a. s. Účasť spoločníka v spoločnosti sa nepovažuje za vykonávanie vlastnej podnikateľskej činnosti, ale len za určitú formu dispozície s vlastným majetkom. Taktiež je možné konštatovať, že i po zmene právnej formy uvedenej spoločnosti na akciovú spoločnosť sa žalobca v 1. rade priamo nezúčastňuje na podnikaní na území Slovenskej republiky.

Žalobca v 2. rade nepreukázal nekalosúťažné konanie zo strany žalovaných, pretože svoju podnikateľskú činnosť na území Slovenskej republiky začal vykonávať až po roku 2003 a svoje označenie A. A. a jeho propagáciu začal až koncom roka 2004, resp. začiatkom roka 2005. Žalovaný v 1. rade používa ochrannú známku na základe licenčnej zmluvy, uzavretej medzi ním a žalovaným v 2. rade s právom prednosti od 08. 06. 1999. Žalobca v 2. rade vstúpil na slovenský trh prostredníctvom organizačnej zložky zahraničnej osoby až dňa 19. 06. 2004.

Nakoľko zo strany žalobcu v 1. rade a v 2. rade nebolo preukázané, že by došlo k porušovaniu práv o nekalej súťaži v zmysle ust. § 44 a nasl. § 10 ods. 1 Obchodného zákonníka, súd preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

Na odvolanie žalobcov v 1. a 2. rade odvolací súd rozsudkom z 19. 06. 2007 č. k. 6 Obo 25/07 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovanému v 1. rade uložil odvolací súd povinnosť v lehote 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia podať návrh na zápis zmeny jeho obchodného mena „A. A.“ do obchodného registra.

Žalovaný v 1. rade je povinný odo dňa zápisu zmeny jeho obchodného mena v obchodnom registri zdržať sa v súvislosti s vykonávaním jeho podnikateľskej činnosti označenia „A. A.“ označenia „A.“ akýmkoľvek spôsobom.

Žalovanému 2. rade sa odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia uložil povinnosť zdržať sa používania ochrannej známky „A.“, zaregistrovanej na Úrade priemyselného vlastníctva SR pod č. 200 273.

V zvyšnej časti rozsudok potvrdil.

Žiadnemu z účastníkov konania sa náhrada trov konania nepriznal.

Vychádzal zo zistenia, že predmetom odvolacieho konania sú nároky žalobcov v 1.a 2. rade, uplatnené podľa ustanovenia § 12 a § 53 Obchodného zákonníka ako osôb dotknutých konaním žalovaných v 1. a 2. rade. Žalobcovia konanie žalovaných považujú za konanie, ktoré naplnilo znaky nekalej súťaže podľa ustanovenia § 44 a § 47 písm. a/ Obchodného zákonníka.

Odvolací súd po prejednaní odvolania dospel k záveru, že odvolanie odvolateľov je opodstatnené. Žalobcom patrí ochrana v zmysle § 43 ods. 2 Obchodného zákonníka a podľa čl. 10 bis ods. 1 Parížskeho dohovoru, a to v plnom rozsahu tuzemskej právnej ochrany proti nekalej súťaži. Je potrebné prisvedčiť odvolateľom, ktorí majú sídlo v Českej republike, že sa môžu domáhať ochrany proti nekalej súťaži podľa vyššie uvedenej právnej úpravy, aj keď nepodnikajú na území Slovenskej republiky. Pochybil preto súd prvého stupňa, keď predmetný nárok posudzoval izolovane vo vzťahu k územiu Slovenskej republiky.

Žalobcovia sú v rozsahu nadobudnutých podnikov právnymi nástupcami obchodných spoločností A. A. P., s. r. o. a A. A. CZ, s. r. o., ktoré vznikli v roku 1994 a 1995. Je teda zrejme, že tieto spoločnosti existovali aj v čase, keď žalovaný v 2. rade podal na Úrad priemyselného vlastníctva SR prihlášku ochrannej známky „A.“ (8. júna 1999).

Z predložených výpisov z obchodných registrov vyplýva, že žalobcovia vykonávali svoju podnikateľskú činnosť prostredníctvom viacerých prevádzkarní, a to v P., O., Č. B., H. K., P., B., t. j. celom území Českej republiky. Používanie označenia „A. A.“ sa stalo známym a príznačným i pre prevádzky žalobcov, ktoré sa v zákazníckych kruhoch stali známe ako predajne s ojazdenými vozidlami.

Keďže žalobcovia a žalovaný v 1. a 2. rade sú podnikateľské subjekty s takmer rovnakým predmetom podnikania, obchodné meno žalobcu v 2. rade a žalovaného v 1. rade, zložené z veľkých písmen „A. A.“ alebo „A. A.“ môže spôsobiť zámenu s činnosťou žalobcu v 2. rade, ktorý má toto v obchodnom registri zapísané skôr. Žalobca v 2. rade sa preto môže domáhať právnej ochrany proti žalovanému v 1. rade a dosiahnuť odstránenie tohto závadného stavu podľa § 12 a § 53 OBZ. Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti zmenil podľa ustanovenia § 220 O. s. p. tak, ako je uvedené vo výroku napadnutého rozhodnutia.

Žalobcovia preukázali, že medzi právnym predchodcom žalobcu (A. A. P., s.r.o.) a žalovaným v 2. rade prebiehal v súvislosti s ich podnikateľskou činnosťou spor o neoprávnené použitie reklamného sloganu. Žalovaný v 2. rade bol preto dostatočne oboznámený s označením právnych predchodcov, ktoré na trhu používali toto označenie.

Žalovaný v 2. rade, ktorý podnikal s dodatkom D. a toto označenie sa stalo na slovenskom trhu s ojazdenými automobilmi aj medzi spotrebiteľmi príznačným. Nepreukázal však, že v hospodárskej súťaži používal ochrannú známku „A.“, naproti tomu žalobcovia listinným dôkazom preukázali, že žalovaný v 2. rade ponúkol na predaj žalobcovi v 1. rade túto ochrannú známku za sumu 15 000 000 Sk. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že zápis ochrannej známky žalovaného v 2. rade je konaním v rozpore s dobrými mravmi súťaže, a preto je konaním nekalosúťažným. Rozhodnutie súdu prvého stupňa aj v tejto časti ako vecne nesprávne podľa § 220 O. s. p. zmenil a žalovanému v 2. rade uložil povinnosť zdržať sa používania ochrannej známky „A.“, zaregistrovanej na Úrade priemyselného vlastníctva SR pod č. 200 273.

Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Proti rozsudku v časti, ktorou bol zmenený rozsudok prvého stupňa, podali žalovaní v 1.a 2. rade dovolanie.

Poukazujú na to, že rozsudok vyhlásený ústne na pojednávaní, konanom dňa 06. 09. 2007, sa nezhoduje s písomným vyhotoveným rozsudkom. Odvolací súd sám zmenil, resp. upravil návrhy žalobcov v 1. a 2. rade bez toho, aby uvedenú zmenu navrhli žalobcovia v 1. a 2. rade a zmenu návrhu pripustil uznesením súd. Súd môže podľa § 153 ods. 2 O. s. p. prekročiť návrhy a prisúdiť viac, než

čoho sa domáhajú, ak sa konanie mohlo začať bez návrhu, alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi. V tomto konaní sa však o takýto prípad nejedná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o iných výrokoch, ako o tých, ktorých sa žalobcovia v 1. a 2. rade domáhali žalobným petitom, resp. jeho zmenou.

Z o d ô v o d n e n i a :

Ďalej poukazujú na nedostatočné odôvodnenie uvedeného rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd vo svojom odôvodnení rozhodnutia, pokiaľ ide o právne posúdenie tohto sporu, neuviedol, akým spôsobom a kedy sa žalovaní mali dopustiť nekalosúťažného konania, resp. v čom spočívalo nekalosúťažné konanie žalovaných. Neuviedol konkrétne, ktoré ustanovenia Obchodného zákonníka o nekalej súťaži boli žalovanými porušené.

Žalovaní nespochybňujú ustanovenie § 43 ods. 2 Obchodného zákonníka a ustanovenia Parížskeho dohovoru .

V danom prípade neboli však naplnené podmienky generálnej klauzuly nekalej súťaže podľa § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka. Pri naplnení ostatných zákonných pojmových znakov nekalej súťaže je potrebné, aby produkty súťažiacich subjektov sa stretli na trhu, a to v predmete, čase a priestore. Túto podmienku nemožno považovať za splnenú, ak ide o súťažiteľov, podnikajúcich v rôznych regiónoch a každý z nich si samostatne vytvára povest' a okruh zákazníkov.

Nekalosúťažné konanie podľa názoru žalovaných je potrebné posudzovať k termínu 08. 06. 1999, t. j., keď žalovaný v 2. rade podal na území SR prihlášku ochrannej známky „A.“, resp. k 14. 10. 2002, t. j., kedy vznikla spoločnosť žalovaného v 1. rade. Jednoznačne tu absentuje súťažný stret žalobcov a žalovaných v spoločnom priestore a čase, t. j. konanie, uskutočňujúce sa v hospodárskej súťaži a tým nie sú splnené ani ďalšie predpoklady, resp. podmienky nekalosúťažného konania.

Medzi sporovými stranami nedošlo k súťažnému stretu v roku 1999, kedy žalovaný v 2. rade podal na území SR prihlášku ochrannej známky „A.“ pre triedy 12, 35, 36, 37 a 39, ani v roku 2002, kedy vznikol žalovaný v 1. rade.

Žalobcovia doposiaľ na území SR priamo a fakticky nevyvíjajú žiadnu podnikateľskú činnosť. Vzhľadom na to, že žalobcovia na území SR v rozhodujúcom období (v roku 1999 resp. 2002) nepodnikali, nemohli uvedené označenia „A.“, resp. „A. A.“ používať na území SR a tak sa stať tieto označenia, príznačnými pre žalobcov na území SR u slovenských spotrebiteľov. K súťažnému stretu žalobcov a žalovaného v 2. rade v roku 1999 nedošlo. V tom čase žalobcovia neexistovali. Spoločnosť A.-A. P., s. r. o. dňa 21. 08. 2000 a A. A. CZ, s. r. o., dňa 31. 12. 1999 vstúpili do likvidácie. Uvedené spoločnosti podnikali až do svojho zániku iba na území Českej republiky.

Medzi žalobcom v 2. rade a žalovaným v 2. rade mohlo dôjsť k súťažnému stretu dňa 19. 06. 2004, keď žalobca v 2. rade zriadil na území Slovenskej republiky organizačnú zložku zahraničnej osoby. Táto organizačná zložka však fakticky nevyvíja na území SR žiadnu podnikateľskú činnosť. V roku 2004 už žalovaný v 2. rade podnikal na území Slovenskej republiky, mal zaregistrovanú slovnú ochrannú známku „A.“ a podieľal sa ako spoločník na podnikaní žalovaného v 1. rade pod obchodným menom A. A., s. r. o. Žalovanému v 2. rade svedčí jednoznačne priorita pri podnikaní a používaní označenia „A.“, t. j. jeho ochrannej známky na území SR.

Okrem času nie je splnená ani ďalšia podmienka nekalej súťaže, t. j., že k súťažnému stretu súťažiteľov musí dôjsť v spoločnom priestore. Žalobcovia až do oku 2003, resp. roku 2004 nepodnikali na území SR. Jedná sa o súťažiteľov – podnikateľov podnikajúcich na území dvoch rôznych štátov, ktorí začali podnikáť nezávisle na sebe a vytvorili si vlastný okruh zákazníkov na svojej vlastnej povesti.

Žalovaný v 2. rade ako majiteľ ochrannej známky „A.“ v žiadnom prípade neporušuje zásadu čestného hospodárskeho styku, neohrozuje účel, resp. funkčnosť súťaže a neskresľuje spoločenskú funkciu hospodárskej súťaže. Pokiaľ nie sú splnené podmienky generálnej klauzuly nekalej súťaže, t. j. konanie, uskutočňujúce sa v rámci hospodárskej súťaže a rozpor s dobrými mravmi súťaže, tak je irelevantná tretia podmienka nekalosúťažného konania, t. j. spôsobilosť konania privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom. Aby išlo o nekalú súťaž, musia byť kumulatívne splnené všetky tri vyššie uvedené podmienky generálnej klauzuly (§ 44 ods.1 OBZ), čo v danom prípade splnené nebolo.

Žalovaní v 1. a 2. rade navrhujú, aby Najvyšší súd ako dovolací súd rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Oho 25/2007 podľa § 243b O. s. p. v napadnutom rozsahu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie .

Žalobcovia podali vyjadrenie k dovolaniu. Poukazujú na doteraz vykonané dokazovanie, z ktorého bolo nesporne preukázané, že žalovaní v 1. a v 2. rade sa dopustili nekalosúťažného

konania. Nijako nemožno vyžadovať od žalobcov, aby podnikali na území SR, nakoľko tomu bráni ustanovenie § 43 ods. 2 Obchodného zákonníka a ustanovenia Parížskeho dohovoru; žalobcovia majú napriek tejto skutočnosti právo na ochranu proti nekalej súťaži, ktorej v danom prípade treba dať medzinárodný rozmer. Žalovaní svojím konaním ohrozili a poškodili súťažný zámer žalobcov, majetkové investície žalobcov v SR a príznačnosť označení „A.“ a „A. A.“ pre žalobcov (a ich právnych predchodcov), a tým sa dopustili nekalej súťaže. Zo strany žalovaných ide o nekalosúťažné konanie, napíňajúce znaky generálnej skutkovej podstaty v zmysle § 44 ods. 1 OBZ, ako aj pomenovanej skutkovej podstaty v zmysle § 47 písm. a/ a b/ OBZ (vyvolanie nebezpečenstva zámieny), ako aj § 48 OBZ o parazitovaní na povesti.

Odvolačný súd v svojom rozsudku podrobne rozviedol argumentáciu žalobcov, obsiahnutú v odvolaní a z jeho výrokov je jasne zrejmé, že sa s ňou stotožnil.

Žalobcovia bližšie odkazujú na obsah svojich doterajších podaní, prednesov, výsledky dokazovania a zvyšný obsah súdneho spisu.

Taktiež, čo sa týka vznesených procesných námietok dovolateľov ohľadne výroku rozsudku odvolacieho súdu a uplatneného petitu v žalobe, sú právne nedôvodné, formalistické, nie sú dôvodom na podanie dovolania.

Žalobcovia vo svojom doplňujúcom vyjadrení zo dňa 04. 02. 2009 dali Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na vedomie, že dňa 18. 11. 2008 Úrad priemyselného vlastníctva SR v konaní č. k. POZ 1463-99/OZ 200273-II/174-2008 rozhodol o výmaze ochrannej známky „A.“ žalovaného v 2. rade (t. j. dovolateľa v 2. rade), ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 24. 11. 2008. Kópia rozhodnutia ako dôkaz bola priložená k podanému vyjadreniu.

Preto navrhuje žalobca v 1. a 2. rade podané dovolanie žalovaných zamietnuť s poukazom na ustanovenie § 243b ods. 1 O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a dovolanie je prípustné v napadnutej časti podľa § 238 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Dovolanie je prípustné len v časti, ktorou odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.)

Jedná sa o výrok odvolacieho súdu, ktorým bola uložená povinnosť žalovanému v 1. rade v lehote 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia podať návrh na zápis zmeny jeho obchodného mena „A. A.“ do obchodného registra.

Ďalej žalovaný v 1. rade je povinný odo dňa zápisu zmeny jeho obchodného mena v obchodnom registri zdržať sa v súvislosti s vykonávaním jeho podnikateľskej činnosti označenia „A. A.“ a označenia „A.“ akýmkoľvek spôsobom.

Žalovanému v 2. rade odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia bola uložená povinnosť zdržať sa používania ochrannej známky „A.“, zaregistrovanej na Úrade priemyselného vlastníctva SR pod č. 200 273.

V ostatnej časti bol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdený.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane vecného vymedzenia. Viazanosť dovolacími dôvodmi sa prejavuje tým, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len tie skutkové a právne otázky, ktoré dovolateľ v dovolaní namietal.

Preto dovolací súd preskúmal napadnutý rozsudok len v časti zmeňujúcej. Žalobcovia nerozporovali a ani nenapadli predmetné rozhodnutie, že by odvolací súd nerozhodol o celom ich uplatnenom nároku.

Predovšetkým k námietke dovolateľov ohľadne procesných väd, ku ktorým malo dôjsť v odvolacom konaní, treba uviesť, že vyhlásený rozsudok na pojednávaní dňa 06. 09. 2007 a písomné vyhotovenie rozsudku je v súlade s ust. § 156 ods. 4 O. s. p. Vypadnutie slova „zdržať sa“ v zápisnici z pojednávania vo výroku a jeho doplnenie pri písomnom vyhotovení rozsudku, nemožno považovať za zmenu vyhláseného rozsudku, resp., že bolo rozhodnuté inak. Jedná sa bezpochyby o zrejmu chybu v písaní, ktorú súd môže kedykoľvek opraviť aj bez návrhu (§ 164 O. s. p.). Predsedníčka senátu chybu pri písaní ihneď opravila ešte v zápisnici z pojednávania, čo potvrdila svojím podpisom (č. l. 590). Iný výklad by bol v rozpore so skutkovým stavom veci, vykonaným dokazovaním a uplatneným právom z titulu nekalosúťažného konania žalobcami.

Dovolací súd nepovažuje za dôvodnú ani ďalšiu námietku dovolateľov, že odvolací súd svojvoľne zmenil žalobný návrh žalobcov bez toho, aby to účastníci konania navrhli, resp. by túto zmenu pripustil uznesením v súlade s Občianskym súdnym poriadkom. Napadnutá časť rozsudku

dovolaním, resp. výrok, ktorým bola žalovaným v 1. a 2. rade uložená povinnosť, obsahovo zodpovedá uplatnenému žalobnému návrhu.

Nejedná sa o zmenu petitu v zmysle ust. § 95 O. s. p., ani o prekročenie návrhu účastníkov v zmysle § 153 ods. 2. O. s. p., resp., priznané právo nie je v rozpore s podanou žalobou v zmysle ust. § 79 ods. 1 O. s. p.

Z obsahu žalobného návrhu musí byť zjavné, ktorému súdu je určený, kto ho robí, musí obsahovať meno, zamestnanie, bydlisko účastníkov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov a musí byť neho zjavné, čoho sa žalobca domáha. Nevyžaduje sa, aby žalobca presne formuloval obsah petitu rozsudku. Odvolací súd použil inú formuláciu (významovo adekvátnejšiu) vo výroku, ktorá je však obsahovo totožná z uplatneným právom – nekalosúťažným konaním a uvedeným postupom neporušil ust. § 155 ods. 1 O. s. p.

Odvolací súd dospel k správne skutkovému aj právne záveru, že v spornom prípade žalobcom v 1. rade a v 2. rade patrí ochrana v zmysle § 43 ods. 2 Obchodného zákonníka a podľa čl. 10 bis ods. 1 Parížskeho dohovoru .

Žalobcovia sú zahraničné právnické osoby so sídlom v Českej republike.

Pri ochrane proti nekalosúťažnému konaniu priznáva Obchodný zákonník rovnaké postavenie i zahraničným osobám, ktoré v Slovenskej republike podnikajú podľa tohto zákona. Inak sa môžu zahraničné osoby domáhať ochrany podľa medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná a ktoré boli uverejnené v Zbierke zákonov, a ak ich niet, na základe vzájomnosti (§ 43 ods. 2 OBZ).

Na daný právny vzťah je potrebné aplikovať vyhlášku č. 64/1975 Zb. v znení č. 81/ 1985 Zb. o Parížskom dohovore na ochranu priemyslového vlastníctva.

Príslušníci každej únijnej krajiny používajú, pokiaľ ide o ochranu priemyslového vlastníctva, vo všetkých ostatných únijných krajinách tie isté výhody, ktoré príslušné zákony poskytujú alebo poskytnú príslušníkom vlastného štátu, bez ujmy na právach, najmä určených týmto dohovorom. Budú teda používať tú istú ochranu, ako títo štátni príslušníci a tie isté právne prostriedky proti akémukoľvek porušovaniu svojich práv, s výhradou, že splnia podmienky a formality, ktoré predpisy ukladajú príslušníkom vlastného štátu (čl. 2).

Podľa čl. 10 bis. ods. 1 Parížskeho dohovoru úijné krajiny sú povinné zabezpečiť príslušníkom únie účinnú ochranu proti nekalej súťaži. Nekalou súťažou je každá súťažná činnosť, ktorá odporuje poctivým zvyklostiam v priemysle alebo obchode. Musia sa najmä zakázať:

- 1) akékoľvek činy, ktoré by mohli akokoľvek spôsobiť zámenu s podnikom, výrobkami, alebo s priemyslovou alebo obchodnou činnosťou súťažiťela;
- 2) falošné údaje pri vykonávaní obchodu, ktoré by mohli poškodiť dobrú povesť podniku, výrobkov alebo priemyslovej alebo obchodnej činnosti súťažiťela;
- 3) údaje alebo tvrdenia, ktorých použitie pri prevádzke obchodu mohlo uvádzať verejnosť do omylu o vlastnosti, spôsobe výroby, charakteristike, spôsobilosti na použitie alebo množstve tovaru.

Z cit. ustanovenia dohovoru vyplýva, že žalobcovia sa môžu domáhať ochrany proti nekalej súťaži, aj keď nepodnikajú na území Slovenskej republiky, a preto námietky dovolateľov ohľadne neuskutočnia stretu súťažiťelov na území SR sú irelevantné.

Obchodné meno je chránené vo všetkých únijných krajinách bez toho, aby ho bolo treba prihlasovať alebo zapisovať, nerozhoduje, či je alebo nie je časťou továrenskej alebo obchodnej známky(čl. 8).

Podľa § 10 ods. 1 OBZ obchodné meno nesmie byť zameniteľné s obchodným menom iného podnikateľa a nesmie vzbudzovať klamlivú predstavu o podnikateľovi alebo predmete podnikania.

Podľa § 12 ods. 1 OBZ, koho práva boli dotknuté neoprávneným používaním obchodného mena, môže sa proti neoprávnenému užívateľovi domáhať, aby sa takého konania zdržal a odstránil závadný stav.

Z obsahu spisu a vykonaného dokazovania bola jednoznačne preukázaná časová priorita používania označenia „A. A.“ na strane žalobcov, ktorí sa stali právnymi nástupcami obchodných spoločností A. – A. P., spol. s. r. o., a A. A. CZ, s. r. o. Praha, ktoré vznikli ako právnické osoby už v roku 1994 a 1995 na území ČR a používali dominantné označenie „A.“, „A. A.“, ktoré bolo pre nich príznačné.

Preto žalobca v 2. rade sa oprávnene domáhal odstránenia závadného stavu proti žalovanému v 1. rade, ktorého kmeň obchodného mena je skoro identický a zameniteľný s kmeňom jeho obchodného mena v súlade s ust. § 12 a § 53 OBZ. Takýto stav je možné odstrániť len zmenou obchodného mena a jej zápisom v obchodnom registri, aby nedochádzalo k porušovaniu subjektívnych práv žalobcu v 2. rade k obchodnému menu a jeho výlučnosti.

Taktiež je nesporné, že žalovaný v 2. rade ako majiteľ slovnej ochrannej známky „A.“ č. 200273, podanej na registráciu dňa 8. júna 1999 na Úrade priemyselného vlastníctva SR (zapísanej 09. 09. 2002), ju nepoužíval v hospodárskej súťaži a podnikal s dodatkom „D.“ a dňa 21. 05. 2003 uzavrel so žalovaným v 1. rade zmluvu o výlučnej licencií, predmetom ktorej bolo udelenie súhlasu poskytovateľa nadobúdateľovi na bezodplatné užívanie slovnej ochrannej známky č. 200 273 „A.“, t. j. žalovanému v 1. rade, ktorý ju podľa vlastného tvrdenia od septembra 2003 taktiež nepoužíval, čo je v rozpore s ust. § 28 ods. 1 zákona o ochranných známkach (č. 55/1997 Zb. v znení neskorších predpisov). Následná ponuka žalovaných na prevedenie práv k ochrannej známke na žalobcov za cca 15 000 000 Sk, necelý rok od jej registrácie nesporne zo strany žalovaných znamená len formálne používanie známkového práva a jedná sa len o formálny zápis ochrannej známky žalovaného v 2. rade a toto konanie je v rozpore s dobrými mravmi súťaže, a preto je konaním nekalosúťažným, ako to aj správne konštatoval odvolací súd.

Vzhľadom na uvedené považoval dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne, preto dovolanie žalovaných v 1. a 2. rade podľa a § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

V priebehu dovolacieho konania žalobca v 1. rade zanikol dňa 24. 09. 2008 výmazom z Obchodného registra Mestského súdu v Prahe, ČR oddiel B, vložka 6056, ex offo bez právneho nástupcu (doložený aktuálny výpis z OR). Týmto dňom žalobca v 1. rade stratil atribúty právnickej osoby, prestáva byť subjektom spôsobilým mať práva a povinnosti a stráca tým aj spôsobilosť byť účastníkom konania. Preto dovolací súd konanie zastavil voči žalobcovi v 1. rade podľa § 103 a § 107 ods. 4 O. s. p.

V dovolacom konaní mal žalobca v 2. rade úspech. Má preto právo na náhradu trov dovolacieho konania podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 243b ods. 5 O. s. p.

V dovolacom konaní mu však trovy nevznikli, preto mu dovolací súd ich náhradu nepriznal.

Č. 5

Splnenie podmienok odporovateľnosti právneho úkonu sa posúdi podľa ust. § 15 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších platnom a účinnom v čase, kedy právny úkon vznikol.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2010, sp. zn. 1 M Obdo V 7/2010).

Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 16. októbra 2008, č. k. 7C342/01-154 vyhovel žalobe a určil neúčinnosť voči konkurzným veriteľom úpadcu mandátnych zmlúv, uzavretých medzi úpadcom a žalovaným 16. augusta 1996 a 10. mája 1996. Žalovanému uložil povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty 10 000 000 Sk so 17 % úrokom z omeškania od 11. apríla 2001 až do zaplatenia a žalobcovi nahradiť trovy konania v sume 163 250 Sk. Žalobu žalobcu 2/ zamietol.

Rozhodol tak s odôvodnením, že predmetom mandátnych zmlúv uzavretých 10. mája 1996 a 16. augusta 1996 bolo vykonanie odbornej pomoci pri prieskume trhu, nadviazanie obchodných kontaktov s výrobcami uvedenej techniky, organizačné zabezpečenie týchto obchodných kontaktov a stretnutí na účet mandátára a výroba manipulačnej techniky. Žalovaný nepredložil súdu žiadne dôkazy o tom, že zmluvne dojednané plnenie žalobcom poskytol. Na základe uvedených skutočností súd uzavrel, že zmluvným stranám muselo byť zrejmé, že cieľom uzavretia mandátnych zmlúv bolo ukrátiť konkurzných veriteľov budúceho úpadcu. Dohodnutá cena po 5 000 000 Sk bola nadsadená, nereálna a bola v zmluvách jednoznačne dohodnutá s cieľom odčerpať finančné prostriedky z účtu žalobcu 1/, neskôr úpadcu, ktorý sa do úpadku dostal aj z dôvodu žalovaným odčerpaných finančných prostriedkov. Z uvedeného dôvodu súd žalobe vyhovel vo vzťahu k žalobcovi 1/. Keďže správca konkurznej podstaty úpadcu úspešne odporoval, súd uložil žalovanému aj povinnosť vrátiť do konkurznej podstaty sumu 10 000 000 Sk spolu s úrokom z omeškania ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Na odvolanie žalovaného, ktoré podal do časti, ktorou bolo žalobe vyhovené, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, preskúmal vec v napadnutej časti a dospel k záveru, že rozhodnutie je vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 19. januára 2010, č. k. 4Obo/10/09-174 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z obsahu napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva, z akého dôvodu súd prvého stupňa uviedol, že v danom prípade mohol žalobca odporovateľnosť uplatniť a na základe akých dôvodov dospel k záveru, že ide o mandátne zmluvy neúčinné a na základe čoho zaviazal žalovaného vrátiť do konkurznej podstaty sumu získanú na základe mandátnych zmlúv. Ďalej uviedol, že z predložených dokladov je zrejmé, že žalobca keď uplatnil právo na odporovanie mandátnych zmlúv, považoval ich za platné, čo je základnou podmienkou pre určenie neúčinnosti zmlúv. Žalobca pri uplatnení nároku vychádzal z toho, že ide o mandátne zmluvy platné a fakt, či na uzavretie zmlúv splnomocnil spoločnosť C. T., s. r. o., nepokladal za sporný. Spochybnenie tejto skutočnosti žalovaným, či úpadca na uzavretie zmluvy splnomocnil inú spoločnosť, pokiaľ úpadca vychádza z toho, že ide o zmluvu platne uzavretú, je právne irelevantné. Pokiaľ žalovaný bol názoru, že mandátne zmluvy neboli platne uzavreté, bolo jeho vecou, aby platnosť mandátnych zmlúv spochybnil, čo však v jeho záujme nebolo, a preto ide o obranu účelovú. Fakt, že žalovaný na základe mandátnych zmlúv plnenie vo výške 10 000 000 Sk prijal a v tom čase netvrdil, že ide o zmluvy neplatné, sporný nie je. Z uvedeného dôvodu rozhodnutie v napadnutej časti potvrdil.

Na podnet žalovaného podal generálny prokurátor mimoriadne dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. Súčasne navrhol odklad vykonateľnosti podľa § 243ha ods.1 O. s. p. Žiadal mimoriadnym dovolaním napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu žalobcu 1/ zamietnuť. Žalovanému priznať náhradu trov konania. Je toho názoru, že rozsudkami konajúcich súdov bol porušený zákon, nakoľko súdy vec nesprávne právne posúdili (§ 243f ods.1 písm. c/ O. s. p.). Poukázal na ustanovenie § 15 zákona č. 328/1991 Zb. v znení platnom do 1. februára 1998 (ďalej len ZKV) a na prechodné ustanovenie § 70a ods. 1, 2, 3, ZKV. Uviedol, že mandátne zmluvy medzi úpadcom a žalovaným boli uzavreté 16. augusta 1996 a 10. mája 1996. Návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu bol podaný 23. septembra 1993. Konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený 22. apríla 1998. Konajúce súdy posúdili otázku neúčinnosti mandátnych zmlúv nesprávne, pretože aplikovali právnu úpravu účinnú od 1. februára 1998 (§ 15 ZKV). Správne mali aplikovať právnu úpravu účinnú v čase

uzavretia mandátnych zmlúv. Tým, že súdy aplikovali nesprávne ustanovenie právneho predpisu, vec nesprávne právne posúdil. Podľa názoru dovolateľa súdy mali prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. februára 1998 vyložiť tak, že na posúdenie predpokladov odporovateľnosti právnych úkonov uskutočnených pred 1. februárom 1998 sa použije právna úprava účinná pred 1. februárom 1998 (§ 15 ZKV) a následne mali túto právnu úpravu aplikovať na skutkový stav. Uvedol, že z vecného hľadiska je medzi hmotnoprávnou úpravou pred 1. februárom 1998 a od 1. februára 1998 zásadný rozdiel. Podľa skoršej úpravy bolo možné odporovať právnomu úkonu ku ktorému došlo „ v posledných troch rokoch „ a podľa neskoršej právnej úpravy bolo možné odporovať právnomu úkonu, ku ktorému došlo, v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu“.

Právna úprava v ZKV pred 1. februárom 1998 bola v zásade identická so všeobecnou hmotnoprávnou úpravou odporovateľnosti právneho úkonu ustanovenou Občianskym zákonníkom (§ 42a). Odporovaciu žalobu bolo po vyhlásení konkurzu možné podať do troch rokov od uskutočnenia právneho úkonu. Povaha tejto lehoty nie je v judikatúre ani v doktríne sporná. Ide o lehotu hmotnoprávnou, prekluzívnu, uplynutím trojročnej lehoty právo odporovať právnomu úkonu zaniká. Súd prihliada na uplynutie lehoty aj bez námietky žalovaného. Skutočnosť, že žalobca 1/ žalobou podanou 17. apríla 2001 odporoval právnym úkonom uskutočneným 16. augusta 1996 a 10. mája 1996, mali konajúce súdy vyhodnotiť tak, že žaloba je podaná po trojročnej prekluzívnej lehote a teda aplikáciou ustanovenia § 15 ZKV v znení účinnom pred 1. februárom 1998 mali žalobu zamietnuť. Nakoľko pre meritórne rozhodnutie veci nie je potrebné doplnenie skutkového stavu, navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu žalobcu 1/ zamietol.

Žalovaný vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu sa v celom rozsahu stotožnil s argumentami generálneho prokurátora uvedenými v mimoriadnom dovolaní. Je taktiež toho istého názoru ako generálny prokurátor, že odporovateľnosť mandátnych zmlúv v tomto konaní sa má posudzovať podľa právnej úpravy účinnej do 1. februára 1998. Preto navrhuje aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobu žalobcu 1/ zamietne a uložil mu nahradiť žalovanému trovy prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania.

Žalobca mimoriadne dovolanie považuje za nesprávne, vychádzajúce z neúplných podkladov. Navrhuje mimoriadne dovolanie zamietnuť a zamietnuť aj odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, lebo v súčasnosti prebieha exekučné konanie a mohlo by dôjsť k zmareniu vymoženía súdom priznaného nároku na uspokojenie pohľadávky, ktorá patrí do konkurznej podstaty úpadcu B. s., a.s.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods.2 O. s. p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas a že smeruje proti rozhodnutiam, proti ktorým je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný, mimoriadne dovolanie prejednal a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Argumentácia generálneho prokurátora v mimoriadnom dovolaní sa týka výkladu ustanovenia § 70a ods.1 a 3 a § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v znení do 1. februára 1998 a od 1. februára 1998 (ďalej len ZKV), na základe ktorých sa posudzuje odporovateľnosť mandátnych zmlúv uzavretých medzi úpadco B. S., a. s., B. a žalovaným 16. augusta 1996 a 10. mája 1996.

Podľa ustanovenia § 70a ods.1 ZKV, konania začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sú dokončené podľa doterajších predpisov, ak ďalej nie je ustanovené inak.

Ustanovenia § 4a, § 4b ods.1, § 15, §16, § 28 ods.2, § 66a, 66b, 66c, 66d, 66e a 66f sa vzťahujú aj na konania uvedené v odseku 1, právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr, zostávajú zachované (§ 70a ods.3 ZKV).

Podľa ustanovenia § 15 ods.2 ZKV v znení účinnom do 1. februára 1998, odporovať možno právnym úkonom, ktoré dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrať svojich veriteľov, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy a právnym úkonom, ktorými boli veritelia dlžníka ukrať a ku ktorým došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi, alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb, to však neplatí, ak druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrať veriteľa nemohla pri náležitej starostlivosti poznať.

Podľa ustanovenia § 15 ods.2 ZKV v znení účinnom od 1. februára 1998, odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrať svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy.

Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 1999, PL.ÚS 38/99, publikovaného pod č. 197/1999 Z.z. ustanovenie § 70a ods.2 ZKV stratilo účinnosť 4. augusta 1999 a k ustanoveniu

§ 70a ods. 3 ZKV Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol, že zakotvuje nepravú retroaktivitu, ktorá je prípustná, avšak len v prípade, ak nie je v rozpore s ochranou nadobudnutých práv. Ďalej sa v citovanom náleze uvádza, že z pohľadu tzv. pravej ako aj nepravnej retroaktivity právnych noriem je podstatnou otázkou ochrana nadobudnutých práv, ktoré by preto neskoršia právna úprava už nemala zhoršovať, ale (pro futuro) len zlepšovať.

Ustanovenie § 70a ods. 3 ZKV, ktoré upravuje okrem iného časovú pôsobnosť právnej úpravy odporovateľnosti obsiahnutej v § 15 ZKV, účinnej od 1. februára 1998, je preto potrebné vykladať v súlade s uvedenými zásadami právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv. Napokon samotné ustanovenie § 70a ods. 3 v poslednej vete stanovuje, že právne účinky úkonov, ktoré nastali skôr, zostávajú zachované, teda tie ktoré nastali pred 1. februárom 1998.

Konkurz na majetok úpadcu B. S., a. s., B. bol vyhlásený 22. apríla 1998, aplikácia právnej úpravy, ktorú aplikovali oba súde, by znamenala, že by bolo možné odporovať právnym úkonom urobeným v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu, t.j. od 22. apríla 1995 a právo odporovať by bolo možné uplatniť do 22. apríla 2001. Odporovať predmetným mandátnym zmluvám by bolo možné nie do 10. mája 1999 a 16. augusta 1999 (úprava do 1. februára 1998) ale až do 22. apríla 2001 (úprava od 1. februára 1998). Takéto predĺženie lehôt by bolo v rozpore so zásadou právnej istoty a ochrany nadobudnutých práv.

Dovolačí súd sa stotožnil s výkladom prechodných ustanovení generálnym prokurátorom v mimoriadnom dovolaní, že hmotnoprávne predpoklady odporovateľnosti právneho úkonu uskutočneného pred 1. februárom 1998 sa posúdia podľa právnej úpravy účinnej pred 1. februárom 1998 a hmotnoprávne predpoklady odporovateľnosti právneho úkonu uskutočneného po 1. februári 1998 sa posúdia podľa právnej úpravy účinnej po 1. februári 1998.

Podľa právnej úpravy do 1. februára 1998 bolo možné odporovať právnym úkonom iba v trojročnej prekluzívnej lehote. Táto lehota v prípade predmetných mandátnych zmlúv uplynula 10. mája 1999 a 16. augusta 1999. Uplynutím uvedených lehôt došlo k zániku práva. Žalobca podal žalobu na súd 17. apríla 2001, teda po zániku práva, a preto bolo potrebné žalobu zamietnuť.

Rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa v časti, ktorou žalobe vyhovel, sú vecne nesprávne, keďže vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dovolačí súd preto podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods.2 O. s. p. rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol.

V konaní bol úspešný žalovaný, preto má právo na náhradu trov celého konania podľa § 243b ods.4 v spojení s § 224 ods.1 a § 142 ods.1 O. s. p. Žalovaný bol v konaní zastúpený advokátom, vznikli mu trovy právneho zastúpenia za tieto úkony právnej pomoci: príprava a prevzatie vecí, stanovisko k žalobe z 18. júla 2001, vyjadrenie k žalobe z 28. mája 2004, vyjadrenie zo 7. marca 2008, účasť na pojednávaní 16. októbra 2008, odvolanie z 3. decembra 2008, prevzatie a príprava zastúpenia 3. marca 2010, podnet na podanie mimoriadneho dovolania z 31. marca 2010 a vyjadrenie k mimoriadnemu dovolaniu zo 4. júna 2010, po 32 650 Sk (1083,80 Eur) za úkon, raz paušálna náhrada hotových výdavkov 136 Sk (4,51 Eur), trikrát paušálna náhrada po 190 Sk (6,31 Eur) a trikrát paušálna náhrada po 7,21 Eur, náhrada za stratu času 20 polhodín v sume 6 340 Sk (210,45 Eur), DPH 19 201 Sk (637,36 Eur) a 625,71 Eur, spolu 11 272,62 Eur (339 599 Sk). Spolu s náhradou za použitie motorového vozidla 16. októbra 2008 Bratislava - Košice a späť (818 km) v sume 5 071 Sk (168,33 Eur) trovy žalovaného predstavujú sumu 11 440,95Eur (§ 10, 16 ods.4 vyhl. Č. 655/2004 Z.z.).

Č. 6

Príslušenstvom pohľadávky sú aj vynaložené náklady na odmenu za právnu službu poskytnutú mimo súdneho konania v súvislosti s uplatnením pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2010, sp. zn. 3 M Obdo 2/2010).

Generálny prokurátor SR podal dňa 22. apríla 2009 mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43 Cob 19/2008-85 v spojení s opravným uznesením č. k. 43 Cob 19/2008-99 zo dňa 14. júla 2008.

V odôvodnení mimoriadneho dovolania poukázal na ustanovenia § 1, § 2 a § 3 Občianskeho súdneho poriadku, § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ako aj článok 7 ods. 2 veta druhá Ústavy Slovenskej republiky. Uviedol, že predmetom konania bol nárok žalobcu na zaplatenie sumy 29 273 Sk. Táto suma predstavuje náklady na právnu pomoc vzniknuté žalobcovi v súvislosti s uplatnením dlžných pohľadávok proti žalovanému, ktorý bol s plnením svojho dlhu žalobcovi v omeškaní od 8. novembra 2006 do 20. apríla 2007.

Žalobca poveril dňa 11. apríla 2007 advokáta JUDr. M. M. súdnym i mimosúdnym vymáhaním všetkých peňažných nárokov proti žalovanému. JUDr. M. vyzval listom zo dňa 13. apríla 2007 žalovaného na zaplatenie dlžnej čiastky v celkovej výške 759 585,30 Sk. Súčasťou tejto sumy bola aj odmena advokáta za poskytnutie právnej pomoci. Žalovaný žalobcovi uhradil dlžnú čiastku, ale náklady právnej pomoci nezaplatil.

V zmysle § 121 Občianskeho zákonníka sú náklady spojené s uplatnením pohľadávky jej príslušenstvom. Ak teda žalobca využil na vymoženie svojej pohľadávky od žalovaného, ktorý bol v omeškaní s platením svojho splatného záväzku, právne služby advokáta, zaplatená odmena advokátovi za takúto pomoc nepochybne predstavuje náklady spojené s uplatnením takejto pohľadávky. Nárok na zaplatenie príslušenstva pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka je nárokom hmotno-právnym. V danej veci preto nemožno odmenu zaplatenú za poskytnutie právnej pomoci advokátovi považovať za trovy súdneho konania tak, ako to predpokladá ustanovenie § 137 O.s.p.

Charakter nákladov spojených s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 O. s. p. má aj odmena za poskytnutú právnu pomoc zaplatená pred uplatnením samotnej pohľadávky na súde, a to aj v prípade, keď k uplatneniu pohľadávky na súde nedošlo z dôvodu dobrovoľného plnenia povinným. Je potrebné prihliadnuť aj na to, že samotná pohľadávka žalobcu bola nepochybne opodstatnená a dôvodná, o čom svedčí aj to, že zo strany žalovaného bola uspokojená pred podaním žaloby a nebola nijako spochybňovaná. Skutočnosť, že nedošlo k súdnemu konaniu, bola zapríčinená dobrovoľným splnením povinnosti zo strany žalovaného a tento stav nemôže byť v neprospech žalobcu.

Bolo jednoznačne preukázané, že žalobcovi vznikli odôvodnené náklady spojené s uplatnením pohľadávky proti žalovanému. Predstavovali odmenu advokáta, ktorý požadované právne služby riadne a s úspechom poskytol. Zaplatením tejto odmeny advokátovi zo strany žalobcu vznikli žalobcovi skutočné náklady spojené s uplatnením pohľadávky. V tejto súvislosti poukazuje dovolaateľ na súdnu judikatúru. Podľa jeho názoru, napadnuté súdne rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd nesprávne právne posúdil podstatu žalobcom uplatneného nároku, ktorý neposudzoval v zmysle ustanovenia § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

Na základe zistených skutočností má dovolaateľ za to, že sú splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. a podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora si vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníkov konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že boli splnené podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec prejednal bez nariadenia pojednávania v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 43 Cob 19/2008-85 zo dňa 27. marca 2008 v znení opravného uznesenia zo dňa 14. júla 2008 zmenil rozsudok Okresného súdu vo Veľkom Krtíši č. k. 6 Cb 100/2007-57 zo dňa 30. októbra 2007, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 29 273 Sk a nahradiť trovy konania vo výške 25 659 Sk tak, že žalobu zamietol.

Vymáhaná suma 29 273 Sk predstavuje náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Na základe plnej moci zo dňa 11. apríla 2007, ktorú udelil žalobca svojmu právnenému zástupcovi JUDr. M. M. a poveril ho zastupovaním vo všetkých veciach týkajúcich sa alebo súvisiacich so súdnym alebo mimosúdnym vymáhaním všetkých peňažných nárokov voči žalovanému, právny zástupca žalobcu výzvou zo dňa 13. apríla 2007 vyzval žalovaného na zaplataenie sumy 759 548,30 Sk za neuhradené fakturované sumy v celkovej výške 659 438,40 Sk, spolu s úrokmi z omeškania vo výške 34 873,90 Sk a nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky v sume 29 273 Sk. Suma 29 273 Sk predstavovala odmenu právneho zástupcu za dva úkony právnej služby (prevzatia zastúpenia a vypracovanie písomnej výzvy protistrane, vrátane paušálnej sumy). Na základe predmetnej výzvy na zaplataenie žalovaný zaplatil dlh, ktorý mal voči žalobcovi v istine 695 438,40 Sk, ako aj úrok z omeškania, odmietol však uhradiť sumu 29 273 Sk ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky.

Odvolací súd konštatoval, že trovy právneho zastúpenia uplatnené žalobou nemajú charakter nákladov spojených s uplatnením nároku, keďže žalobca si neuplatnil na súde nárok na zaplataenie dlžnej sumy, na ktorú bola žalovanému zaslaná zo strany právneho zástupcu žalobcu výzva na zaplataenie. Právo na náhradu trov právneho zastúpenia vyčíslených podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. možno uplatniť len v súdnom konaní, a preto v zmysle vymenovaných úkonov právnej služby v § 14 vyhlášky nie je takýmto úkonom ani pokus o pokonávku urobený právny zástupcom pred podaním návrhu na začatie konania. Pokiaľ komentár k ustanoveniu § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza, že príslušenstvo pohľadávky je vymedzené taxatívne a pozostáva aj z nákladov spojených s uplatnením pohľadávky, do ktorých je možné zahrnúť aj prípadné trovy súdneho konania, má sa zato, že sa jedná o konkrétne trovy konkrétneho konania a nie trovy, ktoré by boli bývali vznikli, ak by prebehlo súdne konanie.

V mimoriadnom dovolaní sa ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Pod právny posúdením je potrebné rozumieť činnosť súdu, pri ktorej sa zo skutkových zistení vyvodzuje právny záver a aplikuje konkrétna právna norma na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov sa jedná vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval, alebo, ak zo správnych skutkových zistení vyvodil nesprávny právny záver.

Predmetom konania je zaplataenie sumy 985,70 Eur (29 273 Sk) ako príslušenstva pohľadávky v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vymáhaná suma predstavuje náklady žalobcu, ktoré mu vznikli ako odmena jeho právneho zástupcu za vykonané úkony právnej služby spojené s vymáhaním pohľadávky vo výške 759 585,30 Sk. Vymáhanú sumu zaplatil žalovaný na základe písomnej výzvy vypracovanej právny zástupcom žalobcu dňa 20. apríla 2007.

Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

Náklady spojené s uplatnením pohľadávky sú najmä trovy vzniknuté v súvislosti s uplatnením pohľadávky, a to aj v predsúdnom štádiu, pričom sa jedná najmä o náklady, ktoré priamo súvisia

s uplatnením pohľadávky. Tieto náklady sa musia týkať splatnej pohľadávky a musia byť účelne vynaložené na to, aby sa dali úspešne uplatniť aj v súdnom spore ako hmotnoprávny nárok odlišný od trov konania. Dovolací súd sa preto stotožnil s právnym názorom dovolateľa, podľa ktorého vzniklo žalobcovi právo na úhradu účelne vynaložených nákladov spojených s vymáhaním pohľadávky, aj keď k ich uplatneniu súdnou cestou nedošlo.

Uvedený záver vyplýva aj z článku 3 bod 1 písm. e/ Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/35/ES z 29. júna 2000 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách, podľa ktorého, okrem prípadov, keď dlžník nie je zodpovedný za omeškanie, veriteľ je oprávnený od dlžníka požadovať primeranú náhradu všetkých svojich opodstatnených nákladov na vymáhanie vzniknutých v dôsledku dlžníkovho omeškania. Tieto náklady na vymáhanie musia zodpovedať princípom transparentnosti a proporcionality, pokiaľ ide o daný dlh.

V konaní pred odvolacím súdom došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, je preto daná existencia dovolacieho dôvodu v zmysle § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. Dovolací súd, vzhľadom na zistené skutočnosti, dovolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Cob 19/2008-85 v znení opravného uznesenia zo dňa 14. júla 2008 podľa § 243b ods. 2 a § 243i ods. 2 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude potrebné posúdiť uplatnený nárok v intenciách uvedených zákonných ustanovení.

Právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, je záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Č. 7

Ak žalobca, ktorý sa stal na základe zmluvy o prevode akcií akcionárom akciovej spoločnosti, nie je v čase podania žaloby o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia tejto akciovej spoločnosti zapísaný do zoznamu akcionárov listinných akcií na meno vedenom Centrálnym depozitárom a nie je v čase podania žaloby ani likvidátorom, správcom konkurznej podstaty, vyrovnacím správcom alebo členom dozornej rady akciovej spoločnosti, nie je aktívne legitimovaný na podanie takejto žaloby.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. decembra 2009, sp. zn. 2 Obo 50/2009).

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žalobcu v I. rade zaviazal nahradiť žalovanému v I. rade trovy konania v sume 343,74 Eur na účet jeho právneho zástupcu.

Podľa odôvodnenia rozhodnutia návrhom na začatie konania sa žalobcovia v 1. a 2. rade domáhali, aby súd rozhodol, že mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti C., a. s., so sídlom R. 2, K., IČO: 36 568 104, zap. v Obchodnom registri Okresného súdu K. I, odd.: Sa, VI. Č.1235/V konané dňa 09. 11. 2004 a prijaté uznesenie tohto mimoriadneho valného zhromaždenia v znení osvedčenia priebehu mimoriadneho valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti C., a. s. uvedeného v notárskej zápisnici JUDr. P. S. N 252/2004, Nz 81088/2004, je neplatné. Žalovaní v I. a 2. rade uviedli, že žalobcovia nie sú aktívne legitimovaní na podanie žaloby, a preto navrhli žalobu zamietnuť.

Žalobca v 1. rade uviedol, že na základe Zmluvy o prevode akcií sa v marci 2002 stal jediným akcionárom obchodnej spoločnosti S., a. s., K. Obchodná spoločnosť C., a. s., K., bola jediným akcionárom obchodnej spoločnosti S., a. s., K. Vzhľadom na obsah obrany žalovaných v 1. a 2. rade súd zisťoval, či žalobca je akcionárom obchodnej spoločnosti S., a. s., K. Z obsahu oznámenia Centrálného depozitára cenných papierov SR, a. s., Bratislava zo dňa 10. 12. 2008 súd zistil, že žalobca nie je v centrálnom depozitári registrovaný ako akcionár listinných akcií na meno obchodnej spoločnosti S., a. s., Košice. Súd preto zisťoval, či žalobca v 1. rade v čase podania návrhu na začatie konania nebol konateľom, likvidátorom, správcom konkurznej podstaty, vyrovnávacím správcom alebo členom dozornej rady obchodnej spoločnosti C., a. s., K., pričom zistil, že spoločnosť C., a. s., K. vstúpila 13. 11. 2004 do likvidácie. Likvidátorom bola menovaná E. K., G. P. 34, M.

Súd z uvedeného a z ust. § 131 a § 183 Obch. zák. uzavrel, že žalobca v 1. rade nebol v čase podania návrhu na vyhlásenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia aktívne legitimovaný na podanie žaloby, a preto žalobu, a to bez skúmania, či boli splnené hmotnoprávne podmienky na určenie neplatnosti valného zhromaždenia, ako neopodstatnenú voči žalovanému v 1. rade zamietol. Voči žalovanému v 2. rade súd žalobu zamietol, pretože žalovaný v 2. rade v spore o určenie neplatnosti valného zhromaždenia, nie je pasívne legitimovaný.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku sa odvolali žalobcovia v I. a 2. rade a navrhli ho zrušiť a vec vrátiť súdu I. stupňa na ďalšie konanie.

Podľa ich mienky súd I. stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, keď neboli vypočítaní ani účastníci konania, čím im odňal možnosť konať pred súdom. Súd sa podľa nich neoboznámil s originálmi listinných akcií, a túto skutočnosť považujú za zásadnú pre objektívne posúdenie aktívnej a pasívnej legitimácie účastníkov konania.

V odvolaní tiež uvádzajú, že dôvody zastavenia konania o návrhu žalobcu v 2. rade rozsudok neuvádza, preto podľa nich je v tejto časti rozsudok nepreskúmateľný.

Žalovaný v I. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil, odvolanie zamietol a priznal mu náhradu trov konania.

Podľa neho akcie jeho spoločnosti, neboli vôbec vydané, ich emitent nebol zaregistrovaný v Centrálnom depozitári CP a ako neexistujúce boli bezcenné. Preto ich nebolo možné zahrnúť do konkurznej podstaty úpadcu. Správca konkurznej podstaty musel vykonať právne kroky na zrušenie dcérskej spoločnosti. Popiera tiež právo žalobcu v I. rade vystupovať za zrušenú spoločnosť, na ktorú bol vyhlásený konkurz.

Žalovaný v 2. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedol, že na pojednávaní dňa 27. 10. 2008 sa žalobca v I. rade zaviazal predložiť dôkazy o tom, že je akcionárom úpadcu. Podľa jeho mienky SKP oprávnené vykonával akcionárske práva úpadcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom sporu je určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti C., a. s., so sídlom R. 2, K., IČO: 36 568 104, zap. v Obchodnom registri Okresného súdu K. I, Odd.: Sa, VI. č.1235/V konaného dňa 09. 11. 2004 a uznesenia tohto mimoriadneho valného zhromaždenia v znení osvedčenia priebehu mimoriadneho valného zhromaždenia obchodnej spoločnosti C., a. s. uvedeného v notárskej zápisnici JUDr. P. S. N 252/2004, Nz 81088/2004.

Žalobcovia v žalobe tvrdia, že žalobca v I. rade je vlastníkom 100 ks listinných akcií na meno v menovitej hodnote 1ks akcie 10 000 Sk spoločnosti S., a. s. Od tohto vlastníctva odvodzuje žalobca v I. rade svoje právo a to aj ako žalobca v 2. rade vykonávať práva akcionára, teda aj podať predmetnú žalobu.

Súd I. stupňa odôvodnil zamietnutie žaloby nedostatkom aktívnej legitímácie žalobcu v I. rade ako akcionára, ktorý uznal za preukázaný oznámením Centrálného depozitára cenných papierov SR zo dňa 10. 12. 2008, že žalobca v ňom nie je registrovaný ako akcionár listinných akcií na meno obchodnej spoločnosti S., a. s., K..

Súd preto vychádzajúc z ust. § 131 a § 183 Obch. zák. zisťoval, či žalobca v 1. rade v čase podania návrhu na začatie konania t. j. 23. 11. 2004 bol konateľom, likvidátorom, správcom konkurznej podstaty, vyrovnávacím správcom alebo členom dozornej rady obchodnej spoločnosti C., a. s., K., pričom zistil, že spoločnosť C., a. s., K. vstúpila 13. 11. 2004 do likvidácie. Likvidátorom bola menovaná E. K., G. P. 34, M.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s týmto odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Preto v súlade s ust. § 219 ods. 2 O. s. p. len konštatuje, že súd I. stupňa správne vychádzal zo skutočnosti, že prípadné vlastníctvo listinnej akcie, neznamená samo osebe aj právo vykonávať práva akcionára voči spoločnosti t. j. že nadobudnutím vlastníctva akcií nenadobúda ich vlastníci aj status akcionára. Na účinnosť prevodu akcií voči spoločnosti t. j. na získanie statusu akcionára, vyžaduje ust. § 156 ods. 7 Obch. zák. zápis zmeny v osobe akcionára do zoznamu akcionárov. Tento vedie podľa § 99 ods. 3 písm. i/ zák. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch účinného do 01. 01. 2002 Centrálny depozitár, pričom podľa § 107 ods. 12 druhá veta cit. zák. emitent listinných akcií na meno, je povinný uzavrieť s centrálnym depozitárom zmluvu o vedení zoznamu akcionárov bez zbytočného odkladu po vydaní listinných akcií na meno.

S týmto doplnením odôvodnenia odvolací súd napadnutý rozsudok súdu I. stupňa podľa § 219 ods. 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Pokiaľ odvolatelia namietajú, že dôvody zastavenia konania o návrhu žalobcu v 2. rade v rozsudku nie sú uvedené, odvolací súd sa s touto námietkou nezaoberal, pretože výrok napadnutého rozsudku neobsahuje časť o zastavení konania o návrhu žalobcu v 2. rade.

Rovnako sa odvolací súd nezaoberal tvrdením odvolateľov, že súd im odňal možnosť konať pred súdom, čo podľa nich spočíva v tom, že neúplne zistil skutkový stav veci, keď neboli vypočutí ani účastníci konania. Zo spisu je zrejmé, že žalobca v I. rade viackrát svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil a jeho právna zástupkyňa ústne na pojednávaní dňa 27. 10. 2008 ani písomne v priebehu konania jeho vypočutie nenavrhol.

Úspešnému žalovanému v 1. rade vzniklo podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. právo na náhradu uplatnených trov odvolacieho konania. Právny zástupca žalovaného v I. rade sa vo veci vyjadril, teda žalovaný v I. rade má nárok na odmenu za zastupovanie advokátom za I. úkon právnej služby v sume 53,49 Eur a paušálnu náhradu nákladov vo výške 6,95 Eur, spolu 60,44 Eur. Odvolací súd náhradu týchto trov žalovanému v I. rade žalobcom v I. rade priznal.

Č. 8

Nepriaznivý výsledok podnikania obchodnej spoločnosti nie je dôvodom pre dodatočné hodnotenie právnych úkonov, ktoré viedli k majetkovej účasti spoločníka na podnikaní v tejto spoločnosti a nezakladá neplatnosť týchto právnych úkonov z dôvodu, že odporujú dobrým mravom

Podpis obce na vyhlásení o vklade nehnuteľnosti do obchodnej spoločnosti podľa § 60 ods. 1 Obch. zák. nemusí byť opatrený osvedčením o jeho pravosti.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2010, sp. zn. 1 M Obdo V 2/2008).

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 2. októbra 2006 č. k. 1Cbi 2/2006–186 zamietol žalobu, ktorou žalobca žiadal vylúčiť nehnuteľnosti v k. ú. S., zapísané na LV č. X z konkurznej podstaty úpadcu V. kúpeľná a liečebná spoločnosť, a. s. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému do konkurznej podstaty trovy konania 8 914 Sk na účet právneho zástupcu žalovaného do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúc o odvolaní žalobcu rozsudkom z 28. marca 2007 č. k. 2Obo 287/200–208 potvrdil prvostupňový rozsudok a v časti o trovách konania ho zmenil tak, že žalovanému nepriznal náhradu trov prvostupňového konania. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Oba sudy dospeli k záveru, že správca konkurznej podstaty úpadcu zapísal tieto nehnuteľnosti do súpisu konkurznej podstaty opodstatnene. Žalobca v žalobe uviedol, že predmetné nehnuteľnosti vložil do majetku úpadcu – žalovaného ako nepeňažný vklad a získal 33,33 % podiel v spoločnosti. Poukázal na to, že tento nepeňažný vklad je v zjavnom nepomere k skutočnej hodnote vkladaneho majetku a takýto nepeňažný vklad je v rozpore s dobrými mravmi, čo spôsobuje neplatnosť takéhoto vkladu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Sudy mali za preukázané, že nepeňažný vklad žalobcu bol splatený pred zápisom výšky základného imania do Obchodného registra. Mimoriadne valné zhromaždenie úpadcu dňa 18. septembra 2003 rozhodlo o zvýšení základného imania o nepeňažný vklad žalobcu v hodnote 500 000 Sk. Žalobca 18. septembra 2003 písomne vyhlásil, že vkladá do spoločnosti úpadcu predmetné nehnuteľnosti. Účinky prevodu vlastníckych práv k nehnuteľnostiam zo žalobcu ako vkladateľa, na úpadcu ako nadobúdateľa. nastali vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností (rozhodnutie správy katastra z 15. decembra 2003 č. V 510/2003), ktorý má konštitutívny účinok. Podľa § 8 ods. 4 Zákona č. 369/1990 Zb. v znení neskorších predpisov sa majetok obce môže použiť na podnikateľskú činnosť, čo bolo schválené aj uznesením zo zasadnutia Mestského zastupiteľstva v S. č. 55 dňa 14. októbra 2003. Pri posudzovaní rozporu s dobrými mravmi nemožno vychádzať z posúdenia nepeňažného vkladu, ktorý bol vložený do majetku úpadcu. Nie je podstatná výška nepeňažného vkladu, ale aký predstavuje podiel na spoločnosti a je daný množstvom akcií, ktoré sú v jeho vlastníctve. K otázke platnosti uznesenia mimoriadne valného zhromaždenia úpadcu z 18. septembra 2003 oba sudy zhodne uviedli, že žalobca síce toto uznesenie napadol 3. februára 2005 žalobou na Okresný súd v M., žaloba však bola podaná po zákonom stanovenej lehote.

V časti trov konania sa odvolací súd s názorom prvostupňového súdu nestotožnil, preto rozhodnutie v tejto časti zmenil tak, že náhradu trov konania žalovanému nepriznal.

Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 27. apríla 2007.

Na podnet žalobcu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky proti rozhodnutiu prvostupňového a odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie a navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v K. na ďalšie konanie. Uviedol, že rozhodnutiami konajúcich súdov bol porušený zákon. Z vyhlásenia vkladateľa nepeňažného vkladu je zrejmé, že zákonom predpísaná forma dodržaná nebola. Podpis štatutárneho zástupcu vkladateľa nebol úradne osvedčený. Nedodržanie zákonom stanovenej formy právneho úkonu spôsobuje jeho absolútnu neplatnosť (§ 40 ods. 1 OZ). Právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv a povinností, neplatnosť nastáva priamo zo zákona a pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému. Súd musí na túto neplatnosť prihliadať zo zákona. Z uvedeného dôvodu z vyhlásenia vkladateľa nepeňažného vkladu, z dôvodu jeho absolútnej neplatnosti, nemohli nastať právne následky s ním spojené. Ani rozhodnutie príslušnej správy katastra nemohlo zhojiť nezákonný stav, teda nemohlo dôjsť k účinnému a platnému prevodu vlastníckeho práva zo žalobcu na žalovaného.

Platnosť písomného vyhlásenia je potrebné posudzovať aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka. V rozpore s dobrými mravmi je právny úkon, ktorý nezodpovedá mravným zásadám všeobecne prijímaným v určitej spoločnosti a ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad. Určenie peňažnej sumy, ktorá zodpovedá emisnému kurzu akcií v určitej cene, o ktorú sa zvyšuje základné imanie spoločnosti, v akej sa nepeňažný vklad započítava na plnenie emisného kurzu akcií, má zásadný význam z pohľadu postavenia akcionára v spoločnosti. Mesto S. vložilo do základného imania nehnuteľný majetok, ktorý bol znalecký posudkom ohodnotený na 24 704 260 Sk. Nepeňažný vklad sa započítal na plnenie emisného kurzu akcií vo výške 500 000 Sk, čomu zodpovedalo 50 akcií a tým 33,33 % podiel mesta v spoločnosti a tým jeho minoritné postavenie. Z uvedeného vyplýva zjavný nepomer medzi cenou nehnuteľností, ktoré mesto vložilo do majetku úpadcu a emisným kurzom akcií, na ktorý sa nepeňažný vklad započítal, čo má za následok absolútnu neplatnosť vyhlásenia vkladateľa nepeňažného vkladu a uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia. V prejednávanej veci konajúce súdy nesprávne právne posúdili ako predbežnú otázku platnosť vyhlásenia mesta Sobrance o vložení nepeňažného vkladu do akciovej spoločnosti a platnosť uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia. Neobstojí poukaz odvolacieho súdu nato, že mesto vlastní 66,6 % akcií a má rozhodujúci vplyv v spoločnosti. Podiel žalobcu v spoločnosti treba posudzovať ku dňu, kedy mali nastať účinky zvýšenia základného majetku. K uvedenému dňu bol podiel žalobcu len 33,33 % a väčšinovým vlastníkom akcií sa stal až kúpou akcií od iného akcionára 17. júna 2004. Odvolací súd k otázke platnosti uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia zaujal stanovisko, že žaloba o určenie neplatnosti bola podaná po uplynutí 3 mesačnej lehoty stanovenej v § 131 ods. 1 O. s. p. preto nemá význam čakať na rozhodnutie vo veci Okresného sudu v M. sp. zn. 18Cb 2/2005. Zrejme ušlo jeho pozornosti, že predmetom uvedeného konania nie je len určenie neplatnosti uznesenia ale aj neplatnosť vyhlásenia vkladateľa nepeňažného vkladu (žalobcu).

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa s nim stotožňuje. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť. Uviedol, že samotné námietky uvedené v dovolaní neodrážajú platný právny stav ani zaužívanú prax. Pri osvedčovaní podpisov účastníkov zmlúv platí výnimka pre vybrané subjekty, medzi ktoré parí aj obec. Nie je preto pravdivé tvrdenie žalobcu o absolútnej neplatnosti prehlásenia o vklade nehnuteľného majetku do základného imania. Ďalej uviedol, že v prípade, ak by listina nebola vkladu schopná, príslušná správa katastra by odmietla povoliť vklad vlastníckeho práva.

K otázke platnosti uznesenia valného zhromaždenia uviedol, že vyhlásenia uznesenia za neplatné sa možno domáhať len v lehote stanovenej v § 183 Obch. zák. v spojení s § 131 Obchodného zákonníka. Márnym uplynutím uvedenej lehoty platí fikcia správnosti uznesenia. Obchodnoprávne vzťahy súvisiace so zakladaním a fungovaním obchodných spoločností sú autonómnymi vzťahmi súkromného práva. Je na vôli akcionárov alebo spoločníkov aké vklady vkladajú do spoločnosti a na akú hodnotu si ich oceňujú. Pre potreby vkladu do základného imania vypracovaný posudok stanovuje len hornú hranicu výšky vkladu, čo pre uvedené účely znamená, že výška započítavaného vkladu nemôže prevýšiť sumu stanovenú znaleckým posudkom. Napokon uviedol, že žalobca sa nemôže domáhať neplatnosti ním vykonaných úkonov z dôvodu, že svojim postupom porušil dobré mravy. Upozornil nato, že nehnuteľný majetok, ktorý žalobca vniesol do základného imania bol medzičasom pri speňažovaní podstaty zo súhlasom súdu predaný, preto by už ani pri vyslovení neplatnosti vyhlásenia nemohlo dôjsť k zmene existujúcich vlastníckych pomerov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p., § 243i ods. 2 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

I. K dôvodu neplatnosti pre nedodržanie predpísanej formy.

Dodržanie formy právnych úkonov je podmienkou ich platnosti (§ 40 ods. 1 Obč. zák.). Je nepochybné, že vyhlásenie žalobcu o vklade sporných nehnuteľností má písomnú formu tak, ako to vyžaduje zákon. Do vlastníctva spoločnosti nehnuteľnosti prechádzajú až vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti. Spôsobilosť listín nato, aby mohli byť podkladom pre zápis práv k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností upravuje § 42 zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností. V § 60 ods. 3 je stanovená všeobecná zásada, že podpis osôb, ktoré prevádzajú nehnuteľnosti alebo osôb, ktoré zaťažujú nehnuteľnosti bremenami, alebo naopak sa zbavujú práv

z nich, na listinách musí byť úradne osvedčený. Overenie podpisu v týchto prípadoch nie je formálnou náležitosťou úkonu, ktorý podmieňuje jeho platnosť. Jen len procesnou požiadavkou na identifikáciu totožnosti podpisujúceho, ktorá má zvýšiť istotu, že listina - podpis na listine pochádza skutočne od osoby, ktorá je na listine deklarovaná za autora úkonu. Pre platnosť listiny je rozhodujúce, či ju skutočne podpísala v nej označená osoba. Ani overenie podpisu nemôže zhojiť jej nedostatok spočívajúci v tom, že nepochádza od toho, kto podľa listiny robí úkon. Aj pri hodnotení, či nastali účinky vkladu do katastra (prechod vlastníctva nehnuteľnosti) nie je rozhodujúce, či podpis prevádzajúceho bol overený ale, či podpis na listine je skutočne jeho. Takáto konštrukcia náležitostí listín a ich účinkov pri vklade vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam do katastra je zvolená zrejme preto, že vecnoprávne účinky takýchto úkonov nenastávajú až rozhodnutím na to autorizovaného orgánu, ktorý listiny pred rozhodnutím o vklade podrobuje skúmaniu podľa § 31 zák. č. 162/1995 Z. z. Iný význam má overenie podpisu tam, kde má mať listina účinky aj voči tretím osobám bez toho aby o nich rozhodoval dajaký orgán a v rámci rozhodovania skúmal jej pravosť. V takom prípade je overený podpis podmienkou platnosti úkonu.

Navyše zák. č. 162/1995 Z. z. stanovuje v § 42 ods. 3 výnimky, kde sa overenie podpisov nevyžaduje, ak sú účastníkmi zmluvy tam vymenované subjekty. Okrem iných je výnimkou aj obec. Uvedené podľa názoru dovolacieho súdu platí aj pre vyhlásenie o vklade podľa § 60 ods. 1 Obchodného zákonníka ak je vkladateľom obec. Vyhlásenie podľa § 60 je svojou povahou a účinkami úkon rovnocenný s inými úkonmi, ktorými sa prevádza vlastníctvo k nehnuteľnostiam. Ak podpis obce ako predávajúceho nehnuteľnosť nemusí byť overený, niet rozumného dôvodu, pre požiadavku, aby jej podpis musel byť overený na vyhlásení o vklade nehnuteľnosti do obchodnej spoločnosti. Nenáležitosť takejto požiadavky vyniká o to viac, že obec sama je subjektom, ktorý je podľa zákona č. 599/2001 Z. z. oprávnený podpisy na listinách úradne osvedčovať. Z uvedených dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že neoverenie podpisu mesta S., presnejšie jeho primátora Ing. Š. S., na vyhlásení vkladateľa nepeňažného vkladu, nespôsobuje neplatnosť vyhlásenia.

II. K dôvodu neplatnosti pre rozpor s dobrými mravmi

Podľa § 39 Obč. zák. je neplatný právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Rozpor právneho úkonu s dobrými mravmi v praxi je taký stav, že hoci úkon neodporuje zákonu ani ho neobchádza, je v rozpore s dobrými mravmi. Podľa názoru dovolacieho súdu, zo samotnej skutočnosti, že je zjavný nepomer medzi cenou nehnuteľnosti, ktoré žalobca vložil do spoločnosti a emisným kurzom akcií, ktoré zato dostal, nemožno vyvodiť rozpor vyhlásenia vkladateľa s dobrými mravmi. Občiansky zákonník, ani žiaden iný právny predpis bližšie nedefinuje obsah pojmu dobré mravy. V slovenskej i českej právnickej literatúre s určitými modifikáciami prevažuje názor, podľa ktorého sa za dobré mravy považuje súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú určitú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie a sú rozhodujúcou časťou spoločnosti uznávané. Tak ako to uvádza dovolateľ, v rozpore s dobrými mravmi je právny úkon, ktorý nezodpovedá prevládajúcej mienke v spoločnosti o tom, aký má byť obsah právnych úkonov, aby bol v súlade so všeobecnými morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti.

Dobré mravy majú v práve prevažne interpretačnú funkciu a sú meradlom pre hodnotenie, či úkony alebo iné konanie zodpovedá všeobecným pravidlám slušnosti. Pri hodnotení súladu s dobrými mravmi, musia byť právne úkony posudzované z hľadiska konkrétneho prípadu, v danom čase, v danom mieste a vo vzájomnom konaní účastníkov právneho vzťahu.

Vychádzajúc z uvedených zásad, dovolací súd nesúhlasí s dovolateľom, že sporné vyhlásenie o nepeňažnom vklade odporuje dobrým mravom. Žiadny právny predpis nevyklučuje, aby nepeňažný vklad bol započítaný na vklad spoločníka v nižšej peňažnej sume ako je jeho hodnota. Zo znenia § 59 a § 60 Obchodného zákonníka vyplýva, že nepeňažný vklad musí mať minimálne hodnou zodpovedajúcu sumu, ktorá bude spoločníkovi započítaná na vklad. Je vecou spoločníka poskytujúceho nepeňažný vklad, či a z akých podmienok je ochotný vložiť do spoločnosti nepeňažný vklad, ktorého hodnota presahuje hodnotu aká sa má na jeho vklad do spoločnosti započítať. Takýto postup je zrejme motivovaný jeho podnikateľskými a investičnými zámermi a očakávaniami. Keďže predmetom vkladu v prejednávanej veci bol obecný majetok nemuseli mať ciele žalobcu nevyhnutne výlučne komerčný charakter.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že iniciátorom vkladu nepeňažného majetku do spoločnosti bol žalobca. Je to zrejme už aj zo samotnej formy úkonu, ktorým je jednostranné vyhlásenie o vklade nehnuteľností v tam uvedenej hodnote na započítanie emisného kurzu akcií v sume 500 000 Sk. Konanie v omyle alebo pod nátlakom je, vzhľadom na charakter žalobcu ako právnickej osoby – mesta, prakticky vylúčené a žalobca to ani netvrdí. Zástupca žalobcu – primátor mesta sa zúčastnil valného zhromaždenia akciovej spoločnosti konaného 19. septembra 2003, kde

predniesol ponuku obsiahnutú vo vyhlásení, a v priebehu valného zhromaždenia bol zvolený za člena predstavenstva, boli zmenené staty spoločnosti a zvýšené jej základné imanie. Za tejto situácie nebolo prijatie nepeňažného vkladu a jeho započítanie na emisný kurz v hodnote 500 000 Sk a z toho rezultujúci podiel 33,3 % žalobcu na majetku spoločnosti a hlasovacích právach, prekvapivým výsledkom, ale naopak logickým a predpokladaným výsledkom, ktorý žalobca zjavne sledoval. Napokon, ak by výsledok nezodpovedal zámeru žalobcu a nim prikladanému významu jeho úkonu a konania, mal možnosť napadnúť uznesenie valného zhromaždenia a žiadať jeho vyhlásenie za neplatné podľa § 183 v spojení s § 131 Obchodného zákonníka. Urobil tak až po 18 mesiacoch 2. februára 2005 podaním žaloby na Okresný súd v M., teda po uplynutí lehoty stanovenej v § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka. Skutočnosť, že žalobca vloženie majetku nepovažoval za odporujúce dobrým mravom nasvedčuje aj konanie žalobcu, ktorý deväť mesiacov po vložení majetku do spoločnosti, ktoré považuje za odporujúce dobrým mravom, 16. júna 2004 kúpil od iného akcionára ďalších 33,3 % akcií, čím dosiahol jeho celkový podiel na majetku spoločnosti 66,6 %.

Zo žaloby je zrejmé, že žalobca rozpor úkonu s dobrými mravmi vidí v tom, že za nepeňažný vklad nezískal majoritný podiel ale len 33,3 percentný podiel v spoločnosti. Z obsahu spisu je zrejmé, že sporný úkon bol výsledkom vopred uváženeho konania a úmyslu žalovaného. Pre hodnotenie právneho úkonu z hľadiska súladu s dobrými mravmi je rozhodujúci stav v čase jeho urobenia. Žalobca až s odstupom času, potom čo výsledky hospodárenia spoločnosti nezodpovedali jeho predstavám, až napokon bol na majetok spoločnosti vyhlásený konkurz, ktorý postihuje aj nim vložený majetok, vo svetle týchto skutočností svoj úkon prehodnocuje. Vyplýva to aj z jeho podania z 29. septembra 2006, v ktorom uvádza, že nepomer získaného podielu za vložený majetok mal za následok, že od samého začiatku nemohol ovplyvňovať činnosť ani hospodárenie akciovej spoločnosti a najmä z podaného odvolania, kde uvádza, že v dôsledku nesprávneho vedenia spoločnosti nebol naplnený zámer mesta sledovaný vložením nehnuteľností do spoločnosti, ktorým bolo zlepšenie zdravotnej starostlivosti.

Účasť v obchodnej spoločnosti je typickou formou podnikania. Tak ako každé podnikanie nesie so sebou riziko, že podnikateľské zámery a očakávania s nimi spojené nebudú naplnené. Nepriaznivý výsledok podnikania však nemôže byť dôvodom pre dodatočné hodnotenie úkonov, ktoré viedli k účasti na podnikaní, za odporujúce dobrým mravom.

Žalobca žiada vylúčenie sporných nehnuteľností zo súpisu podstaty. Dôvodom vylúčenia má byť skutočnosť, že úkon, ktorým bol majetok vložený do spoločnosti, ktorá je v úpadku, je neplatný pre rozpor s dobrými mravmi. Úkonom, ktorým bol majetok vložený do spoločnosti, je vyhlásenie žalobcu o vložení nepeňažného vkladu. Je to teda jednostranný úkon žalobcu. Ak by aj odporoval dobrým mravom nemohol by sa neplatnosti z tohto dôvodu dovolávať žalobca, výsledkom konania ktorého je tento úkon.

Pokiaľ ide o konanie, ktoré sa vedie na Okresnom súde v M. pod sp. zn. 18Cb 2/2005 jeho predmetom je okrem iných skutočne aj určenie neplatnosti vyhlásenia žalobcu ako vkladateľa nepeňažného vkladu z 18. septembra 2003. Keďže o tomto predmete v uvedenom konaní v čase rozhodovania oboch súdov v prejednávanej veci nebolo rozhodnuté, nič im nebránilo, aby otázku platnosti, či neplatnosti tohto úkonu riešili ako otázku predbežnú podľa § 135 ods. 2 O. s. p.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že obe napadnuté rozhodnutia sú vecne správne a mimoriadne dovolanie podľa § 243b ods. 1, v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zamietol.

Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech, patrí mu preto náhrada trov dovolacieho konania. Podľa § 148a ods. 2 O. s. p. povinnosť nahradiť trovy konania má žalobca, na koho podnet generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie. Úspešný žalovaný však náhradu trov konania nežiadal, preto mu dovolací súd náhradu trov nepriznal (§ 151 ods. 1 O. s. p.).

Č. 9

Pohľadávka Sociálnej poisťovne – dávka garančného poistenia upravená zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zmien a doplnkov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov.

V ustanoveniach § 87 ods. 1 a 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii nie sú taxatívne vymedzené pohľadávky proti podstate. Pohľadávky, ktoré sú v § 87 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. uvedené za spojkou „ako“ sú len demonštratívne vymedzené, a teda zákon nevytlúčil možnosť považovať aj iné pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, za pohľadávky proti podstate.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. mája 2010, sp. zn. 5 Obdo 2/2010).

Okresný súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 3. júna 2009, č. k. 27 Cbi 13/2007-100 žalobu zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že pôvodný žalobca S. p. so sídlom v B. sa svojim návrhom domáhala, že jej pohľadávka vo výške 912 216 Sk je pohľadávkou proti podstate vzniknutej z dôvodu vyplatenia dávok garančného poistenia. Žalovaný prihlásené pohľadávky poprel čo do právneho dôvodu, výšky a poradia s tým, že sa nejedná o pohľadávky proti podstate, ale o pohľadávky, ktoré si mal žalobca prihlásiť ako podmienené pohľadávky prihláškou. Uznesením zo dňa 5. marca 2009, pod č. k. 27 Cbi 13/2007-87, súd pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu tak, že žalobca S. p. so sídlom v B., IČO: X pobočka Ž. nad H., S. 17, z konania vystúpila a na jej miesto vstúpila S. k., a. s., C. 21, B. K uvedenej zámene na strane žalobcu došlo z dôvodu, že na základe jej zmluvy o postúpení pohľadávok č. P-33-2004/208 zo 7. mája 2008, ktorá nadobudla účinnosť dňa 09. 05. 2008, postúpila Sociálna poisťovňa, ul. 29. A. 8 a 10, B. ako postupca pohľadávku voči úpadcovi spoločnosti S. k., a. s. ako postupníkovi so všetkými právami s ňou spojenými.

Podľa § 36 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vznik zmenu, alebo zánik práva, či povinnosti sa môžu viazať na splnenie podmienky. Na nemožnú podmienku, na ktorú je zánik práva, alebo povinnosti viazaný sa neprihliada.

Podľa § 36 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podmienka je odkladacia, ak od jej splnenia závisí, či právne následky úkonu nastanú. Podmienka je rozvázovacia ak od jej splnenia závisí, či následky, ktoré už nastali, pominú.

Podľa ustanovenia § 87 ods. 1 ZKR, pohľadávky proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena správcu a ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje zákon; pohľadávkami proti podstate nie sú podmienené pohľadávky, ktoré sa uplatňujú prihláškou.

Sociálnej poisťovni tak vznikla pohľadávka podľa § 148 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom zabezpečení po vyhlásení konkurzu ako budúca pohľadávka, ktorá sa prihlasuje ako podmienená a je priamo zo zákona vylúčená ako pohľadávka proti podstate. Preto Sociálna poisťovňa bola povinná plniť z garančného poistenia z dôvodu neplnenia záväzkov zo strany zamestnávateľa voči zamestnancom, a preto sa podľa názoru súdu prvého stupňa jedná o plnenie záväzku poisťovňou za úpadcu. Z tohto dôvodu, ako aj z dôvodu, že plnenie dávok garančného poistenia nie je uvedené ako pohľadávka proti podstate v ustanovení § 87 ods. 1 a 2 ZKR súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. O trovách konania rozhodol v súlade s ustanovením § 100 ZKR.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 20. októbra 2009, č. k. 43 CoKR 3/2009-118 potvrdil rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 27 Cbi 13/2007-100, z 3. júna 2009. Náhradu trov odvolacieho konania žalovanému nepriznal. Súčasne vyslovil, že proti tomuto rozsudku pripúšťa dovolanie. V odôvodnení uviedol, že rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil. Predmetom sporu je určenie, či pohľadávky uplatnené pôvodným žalobcom u správcu konkurznej podstaty sú pohľadávkami proti podstate. Prihlásené pohľadávky predstavujú vyplatené dávky z garančného poistenia pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojenie

nároku zamestnancov. Podľa § 2 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov patrí do sociálneho poistenia aj garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca.

Podľa ustanovenia § 102 ods. 1 zákona o sociálnom poistení zamestnanec uvedený v § 4 ods. 1 písm. a/ (fyzická osoba v pracovnom pomere) má nárok na dávku garančného poistenia, ak jeho zamestnávateľ sa stal platobne neschopný a nemôže uspokojiť nároky tohto zamestnanca.

Podľa § 109 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nárok na dávku garančného poistenia vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, ak tento zákon neustanovuje inak. Nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplatenie dávky. Podľa § 116 ods. 3 zákona o sociálnom poistení dávka garančného poistenia sa vyplatí najneskôr do 30 dní od doručenia žiadosti o priznanie tejto dávky. Podľa § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka.

Pohľadávky proti podstate sú definované vecne a časovo v § 87 ZoKR. Medzi pohľadávky proti podstate patria v 1. rade všetky pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ale len pokiaľ vznikli v súvislosti so správou a speňažovaním toho majetku, ktorý podlieha konkurzu. Ďalej podľa § 87 ods. 2 zákona ZoKR medzi pohľadávky proti podstate patria aj iné pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, avšak sú určené taxatívnym výpočtom na vecnom princípe. ZoKR sem zaraďuje dane poplatky, clá poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, mzdy, alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Medzi pohľadávky proti podstate zaraďuje ZoKR výživné na maloleté deti bez ohľadu na to, kedy pohľadávka vznikla, odmenu správcu (táto môže vzniknúť len po vyhlásení konkurzu) ako aj ostatné pohľadávky, ktoré za pohľadávky proti podstate prehlasuje zákon. Osobitným druhom pohľadávok proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli v súvislosti s prevádzkovaním podniku, alebo časti podniku. ZoKR v § 87 ods. 1 veta in fine výslovne prehlasuje, že pohľadávkami proti podstate nie sú podmienené pohľadávky, ktoré sa uplatňujú prihláškou.

Je nesporné, že pôvodný žalobca vyplatil dávky garančného poistenia až po vyhlásení konkurzu a podľa § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení vyplatením dávky garančného poistenia sa stal veriteľom úpadcu (dlžníka). Táto pohľadávka nesporne vznikla veriteľovi až po vyhlásení konkurzu.

I napriek tomu, že pohľadávka žalobcu vznikla po vyhlásení konkurzu, netýka sa správy a ani speňažovania majetku, ktorý podlieha konkurzu. Rovnako nepatrí medzi pohľadávky proti podstate, ktoré sú uvedené taxatívnym výpočte v § 87 ods. 1 a 2 ZoKR a nejde ani o ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo z dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Ide o osobitnú pohľadávku, ktorá vznikla veriteľovi na základe plnenia dávok z garančného poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Mzda, alebo plat zamestnanca, ako aj ďalšie nároky zamestnancov z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru, sú pohľadávkou proti podstate vtedy, ak by si takúto pohľadávku uplatňoval zamestnanec, ktorému pohľadávka vznikla z pracovnej zmluvy, alebo z dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Pohľadávku žalobcu z titulu vyplatenia dávky garančného poistenia ZoKR neprehlasuje (na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy v zákone č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, ktorý explicitne prehlasuje peňažnú náhradu vyplatenú zamestnancom garančného fondu za pohľadávku proti podstate v § 31 ods. 6 písm. i/ tohto zákona) ani v inom ustanovení za pohľadávku proti podstate. Z týchto dôvodov nie je možné uvedenú považovať za pohľadávku proti podstate.

Okresný súd v Banskej Bystrici správne považoval túto pohľadávku za budúcu pohľadávku, ktorá sa prihlasuje v zmysle § 28 ods. 4 ZoKR ako podmienená pohľadávka. Budúce pohľadávky nie sú podmienenými pohľadávkami, tak ako to upravuje § 36 Občianskeho zákonníka. Podmienené právne úkony v zmysle § 36 Občianskeho zákonníka sú také, v ktorých vznik, zmena, alebo zánik práva (povinnosti je viazaný na podmienku) ZoKR počíta len s pohľadávkami, ktoré vzniknú z právnych úkonov, v ktorých je dohodnutá odkladacia podmienka a nie podmienka rozvázovacia, pretože podľa § 99 ZoKR výťažok zo speňažovania majetku podliehajúceho konkurzu, určený podľa rozvrhu na uspokojenie podmienenej pohľadávky správcu, vydá veriteľovi až keď pohľadávka vznikne. Ak podmienená pohľadávka nevznikne ani do konečného rozvrhu výťažku, v konkurze sa na podmienenú pohľadávku už neprihliada.

Pohľadávky, ktoré sú predmetom tohto sporu nie sú podmienenými pohľadávkami, pretože vznik uplatnených pohľadávok nie je viazaný na odkladaciu podmienku, ktorá by bola dohodnutá v právnom úkone, z ktorého pohľadávka vzniká (v hmotnoprávnom úkone). V skutočnosti ide o budúce pohľadávky, tak ako to predpokladá § 28 ods. 4 ZoKR, teda o pohľadávky, ktoré môžu, ale nemusia v budúcnosti vzniknúť (v posudzovanom prípade najskôr po vyhlásení konkurzu), ak nastane určitá právna skutočnosť (napríklad vyplatenie dávky). Táto právna skutočnosť nie je však zmluvným dojednaním v právnom úkone od ktorej by závisel vznik práva (zánik) tak ako to upravuje § 36 Občianskeho zákonníka. Nejde o pohľadávky z právnych úkonov, v ktorých by bola dohodnutá zmluvnými stranami podmienka, ale o budúce pohľadávky, ktoré sú vymedzené v § 28 ods. 4 ZoKR sa však prihlasujú ako podmienené pohľadávky.

Žalobca oprávnenne tvrdil, že nie je v právnej pozícii ručiteľa, alebo spoludlžníka a ani záložcu úpadcu. Právne vzťahy ručenie, záložného práva ako aj pristúpenia k záväzku a prevzatie záväzku upravuje vo svojich ustanoveniach Občiansky zákonník. Plnenie dávky garančného poistenia podľa osobitného zákona nemožno subsumovať pod žiaden z uvedených inštitútov záväzkového práva v súkromnej regulácii vykonanej Občianskym zákonníkom. Pohľadávka z titulu dávok garančného poistenia, je pohľadávka, ktorá vznikla na základe predpisu, ktorý patrí do verejného práva. Pre účely uplatňovania pohľadávok v konkurznom konaní sa musí pohľadávka veriteľa posudzovať ako pohľadávka, ktorá bola vyvolaná tým, že žalobca plnil za úpadcu.

Otázku, či ide o pohľadávku proti podstate považoval odvolací súd za otázku zásadného právneho významu a preto pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie. Ide o precedens, v ktorom sa rieši možnosť a spôsob uplatňovania pohľadávok sociálnej poisťovne. Pokiaľ by nešlo o pohľadávku proti podstate a ani o budúcu pohľadávku, znamenalo by to prakticky, že veriteľovi by sa odmietla možnosť uplatniť pohľadávku na súde, čo by znamenalo denegatio iustitiae.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Jeho prípustnosť odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. s tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhol, aby dovolací súd podľa § 220 O. s. p. rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zmenil tak, že určí, že pohľadávky žalobcu vo výške 29 822,14 Eur (898 422 Sk) a vo výške 457,87 Eur (13 794 Sk) uplatnené dňa 12. 10. 2007 a 30. 10. 2007 spolu vo výške 30 280,02 Eur (912 216 Sk) v konkurznom konaní ako pohľadávky proti podstate vzniknuté z dôvodu vyplatenia dávok garančného poistenia sú pohľadávkami proti podstate.

Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom dovolateľ videl v tom, že napadnutým rozhodnutím sa prakticky odmieta možnosť Sociálnej poisťovni uplatniť si v konkurznom konaní pohľadávky vzniknuté výplatom dávok garančného poistenia v zákonom stanovenej lehote. Súd nesprávne vyložil a aplikoval právny predpis tvrdením, že pohľadávku vzniknutú výplatom dávky z garančného fondu nie je možné zaradiť ako pohľadávku proti podstate a pohľadávku kvalifikoval ako budúcu pohľadávku. Podľa názoru žalobcu ide jednoznačne o pohľadávky proti podstate a nie o budúce pohľadávky v zmysle ustanovenia § 28 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Z časového hľadiska ide o pohľadávky vzniknuté po vyhlásení konkurzu, s čím sa zhodoval aj právny názor vyslovený v rozsudku. Žalobca má za to, že z vecného hľadiska ide o pohľadávky, ktoré v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii zaraďujeme medzi ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru a preto nesúhlasí s právnym názorom súdov. Zásadne sa nestotožňuje s právnym názorom súdu, ktorý ako argument pre nedefinovanie pohľadávky proti podstate vzniknutej výplatom z garančného fondu považuje fakt, že ustanovenie § 87 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, taxatívne ustanovuje, ktoré pohľadávky môžu byť považované za pohľadávky proti podstate. Podľa ustanovenia § 87 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávkami proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena správcu a ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje tento zákon; pohľadávkami proti podstate nie sú podmienené pohľadávky o ktorých to ustanovuje zákonov. Podľa ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávky proti podstate sú tie pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane poplatky, clá, poisťné na zdravotné poistenie, poisťné na sociálne poistenie, mzdy, alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu a pracovných zmlúv alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Z uvedeného citovaného zákonného ustanovenia použitím jazykového, logického a systematického výkladu jednoznačne vyplýva, že nakoľko je v ustanovení § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii použité „ako“ (ako dane, poplatky, ...) nie sú pohľadávky proti podstate uvedené taxatívne, ale len demonštratívne. Zákon

o konkurze a reštrukturalizácii teda použitím slovného spojenia „ako“ automaticky nevylúčil možnosť považovať aj iné pohľadávky za pohľadávky proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a teda je možné sem zaradiť aj pohľadávky S. k., a. s. vzniknuté z titulu výplaty dávok garančného poistenia. Odvolací súd sa čiastočne stotožnil s argumentáciou žalobcu, že v prípade pohľadávok z titulu dávok z garančného poistenia nejde o poistené pohľadávky, tak ako ich upravuje § 36 Občianskeho zákonníka, ale tieto pohľadávky jednoznačne subsumoval pod § 28 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ako budúce pohľadávky. Podľa názoru žalobcu však výkladom uvedeného ustanovenia, či už použitím jazykového, logického alebo systematického výkladu, nie je možné uvedené pohľadávky tu zaradiť.

Ak by Sociálna poisťovňa mala povinnosť prihlásiť uvedené pohľadávky ako podmienené (budúce) v rámci stanovenej lehoty 45 dní, nemá zákonom garantovanú možnosť určiť výšku pohľadávky, ani okruh osôb, ako aj nemá možnosť účtovne ich preukázať a preto takýto postup vopred určuje, že každá pohľadávka bude musieť byť popretá. Z hľadiska procesu prihlasovania pohľadávok do konkurzu v rámci 45-dňovej lehoty určenej zákonom o konkurze a reštrukturalizácii je pre Sociálnu poisťovňu prakticky nemožné prihlásiť takúto pohľadávku bez presnej špecifikácie, s určením splatnosti, výšky a potvrdenia o jej evidencii v účtovníctve, kde pri absencii uvedených údajov vyžadovaných zákonom o konkurze a reštrukturalizácii je pohľadávka Sociálnej poisťovni popretá, čím fakticky dochádza k popretiu práva Sociálnej poisťovne (a jej právneho nástupcu), aby jeho pohľadávka bola uznaná.

Nesprávne právne posúdenie žalobca vidí tiež v tom, že v prípade výplaty dávok zo strany Sociálnej poisťovne ide o plnenie záväzkov namiesto úpadcu. V uvedenom prípade ide o plnenie, ktorého právny dôvod je v sociálnom poistení určený priamo zákonom o sociálnom poistení a teda vyplýva priamo zo zákona. Pričom plnenie poskytované zamestnancom úpadcu zo strany sociálnej poisťovne nie je porovnateľné k plneniu ručiteľa, spoludlžníka, prípadne záložcu. Plnenie dávok garančného poistenia t. z. jeho výplata zamestnancom neprichádza nikdy do úvahy z pozície úpadcu. Úpadca ako zamestnávateľ nikdy nie je ani nebude platiteľom dávok z garančného poistenia svojim zamestnancom. Úpadca môže svojim zamestnancom vyplácať jedine mzdu a iné pracovnoprávne nároky vyplývajúce z pracovnoprávných predpisov a nikdy nebude svojim zamestnancom vyplácať dávky z garančného poistenia. Jedine sociálna poisťovňa je zmocnená priamo zákonom k výplate dávok z garančného poistenia, avšak nie namiesto úpadcu. Pohľadávka žalobcu vznikla priamo na základe predpisov verejného práva a preto nie je možné ju stotožňovať alebo zamietat' s plnením záväzkov z pracovnoprávných vzťahov, teda s normami súkromného práva. Sociálna poisťovňa ako aj jej právny nástupca S. k., a. s. si uplatňuje toto plnenie ako pohľadávku voči úpadcovi v konkurznom konaní podľa ustanovenia § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutia prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu, sú vecne správne. Nestotožňuje sa s právnym názorom žalobcu ohľadne ustanovenia § 87 ods. 1 ZKR, že nejde o taxatívny výpočet pohľadávok proti podstate. Slovné spojenie „ako“ v prvej vete odseku § 87 ZKR je podľa názoru žalovaného alternatívou slovného spojenia „a to“ teda neznamená podľa názoru žalovaného rovnako ako podľa názoru prvostupňového a druhostupňového súdu, príkladný výpočet, ale taxatívny výpočet. Teda len tie pohľadávky, ktoré sú uvedené v ustanovení § 87 ods. 1 a 2 ZKR, alebo v iných ustanoveniach ZKR, je možné považovať za pohľadávky proti podstate. Iné pohľadávky nevymenované v ustanovení § 87 ods. 1 a 2 ZKR alebo v iných ustanoveniach ZKR nie je možné považovať za pohľadávky proti podstate a to ani v prípade, ak dôjde k ich vzniku po vyhlásení konkurzu.

Dovolateľ uvádza, že v prípade výplaty dávok zo Sociálnej poisťovne, nejde o plnenie záväzkov namiesto úpadcu. Garančné poistenie ako jeden z druhov sociálneho poistenia, je poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa, ktoré poistenie má zabezpečiť náhradu mzdových nárokov zamestnancov úpadcu v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa. Podľa znenia § 148 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplatením dávok garančného poistenia sa zamestnávateľ (úpadca) stáva dlžníkom Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka. Je nepochybné, že žalobcovi podaním žiadosti zamestnancov úpadcu o výplatu dávok z garančného fondu vznikla povinnosť namiesto úpadcu ako platobne neschopného zamestnávateľa vyplatiť zamestnancom úpadcu náhradu mzdových nárokov. V danom prípade sa preto jedná o budúcu pohľadávku (§ 28 ods. 4 ZKR) vzniknutú po vyhlásení konkurzu, ktorá vznikla žalobcovi z dôvodu plnenia náhrady mzdových nárokov zamestnancov úpadcu namiesto platobne neschopného úpadcu právnym predchodcom žalobcu t. j. plnenia záväzku namiesto úpadcu.

Sociálna poisťovňa na základe výkazov disponuje všetkými rozhodujúcimi údajmi, ktoré sú potrebné pre plnenie dávky z garančného fondu a pre prihlásenie pohľadávky v rámci konkurzného konania bez ohľadu na to, či boli doručené vyplnené tlačivá pre poskytnutie dávky garančného poistenia v zmysle ustanovenia § 234 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Namieste je tiež otázka, či suma vyplatených dávok garančného poistenia, je skutočne pohľadávkou, ktorú si môže vôbec Sociálna poisťovňa prihlásiť v rámci konkurzného konania a to z dôvodu, že podľa ustanovenia § 128 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov zamestnávateľ platí poistné na garančné poistenie. Zamestnávateľia, ktorí sú povinní garančne poistiť, vytvárajú z poistného na garančné poistenie, na základe princípu solidarity balík finančných prostriedkov, ktoré sociálna poisťovňa následne v prípade platobnej neschopnosti niektorého z týchto zamestnávateľov, použije na výplatu dávok garančného poistenia. To znamená, že výplatu dávok garančného poistenia Sociálna poisťovňa použije vlastné naakumulované finančné prostriedky zamestnávateľov.

Žalovaný je tiež toho názoru, že pohľadávka na vyplatenej dávky garančného poistenia, nie je podľa ustanovenia § 149 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov postupiteľná. Zmluva o postúpení pohľadávok č. P-33-2004/2008 zo dňa 07. 05. 2008 je podľa názoru žalovaného absolútne neplatným právnym úkonom a žalobca S. k., a. s. nie je aktívne legitimovaným subjektom v tomto konaní. Žalovaný navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, v ktorom odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 3 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V zmysle § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak po a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten kto v konaní vystupoval ako účastník, nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, po c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie tiež prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zamenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

Napokon v zmysle § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právoplatnej stránke zásadného významu

Dovolanie je v danej veci prípustné podľa § 238 ods. 3 O. s. p., preto, že jeho prípustnosť vyslovil vo svojom potvrdzujúcom rozsudku odvolací súd, ktorý zároveň vymedzil v dôvodoch rozhodnutia otázku, podľa neho po právnej stránke zásadného významu. Vzhľadom na odvolacím súdom vymedzený rámec právnej otázky, bol dovolateľ oprávnený jeho rozhodnutie napadnúť len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to právne len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú odvolací súd dovolanie pripustil. Na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený; na ich riešenie nie je ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O. s. p.).

Vzhľadom na to, sa dovolací súd v predmetnom dovolacom konaní nemohol zaoberať skutkovými otázkami, ale ani tými právnymi otázkami, na ktoré nebola odvolacím súdom vyslovená prípustnosť dovolania.

Odvolací súd pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie za účelom posúdenia otázky zásadného právneho významu, za ktorú považoval otázku, či pohľadávka Sociálnej poisťovne – dávka garančného poistenia upravená zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zmien a doplnkov, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, je pohľadávkou proti podstate v zmysle § 87 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov.

Odvolací súd sám uvedenú otázku vyriešil tak, že i napriek tomu, že pohľadávka žalobcu vznikla po vyhlásení konkurzu, nejde o pohľadávku proti podstate. Netýka sa správy a ani speňaženia majetku, ktorý podlieha konkurzu, rovnako nepatrí medzi pohľadávky proti podstate, ktoré sú uvedené v taxatívnom výpočte v § 87 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a nejde ani o ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo z dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Ide o osobitnú pohľadávku, ktorá vznikla veriteľovi na základe plnenia dávok garančného poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Pohľadávku žalobcu z titulu vyplatenia dávky garančného poistenia zákon o konkurze a reštrukturalizácii neprehlasuje ani v inom ustanovení za pohľadávku proti podstate. Preto uvedenú pohľadávku nepovažoval za pohľadávku proti podstate.

Dovolací súd zdôrazňuje, že so zreteľom na medze dovolacieho prieskumu v danom prípade nepreskúmal a nemohol preskúmať správnosť skutkových záverov odvolacieho súdu ani opodstatnenosť námietok žalobcu i žalovaného skutkovej povahy, keďže platná právna úprava umožňovala dovolaciemu súdu v dovolacom konaní riešiť len právnu otázku so zreteľom na zásadný právny význam, v ktorej bola vyslovená prípustnosť dovolania, dovolací súd neposudzoval ani správnosť právnych záverov súdov o iných právnych otázkach než otázky na riešenie, ktorej odvolací súd pripustil dovolanie. Vzhľadom na uvedené dovolací súd neposudzoval ani otázku aktívnej legitímácie žalobcu, platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky medzi Sociálnou poisťovňou a Slovenskou konsolidačnou, a. s., Bratislava, správnosť postupu pri prihlasovaní pohľadávky, dôvodnosť, či nedôvodnosť samotnej pohľadávky.

Podľa ustanovenia § 2 písm. d/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom ku dňu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu patrí do sociálneho poistenia aj garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na upokojovanie nárokov zamestnanca a na úhradu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie.

Platobná neschopnosť zamestnávateľa je definovaná v ustanovení § 12 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zmien a doplnkov (znenie zákona, ktorý bol účinný ku dňu vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu) je zamestnávateľ platobne neschopný, ak súd rozhodol o vyhlásení konkurzu, alebo zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku. Za deň vzniku platobnej neschopnosti zamestnávateľa je deň vydania uznesenia súdu o vyhlásení konkurzu, alebo deň vydania uznesenia súdu, ktorým súd zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku. Ako to vyplýva z § 18 zákon o sociálnom poistení povinne garančne poistený je zamestnávateľ uvedený v § 7 ods. 1 písm. a/ a d/ a v § 7 ods. 2, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 18 ods. 3 zákona o sociálnom poistení nárok na dávku garančného poistenia z garančného poistenia zamestnávateľa má jeho zamestnanec uvedený v § 4 ods. 1 písm. a/ a d/ a v § 4 ods. 2 po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom. Podmienky nároku na dávku garančného poistenia sú upravené v § 102 zákona o sociálnom poistení a výška dávky garančného poistenia je upravená v § 103 zákona o sociálnom poistení.

Podľa ustanovenia § 148 ods. 3 zákona o sociálnom poistení po vyplatení dávky garančného poistenia sa zamestnávateľ stáva dlžníkom Sociálnej poisťovne a Sociálna poisťovňa sa stáva veriteľom dlžníka.

Podľa ustanovenia § 87 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení zmien a doplnkov pohľadávky proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena

správcu a ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje tento zákon; pohľadávkami proti podstate nie sú podmienené pohľadávky, ktoré sa uplatňujú prihláškou.

Pohľadávky proti podstate sú tiež pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá, poisťné na zdravotné poistenie, poisťné na sociálne poistenie, mzdy alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru. Ak správca prevádzkuje podnik úpadcu, alebo jeho časť, tieto pohľadávky sa považujú za pohľadávky z prevádzkovania podniku (§ 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii).

Je potrebné uviesť, že pri riešení dovolacej otázky Najvyšší súd má na zreteli, že pri svojej rozhodovacej činnosti interpretuje právne predpisy z hľadiska ich účelu a zmyslu a pri riešení konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne pochopenej spravodlivosti.

Výkladom (interpretáciou) práva rozumieme zisťovanie a objasňovanie zmyslu a obsahu právnych noriem za účelom ich pochopenia a správneho a jednotného praktického používania. Pochopenie určitého právneho textu predpokladá pochopenie jeho jednotlivých častí, teda pochopenie jednotlivých slov, či viet. Na druhej strane však význam týchto častí závisí od kontextu, v ktorom sa nachádzajú. Možno ich teda správne pochopiť len pochopením celého textu.

Metódy výkladu sú spôsoby myšlienkového postupu, pomocou ktorých sa objasňuje obsah a význam interpretovaného textu, predovšetkým právnych noriem. V právnej teórii sa postupne vyšpecifikovali ako všeobecne uznávané najmä tieto metódy výkladu: jazykový výklad, logický výklad, systematický výklad, historický výklad, teologický výklad.

Pri využití gramatického výkladu ustanovenia § 87 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii sa dovolací súd nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu, ktorý považuje za taxatívne vymedzenie pohľadávok proti podstate. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii v § 87 výslovne označuje, že pohľadávkami proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu v súvislosti so správou a speňažovaním majetku podliehajúceho konkurzu, výživné pre maloleté deti, odmena správcu, ďalšie pohľadávky, o ktorých to ustanovuje tento zákon (napr. § 21 ods. 3), dane, clá, poplatky, poisťné na zdravotné poistenie, poisťné na sociálne poistenie, mzdy, alebo platy zamestnancov úpadcu a ďalšie nároky zamestnancov úpadcu z pracovných zmlúv, alebo dohôd o prácach uzatvorených mimo pracovného pomeru, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu. V ustanovení § 87 ods. 2 zákone o konkurze a reštrukturalizácii však nie je konečný výpočet pohľadávok, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, keďže po texte „pohľadávky proti podstate sú tiež pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu“ nasleduje spojka „ako“ a táto v konkrétnom prípade vyjadruje vzťah medzi vetnými členmi, konkrétne vzťah medzi „pohľadávky proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá atď.“, teda príkladom uvádza, ktoré pohľadávky sú pohľadávkami proti podstate, ktoré môžu vzniknúť po vyhlásení konkurzu. Dovolací súd je toho názoru, že pohľadávky, ktoré sú v § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii uvedené za spojkou „ako“ sú len demonštratívne vymedzené a zákon o konkurze a reštrukturalizácii použitím slovného spojenia „ako“ nevyúčil možnosť považovať aj iné pohľadávky za pohľadávky proti podstate v zmysle ustanovenia § 87 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Keďže pohľadávka Sociálnej poisťovne vznikla z titulu vyplatenia dávok garančného poistenia po vyhlásení konkurzu, použitím jazykového výkladu dovolací súd má za to, že predmetnú pohľadávku možno považovať za pohľadávku proti podstate.

Aj logickým výkladom, pri ktorom sa zmysel právnej normy zisťuje pomocou pravidiel formálnej logiky, ak vychádzame z logickej zásady, že nemôže súčasne platiť určité tvrdenie aj jeho opak, môžeme dospieť k záveru, že predmetná pohľadávka je pohľadávkou proti podstate.

Pri použití historického výkladu treba uviesť, že právny predpis vzniká v určitej historicky danej spoločenskej situácii, ktorá podmieňuje jeho vznik a určuje jeho obsah. Účel, cieľ, ktorý zákonodarca sledoval vydaním právnej úpravy a tým lepšie pochopenie úmyslu zákonodarcu, pomôžu zistiť najmä úvodné všeobecné ustanovenia zákona, dôvodová správa, prípadne iné materiály súvisiace so vznikom právneho predpisu. Doplňujúce informácie môžu poskytnúť aj zmapovanie odbornej literatúry a periodickej tlače z obdobia prípravy, či schvaľovania právneho predpisu. V rámci historického výkladu má význam aj metóda porovnávania neskoršej právnej úpravy so skoršou právnou úpravou. Predchádzajúca právna úprava v zákone č. 328/1990 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov v § 31 ods. 6 písm. i/ uvádza aj peňažné náhrady vyplatené zamestnancom z garančného

fondy. V tomto pismene uvádza i ďalšie pohľadávky, ktoré sú tiež uvedené v § 87 ods. 2 ako zákon o konkurze a reštrukturalizácii daňové pohľadávky, poistné na zdravotné poistenie, poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové zabezpečenie, príspevky na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu. V návrhu zákona z 9. marca 2010, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, ktorý bol po schválení Národnou radou Slovenskej republiky prezidentom Slovenskej republiky vrátený na opätovné prerokovanie Národnou radou Slovenskej republiky v § 87, v § 87a. „Pohľadávky proti všeobecnej podstate“, sú pri pohľadávkach, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, ako dane, poplatky, clá, poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie uvedené aj vyplatené dávky garančného poistenia, tiež príspevky na starobné dôchodkové sporenie a príspevky na doplnkové dôchodkové sporenie. V dôvodovej správe k návrhu novely zákona č. 7/2005 Z. z. k § 87a až § 87c sa uvádza, že v týchto ustanoveniach sa definujú pohľadávky proti všeobecnej podstate a poradie ich uspokojovania v prípade, že nie je možnosť uspokojiť pohľadávky proti všeobecnej podstate v tom istom poradí v celom rozsahu, uspokojia sa pomerne. V § 87b sa definujú pohľadávky proti oddelenej podstate a poradie ich uspokojovania z dôvodov právnej istoty zabezpečeného veriteľa, ako aj správcu, za pohľadávky proti oddelenej podstate sa považujú len náklady speňaženia, rozvrhu a odmena správcu a z ostatných nákladov súvisiacich so správou konkurznej podstaty, najmä tie ktoré boli schválené príslušným orgánom t. j. zabezpečeným veriteľom. V § 87c sa upravuje spôsob uplatňovania pohľadávok proti podstate, tieto sa uplatňujú u správcu, ktorý je povinný na požiadanie bez zbytočného odkladu veriteľovi pohľadávky proti podstate písomne oznámiť, či ju uznáva v akej výške a poradí. Aj z hľadiska historických súvislostí vzniku danej právnej normy, z hľadiska historického výkladu za použitia metódy porovnania skoršej právnej úpravy so súčasnou a navrhovanou právnou normou, dovolací súd je toho názoru, že pohľadávka žalobcu, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu a to dávka garančného poistenia, je pohľadávkou proti podstate.

So zreteľom na uvedené dovolací súd je toho názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení vecí a dovolanie žalobcu bolo dôvodné (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Č. 10

Cena diela je pevne dohodnutá, aj keď konkrétna suma nie je priamo v zmluve o dielo uvedená, ak sa účastníci zmluvy dohodli, že cena bola stanovená na základe cenovej ponuky vypracovanej pred podpisom zmluvy, a táto cenová ponuka je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy a bola k dispozícii aj pre objednávateľa.

Tak ako ostatné dôkazy, i znalecký posudok, musí súd podrobiť hodnoteniu podľa ust. § 132 O. s. p.. Posudok preto musí v sebe spojiť vysokú odbornosť so zrozumiteľnosťou slovného vyjadrenia záverov a postupu, akým k nemu dospel, aby súd, prípadne iný orgán, pre ktorý je posudok určený, bol schopný pochopiť jeho dôkazný význam, aj keď sám nemá odborné vedomosti.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2010, sp. zn. 1 M Obdo V 11/2008).

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 8. apríla 2005 č. k. 19 Cb 293/00–564 vyhovel žalobe a žalovaných zaviazal zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 3 160 260,10 Sk istiny s príslušenstvom a náhradu trov konania. Konanie o žalobe vo zvyšku (116 316 Sk) zastavil potom, ako žalobca vzal v tejto časti žalobu späť. Rozhodol tak s odôvodnením, že žalobca na základe zmluvy o dielo dodal žalovanému 2/ stavebné práce. Z ceny diela podľa zmluvy žalovaný zaplatil 90 % pri odovzdaní prác. Zvyšok ceny celého diela žalobca vyfakturoval, žalovaný ho však nezaplatil. Nebolo sporné, že v zmluve účastníci dohodli, že práce budú ocenené podľa cenníka ODIS pre rok 1995, resp. 1996 a nosný materiál bude ocenený podľa obstarávacích faktúr dodávateľov bez prirážky obstarania. Znalci Ing. Ch. a Ing. V. v posudkoch potvrdili správnosť fakturácie, až na rozdiel 30 706,-- Sk, resp. 116 316 Sk. Žalovaní tak neuniesli dôkazné bremeno k tvrdeniu, že žalovaná čiastka bola nesprávne, resp. neopodstatnene fakturovaná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozhodujúc o odvolaní žalobcov, rozsudkom zo 14. júna 2007 č. k. 6 Obo 306/05–616, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Vychádzal z toho, že sa zmluvné strany dohodli o vykonaní diela, ktorým mala byť rekonštrukcia a nadstavba administratívnej budovy N., a. s., G. a zahrňovala výrobu, dodávku a montáž častí vymenovaných v zmluve a jej dodatkov. V zmluve sa dohodli, že platby za jednotlivé činnosti sa uskutočnia na základe predložených faktúr do 90 % celkovej výšky z ceny predmetu zmluvy. Zostávajúcich 10 % bude fakturovaných konečnou faktúrou po odstránení prípadných väd a nedorobkov, zistených pri protokolárnom preberaní diela alebo jeho častí objednávateľom. Nie je sporné, že žalobca predmet diela plnil a cenu vo výške 90% vyúčtoval a žalovaný 2/ ju bez námietok zaplatil. Žalovaný 2/ písomne 15. augusta 1997 dielo prevzal spolu s dokumentáciou. Žalovaní až po vyúčtovaní 10 % z celkovej ceny diela namietali rozpor účtovania ceny s dohodnutými podmienkami, hoci mal možnosť pred zaplatením ceny správnosť účtovania skontrolovať. Treba preto prisvedčiť, že neskoršia obrana žalovaných sa javí ako účelová so snahou oddialiť zaplatenie vyúčtovaného doplatku ceny.

K námietke žalovaných k spôsobu účtovania nosného materiálu pre montážne práce, odvolací súd uviedol, že podľa záveru znaleckého posudku žalobca nosný materiál účtoval bez prirážky za obstaranie. Zo skutočnosti, že žalovaný 2/ účtovanú cenu vo výške 90 % uhrádzal a nespochybnil ju, vyplýva, že si overoval, či sú montážne práce oceňované podľa orientačných cien ODIS a ak niektoré práce v cenníku uvedené neboli boli oceňované podľa kalkulačného vzorca uvedeného v cenníku. Žalovaní v priebehu konania nepreukázali, že im žalobca neumožnil preverovať fakturované ceny. Obaja znalci, ktorí podali v konaní posudok, dospeli k záveru, že žalobca vyúčtoval cenu diela v súlade s dohodou o spôsobe tvorby ceny, obsiahnutej v zmluve a v súlade s cenníkom ODIS. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k rovnakému záveru, ako súd prvého stupňa, že obrana žalovaných je nedôvodná, neuniesli dôkazné bremeno a nepreukázali, že žalobca vyúčtoval cenu v rozpore so zmluvnými podmienkami.

Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 1. augusta 2007.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal z podnetu žalovaného 2/ generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V dovolaní uviedol, že v konaní bolo sporné, či žalobca fakturoval cenu diela v súlade s cenou dojednanou v čl. III. zmluvy o dielo. Podľa tohto článku zmluvy bola cena za dielo stanovená na základe cenovej ponuky. Cenové ponuky sa mali vyhotovovať tak, že práce a montážne práce mali byť ocenené podľa zoznamu smerných orientačných cien O., s. r. o. Ž. pre rok 1995, resp. rok 1996. Nosný materiál pre montážne práce mal byť ocenený podľa obstarávacích faktúr dodávateľa bez prirážky obstarania. Ak niektoré požadované práce nie sú uvedené v cenníku ODIS, pri výpočte jednotkovej ceny sa použije kalkulačný vzorec uvedený v cenníku ODIS 1995. Žalovaní počas celého konania namietali, že cena diela nebola žalobcom stanovená podľa dohodnutých zmluvných podmienok. Na podporu svojich tvrdení predložili dokumentáciu, v ktorej na konkrétnej faktúre a rozpise kalkulačného vzorca preukázali, že žalobca použil v rozpore so zmluvnou cenou nesprávne ceny, čoho dôsledkom bolo zvýšenie ceny diela. Uvedeným dôkazom sa žiaden z konajúcich súdov nezaoberal, nevyhodnotil ho.

Súd prvého stupňa pri rozhodovaní vychádzal výlučne zo znaleckých posudkov. Znalec Ing. Ch. v posudku jednoznačne uviedol, že pri dvoch položkách stavebných prác sa mal pri výpočte použiť kalkulačný vzorec. Závery znalca súd prvého stupňa neúplne interpretoval, keď v rozsudku konštatoval len prvú časť záveru znalca, že stavebné práce, uvedené v cenovej ponuke, boli stanovené až na dve položky v súlade s cenníkom. Ďalšie závery znalca v rozsudku nie sú uvedené. Posudok znalca Ing. V. neobsahoval jediný výpočet, ktorý by potvrdzoval alebo vyvracal správnosť fakturácie. Prvú otázku znalec nezodpovedal vôbec a len konštatoval, že objednávateľ zaplatil 90 % ceny, určenej v zmluve o dielo a je v omeškaní so zaplacením zvyšku ceny. Jediným odborným výsledkom znaleckého posudku je záver, že rozdiel medzi vyfakturovanou cenou a cenou určenou podľa čl. III. Zmluvy je 116 316 Sk. Neúplnosť posudku nebola odstránená ani jeho dodatkom, v ktorom znalec len konštatuje, že cena nosného materiálu bola určená podľa obstarávateľských faktúr bez prirážky za obstaranie. Kontrola správnosti fakturácie je možná podľa predložených faktúr, ktoré dostal žalobca od svojich subdodávateľov. Súd však nemá potrebné odborné znalosti potrebné na to, aby posúdil, o aké materiály išlo, množstvo, jednotlivé ceny a či sa vôbec uvedené faktúry vzťahovali na predmet zmluvy o dielo, ktorá je predmetom sporu. Chyby posudku, najmä jeho neúplnosť, rozpornosť a chýbajúce formálne náležitosti podľa vyhl. č. 263/1996 Z. z. neboli odstránené ani výsluchom znalca ani ďalším doplnkom posudku. Znalec v závere bez akýchkoľvek výpočtov, uvedenia konkrétnych položiek, na ktoré sa mal použiť kalkulačný vzorec a následné porovnanie s fakturovanou cenou, konštatoval, že cena výroby okien bola vypočítaná podľa kalkulačného vzorca.

Ani jeden zo znaleckých posudkov neodstránil pochybnosti o správnosti fakturovanej ceny. Konajúce súdy pri rozhodovaní vychádzali z uvedených znaleckých posudkov bez toho, aby ich hodnotili ako každý dôkaz, pričom prehliadli ich neúplnosť. Zhodne konštatovali, že žalovaní neunesli dôkazné bremeno a nepreukázali, že žalobca cenu diela vyčíslil v rozpore so zmluvnými podmienkami. Dôkazmi, ktoré žalovaní predložili na podporu svojich tvrdení, sa v rozsudku vôbec nezaoberali, nevyhodnotili ich a nezaujali k nim stanovisko a nevysvetlili, prečo ich nepovažujú za relevantné. Uvedeným postupom sa súdy dopustili chyby v procese dokazovania, pretože nepostupovali v súlade s § 120 O. s. p. a nevykonali dôkaz, slúžiaci k verifikácii právne významnej skutočnosti, predstavujúcej znak skutkovej podstaty aplikovateľnej právnej normy. Za situácie, kedy rozhodná skutočnosť nebola preukázaná inak, ide o vadu konania, keďže taký nevykonaný dôkaz hodnotil postupom, vyplývajúcim z § 132 O. s. p. a vyvodil z neho skutkové zistenie, o ktoré oprel svoje závery. V konaní tak došlo k vade, ktorá podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p. zakladá dôvodnosť dovolania.

Dovolateľ okrem toho poukazuje na nedostatky odôvodnenia rozsudku. Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodnení rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2 O. s. p., dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Súčasťou práva na spravodlivý proces je nevyhnutná nadväznosť medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, ktorá sa musí prejavovať v odôvodnení rozhodnutia spôsobom zakotveným v § 157 ods. 2 O. s. p. Ak tento vzťah z odôvodnenia nevyplýva, ide vo svojich dôsledkoch o rozhodnutie nepreskúmateľné a naplnenie tzv. inej vady konania, ktorá je tiež dovolacím dôvodom podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.

Žalobca navrhol mimoriadne odvolanie zamietnuť. Vo vyjadrení k nemu uviedol, že žalobca predmet diela nepochybne plnil a podľa zmluvy cenu diela za jednotlivé činnosti žalovanému 2/ vyúčtoval vo výške 90% z ceny, a to čiastkovými faktúrami, ktoré vychádzali z výpočtu celej (100%) ceny diela za jednotlivé práce. Tým, že žalovaný 2/ cenu diela nespochyboval a nenamietal aj rozpor zo zmluvnými podmienkami tvorby ceny uvedenými v článku III. zmluvy o dielo. Po tom, čo bolo dielo dňa 15. augusta 1997 žalovaným písomne prevzaté s tým, že je bez závad a s kompletnou dokumentáciou ku kolaudácii (č. I. 60 spisu), Žalobcovi ako dodávateľovi v zmysle zmluvy o dielo splnením predmetu diela vzniklo právo na zaplatenie aj 10% ceny diela. Preto dôvodne vyúčtoval zostávajúcich 10% ceny. Žalobca postupoval pri zostavovaní jednotlivých cien za dielo, fakturovaných žalovanému presne podľa zmluvných podmienok dojednaných v zmluve o dielo a nedopustil sa žiadneho konania, ktorým by upravoval ceny za dielo iným spôsobom ako bolo dojednané v zmluve. Preto sa plne stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu. Pokiaľ ide o znalecké dokazovanie, súd prvého stupňa sa dostatočne vyjadril k všetkým sporným bodom, a keďže obaja znalci dospeli k zhodným záverom, nemal dôvod pochybovať o ich správnosti.

Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutiami súdu prvého stupňa a súdu odvolacieho bol porušený zákon, preto navrhol, aby dovolací súd mimoriadnemu dovolaniu vyhovel a napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalovaný 1/ sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Vykonaním diela vzniká objednávateľovi povinnosť zaplatiť zhotoviteľovi cenu za zhotovenie. Zo zmluvy o dielo, ktorú uzavreli účastníci je zrejmé, že prejavili vôľu v zmluve dohodnúť cenu. Ustanovenie § 536 ods. 3 a § 546 ods. 1 Obch. zák. predpokladá, že účastníci sa dohodnú na konkrétnou sumou určenej cene (pevnej cene), alebo sa dohodnú na spôsobe, aký sa cena určí. V prejednávanej veci, vzhľadom na procesnú obranu žalovaných, bolo nevyhnutné urobiť predovšetkým záver o tom, akým z uvedených spôsobov bola cena dohodnutá (určená). Od takéhoto záveru záležalo aké skutočnosti majú byť predmetom dokazovania, najmä, či a aké skutočnosti majú byť podrobené znaleckému skúmaniu.

V zmluve o dielo uzavretej 12. marca 1996 a označenej číslom 127 – 95/001 (ďalej len Zmluva) v čl. III/1 sa uvádza, že cena diela je stanovená dohodou, ako pevná cena odsúhlasená na základe cenovej ponuky. Nasleduje nedokončená veta (tretia veta), ktorej dokončením zrejme malo byť uvedenie konkrétne vyčíslenie dohodnutej ceny. Vo vyhotovení kópie predloženej žalobcom a založenej v spise na č. I. a nasl. vyčíslenie chýba. Naproti tomu na fotokópii predloženej žalovanými (č. I. 129 a nasl.) je uvedená dohodnutá cena 5 298 435,- Sk (rukou napísaná). Ak sa účastníci na takejto cene, ako pevnej, dohodli, sú žalovaní povinní uvedenú cenu zaplatiť. V takom prípade nie je dôvod znalecky skúmať, či je takto dohodnutá cena, alebo cenová ponuka v súlade s cenníkom.

Z obsahu spisu sa však zatiaľ nedá zistiť, či sa účastníci skutočne na uvedenej cene dohodli a dohodu o nej potvrdili aj podpisom zmluvy. V spise nie je založený originál Zmluvy, súdy nezisťovali, aké znenie Zmluvy účastníci podpísali (najmä či bola v podpísanej zmluve konkrétna cena uvedená), prečo majú založené fotokópie rôzne znenie, prípadne ktoré znenie je autentické. Zástupkyňa žalovaných na pojednávaní 10. septembra 2001 uviedla, že cena bola zmluve určená ako pevná, zároveň však uviedla, že k faktúram mali byť pripojené cenové ponuky, bez vysvetlenia načo bolo potrebné po vykonaní prác predkladať cenové ponuky, ak boli podkladom pre uzavretie zmluvy. Zástupca žalobcu na rovnakom pojednávaní uviedol, že cena bola určená pevnou sumou, i keď nebola uvedená priamo v zmluve, ale vyplývala z cenových ponúk. B. L., konateľ žalovaného 1/, vypovedajúc ako svedok uviedol, že v čase podpisu zmluvy nebolo možné presne určiť cenu diela.

V spojení s už uvedenými ustanoveniami Zmluvy je nejasný zmysel nasledujúcej vety, v ktorej sa uvádza, že „cenové ponuky budú vyhotovené tak, že práce a montážne práce budú ocenené podľa zoznamu orientačných cien ...“. Ak podľa predchádzajúcich ustanovení cena bola stanovená na základe cenovej ponuky a podľa poslednej vety čl. III/1 je cenová ponuka nedeliteľnou súčasťou tejto zmluvy, znamená to, že cenová ponuka, ktorá bola podkladom pre stanovenie ceny, existovala a bola odsúhlasená už v čase uzavretia zmluvy. Nie je jasné, aké ďalšie práce sa majú po uzavretí zmluvy v budúcnosti oceňovať a aké ponuky sa majú vyhotovovať, ani ako to prípadne môže ovplyvniť už dohodnutú cenu diela.

O pevne stanovenú cenu diela by však išlo aj vtedy, ak by konkrétna suma nebola priamo v zmluve uvedená. Za predpokladu, že v čase podpisu bola vypracovaná cenová ponuka a pred podpisom zmluvy bola k dispozícii aj pre objednávateľa, bola pevná cena v zmluve dohodnutá s odkazom na cenovú ponuku, ak z nej cena skutočne vyplýva. Z obsahu spisu však nie je zrejmý priebeh uzatvárania zmluvy, čo mali účastníci k dispozícii, čo žalobca ako ponuku žalovanému pri uzatváraní zmluvy poskytol, či to boli doklady, ktoré sú vo fotokópii založené v spise v obale na č. I. 125-224 (do spisu ich založili žalovaní), prípadne, kde je ich originál. Súčet cien na dokladoch v uvedenom obale, označených ako príloha k ZOD 127-95/001, predstavuje sumu, uvedenú ako cenu diela na žalovanými predloženej fotokópii Zmluvy (5 298 435,- Sk bez 6 % DPH). Pri splnení uvedených predpokladov by bol objednávateľ povinný takto dohodnutú cenu zaplatiť. Ani v tomto prípade nie je dôvod znalecky skúmať, či je takáto cenová ponuka v súlade s cenníkom. Ak uvedené podmienky splnené nebudú, treba považovať dojednania o cene v zmluve za dohodu o spôsobe určenia ceny. Len v takom prípade je namieste znalecké určenie ceny zhotoveného a odovzdaného diela podľa v Zmluve dohodnutej metodiky.

Uvedené výhrady sa nevzťahujú na dielo dodané na základe dodatku č. 1 a č. 2. V týchto dodatkoch je celkom jednoznačne uvedený ich predmet a dohodnutá cena 4 270 494,70 Sk a 2 732 675,30 Sk v dodatku č.1 a 3 445 260 Sk a 13 923 874 Sk v dodatku č. 2. Ide nepochybne o pevne dohodnutú cenu diela, ktorú sú žalovaní povinní zaplatiť, takže bez ohľadu na to, aký bude skutkový záver o spôsobe určenia ceny diela v pôvodnej (základnej) Zmluve, nebude to mať vplyv na cenu dohodnutú v dodatkoch a nebude treba ich znalecké posúdenie.

Pred zadovážením dostatočných skutkových pokladov pre záver o tom, aká bola dohoda účastníkov o cene diela alebo o spôsobe jej určenia, bolo znalecké dokazovanie predčasné, pretože až z uvedeného záveru môže vyplynúť prípadná potreba znaleckého skúmania a jeho predmetu. Dovolací súd sa stotožňuje s výhradami dovolateľa k forme a obsahu znaleckých posudkov podaných v konaní.

Pokiaľ ide o posudok Ing. Ch., odpovedal v ňom na súdom uloženú otázku, či je cenová ponuka stanovená v súlade s cenníkom ODIS. Ako už bolo uvedené, znalecké skúmanie bolo namieste, len ak nebola zmluvne dohodnutá pevná cena, ale len spôsob stanovenia ceny. V takom prípade nemá byť predmetom znaleckého skúmania správnosť stanovenia cenovej ponuky, ale správnosť žalobcom vyfakturovanej ceny diela, teda ocenenie skutočne vykonaného diela.

I keď má znalecké dokazovanie špecifický charakter a zvlášť postavenie medzi dôkaznými prostriedkami, zostáva jedným z možných dôkazov. Tak, ako ostatné dôkazy, i znalecký posudok musí súd podrobiť hodnoteniu. Posudok preto musí v sebe spájať vysokú odbornosť so zrozumiteľnosťou slovného vyjadrenia záverov a postupu, akým k nemu dospel, aby súd, prípadne iný orgán, pre ktorý je posudok určený, bol schopný pochopiť jeho dôkazný význam, aj keď sám nemá odborné vedomosti. Ak sa uvedené zásady nedodržia, prestáva byť rozsudok, či iné rozhodnutie, výsledkom rozhodovania súdu (sudcu), ale ide o „znalecké rozhodnutie“, kde súd len deklaruje za svoj záver niekoho iného. Posudok nezodpovedá uvedeným požiadavkám. Znalec v posudku bližšie uvádza len výpočet tej časti ponuky, ktorá bola nesprávne stanovená. Inak len v odpovedi na položenú otázku uvádza, že cena, stanovená v ponuke, zodpovedá cenníku bez toho, aby v posudku podrobnejšie vysvetlil metodiku a spôsob, ako k záveru dospel a uviedol vlastný výpočet. Cenu nosného materiálu neurčoval vôbec, len zopakoval znenie čl. III/1 v časti týkajúcej sa nosného materiálu s tým, že pre porovnanie je potrebné predložiť dodávateľské faktúry materiálu, ktorý bol použitý. Zo spisu nie je zrejmé, akú funkciu má plniť posudok Ing. Vaška. Keďže jemu položená základná otázka sa líšila od otázky položenej znalcovi Ing. Ch., nemohol mať funkciu kontrolného posudku. Posudok Ing. V. má rovnaké nedostatky ako posudok Ing. Ch.. Navyše jeho posudok okrem vymenovania predpisov, platných pre posudzovaný prípad, v rozpore s § 19 ods. 1 vyhl. č. 263/1996 Z. z., obsahuje len odpovede na otázky, pričom ani v nich neodpovedá na položené otázky

s odôvodnením, že cena je určená zaplatením, preto nie je dôvod na skúmanie a overovanie jednotlivých položiek. Podstatou tejto odpovede je právne a nie odborné hodnotenie predmetu skúmania. Takto spracovaný posudok ani po jeho doplnení dvomi dodatkami nemohol byť podkladom pre rozhodnutie súdu.

Závery dovolacieho súdu o spôsobe dohodnutia ceny za zhotovenie diela sa nevzťahujú na nosný materiál pre montážne práce. Podľa Zmluvy mala byť jeho cenou, účtovanou pre žalovaného, cena účtovaná dodávateľom tohto materiálu (zrejme žalobcovho subdodávateľa) bez prirážky za obstaranie. Z uvedeného je zrejmé, že nebola dohodnutá pevná cena, ale spôsob stanovenia ceny. Žalovaní namietali správnosť účtovania tejto ceny, najmä tvrdili, že žalobca im účtoval aj cenu za obstaranie. Znalec Ing. V. bez akéhokoľvek bližšieho vysvetlenia na otázku odpovedal, že žalobca prirážku za obstarávanie neúčtoval, čo je zistiteľné z faktúr. K doplnku posudku je pripojených množstvo faktúr vo fotokópii, bez bližšieho vysvetlenia však súd z nich nemôže zistiť, či sú to skutočne faktúry za dodanie predpokladaného materiálu, ani do ktorých faktúr pre žalovaných bola ich cena zahrnutá. V tomto smere musí potrebné vysvetlenie podať predovšetkým žalobca a označiť príslušné faktúry, aby sa dalo zistiť, či je v nich zahrnutá len cena, fakturovaná subdodávateľmi alebo aj prirážka. Na druhej strane však žalovaní musia bližšie svoje námietky špecifikovať a uviesť, ktoré zo žalobcom označených faktúr nesprávne prevzali cenu dodaného nosného materiálu alebo nesprávne účtovali aj prirážku za obstaranie.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu vychádza z nedostatočne a nesprávne zisteného skutkového stavu. Konanie súdov na oboch stupňoch bolo postihnuté vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Bola tým daná dôvodnosť mimoriadneho dovolania podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p. Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, aj rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 243i ods. 2, v spojení s § 243b ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania.

Č. 11

Pri aplikácii ustanovenia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka, pri uplatňovaní práva na odstúpné, je treba rozlišovať, či plnenie zo zmluvy je jednorazové, alebo ide o plnenie opakujúce sa.

Pri opakujúcom sa plnení, zaplatením nárokov za určité obdobie, k zrušeniu zmluvy podľa § 355 ods. 1 Obchodného zákonníka nedošlo.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2010, sp. zn. 1 Obdo V 80/2008).

Krajský súd v Košiciach, ako súd prvého stupňa, rozsudkom č. k. 3Cbs/8/2004-295 zo dňa 28. mája 2007 v spojení s opravným uznesením č. k. 3Cbs/8/2004-325 zo dňa 23. mája 2008, žalobu voči žalovanej v I. rade o zaplatenie 12 000 000 Sk a žalobu voči žalovanému v II. rade o zaplatenie 12 008 256 Sk s príslušenstvom, zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že neúspešného žalobcu zaviazal k náhrade trov konania úspešným žalovaným v I. a II. rade v sume 696 590,30 Sk.

Rozhodnutie o zamietnutí žaloby odôvodnil odkazom na ustanovenia § 451 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 132 ods. 1, § 263 ods. 1, § 269, § 355 ods. 1, ods. 2 Obchodného zákonníka, ako aj zisteným skutkovým stavom, z ktorých ustálil, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je opodstatnený. Rozhodol tak v nadväznosti na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Obdo/279/2005-258 zo dňa 7. decembra 2005, ktorým bol skorší rozsudok súdu prvého stupňa č. k. 3Cbs/8/2004-213 zo dňa 30. júna 2005 zrušený v časti o zaplatenie príslušných súm a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia rozsudku súdu prvého stupňa v tejto časti bola skutočnosť, že prvostupňový súd nesprávne právne posúdil vec vo vzťahu k inštitútu odstúpného vyplateného žalovaným v I. a II. rade, ako konateľom žalobcu pri zrušení manažérskych zmlúv. Konštatoval, že súd prvého stupňa predčasne označil dôkaz - prehlásenie z mája 2001, ktorým mal byť preukázaný súhlas jediného spoločníka žalobcu s odmeňovaním žalovaných ako konateľov za vierohodný a uložil mu v novom rozhodnutí venovať pozornosť tomuto dôkazu aj z pohľadu náležitostí uznesenia valného zhromaždenia. Odvolací súd mal za to, že prvostupňový súd pri posudzovaní platnosti sporných právnych úkonov z hľadiska súladu s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka a z hľadiska súladu s poctivým obchodným stykom v zmysle § 265 Obchodného zákonníka vychádzal len zo zásady zmluvnej voľnosti. Odporučil preto prvostupňovému súdu v novom rozhodnutí o veci aplikovať na daný záväzkovo-právny vzťah aj zásadu rovnosti (§ 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Ďalšie pochybenie vzhľadom na odvolací súd v nevysoviadaní sa súdu prvého stupňa s námietkou žalobcu o neplatnosti zrušenia manažérskych zmlúv zaplatením odstúpného pre rozpor s ustanovením § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Z nového rozhodnutia prvostupňového súdu vyplýva, že súd prvého stupňa zistil, že medzi žalobcom a žalovanými v I. a II. rade boli dňa 28. 06. 2001 platne uzavreté manažérske zmluvy podľa § 269 Obchodného zákonníka. Až do odstúpenia od týchto zmlúv žalobcom, boli zmluvy riadne akceptované účastníkmi konania. K odstúpeniu od zmlúv žalovanými v I. a II. rade došlo v súlade s čl. VI. ods. 1 bod 3 predmetných zmlúv. Pre prípad odstúpenia od manažérskych zmlúv si jej účastníci dohodli odstúpné vo výške 12 000 000 Sk, ktoré bolo žalovaným v I. a II. rade aj vyplatené.

K námietke žalobcu, že manažérske zmluvy boli uzavreté bez súhlasu jediného spoločníka žalobcu, súd prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v spise je na č. l. 156 založené prehlásenie jediného spoločníka z mesiaca máj 2001, vyhotovené v písomnej forme pred podpísaním manažérskych zmlúv, z obsahu ktorého zistil, že jediný spoločník žalobcu bol oboznámený s návrhom manažérskych zmlúv, ako aj s výškou odstúpného, a že vyslovil súhlas s uzavretím manažérskych zmlúv. Odkazujúc na ustanovenie § 132 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého rozhodnutie jediného spoločníka, urobené pri výkone valného zhromaždenia, musí mať písomnú formu a musí byť podpísané, ak tento zákon neustanovuje inak, vyhodnotil ho ako rozhodnutie jediného spoločníka, urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia s odôvodnením, že prehlásenie jediného spoločníka z mesiaca máj 2001 tieto náležitosti obsahuje.

Prvostupňový súd sa vo svojom rozhodnutí venoval tiež vyhodnoteniu skutočnosti, či uzavreté manažérske zmluvy neboli v rozpore s dobrými mravmi. Vychádzal pritom z princípu, že hodnotenie súladu, či nesúladu s dobrými mravmi, patrí výlučne do kompetencie všeobecných súdov. Dospel k záveru, že dohodnutá výška odstupného nie je v rozpore s dobrými mravmi dôvodiac tým, že z rozhodovacej praxe súdov sú známe prípady, kde odstupné bolo dohodnuté v oveľa vyššej sume.

Na margo posúdenia rozporu čl. VI. manažérskych zmlúv s ustanovením § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka ozrejmil, že ustanovenie § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka má len dispozitívny charakter. Podľa jeho názoru sa zmluvné strany od dispozitívneho ustanovenia § 355 ods. 2 odchýlili, pretože si v zmluve dohodli vlastnú úpravu zániku zmluvy, ktorého úprava nezahrňuje obmedzenie podobné tomu, ktoré je obsiahnuté v § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka. Mal za to, že konštrukcia ustanovenia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka je smerovaná takým právnym vzťahom, kde záväzky zmluvných strán spočívajú v plnení jednorazovej povinnosti, avšak situácia je iná, pokiaľ záväzky spočívajú v trvalom vykonávaní určitej činnosti, resp. v pravidelne sa opakujúcich dávkach. Skonštatoval, že v danom prípade takáto konštrukcia potrebná nie je. Záverom uviedol, že medzi účastníkmi konania išlo o vzťahy upravené Obchodným zákonníkom a prejavy vôle účastníkov bolo potrebné hodnotiť podľa § 266 Obchodného zákonníka, tzn. podľa úmyslu konajúcich osôb a tento úmysel bol zrejmý predovšetkým tým, ktorým bol určený, a to sú práve účastníci tohto konania.

Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom č. k. 3Obo/103/2008-336 zo dňa 24. júla 2008, právoplatného dňa 16. septembra 2008, v spojení s opravným uznesením č. k. 3Obo/103/2008 zo dňa 19. novembra 2008, napadnutý rozsudok prvostupňového súdu v spojení s opravným uznesením, zmenil podľa § 220 OSP tak, že žalobe vyhovel, t. j. uložil žalovanému v I. rade zaplatiť žalobcovi sumu 12 000 000 Sk s 9,4 % ročným úrokom z omeškania od 23. septembra 2003 do zaplataenia a žalovanému v II. rade zaplatiť žalobcovi sumu 12 008 256 Sk s 9,4 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 8 633 256 Sk od 27. septembra 2003 do zaplataenia a s 9,4 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 3 375 000 Sk od 30. septembra 2003 do zaplataenia. K náhrade trov konania zaviazal neúspešných žalovaných v I. a II. rade v sume 2 253 835 Sk v prospech úspešného žalobcu.

Odvolací súd sa nestotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, ktorý žalobu zamietol. Zhrnul, že predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 12 000 000 Sk žalovanou v I. rade a vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 12 008 256 Sk žalovaným v II. rade, s úrokmi z omeškania vo výške 9,4 % podľa § 369 Obchodného zákonníka. Vyplatením odstupného v sume 12 000 000 Sk a 12 008 256 Sk mali žalovaní získať majetkový prospech z neplatného právneho úkonu, ktorý sú povinní podľa § 451 Občianskeho zákonníka vydať žalobcovi. Žalobca svoj nárok odvodzuje z neplatnosti článku VI. bodu 2 manažérskych zmlúv a z neplatnosti zrušenia týchto manažérskych zmlúv zaplataením odstupného.

Poznamenal, že v konaní nie je sporné, že žalobca a žalovaní v I. a II. rade dňa 28. 06. 2001 uzatvorili manažérske zmluvy, ktorými bol upravený vzťah žalovaných ako konateľov spoločnosti žalobcu k tejto spoločnosti. Vzťah medzi spoločnosťou a konateľom pri výkone funkcie posúdil ako absolútny obchodný vzťah podriadený režimu Obchodného zákonníka, na ktorý, v zmysle § 66 Obchodného zákonníka, primerane aplikoval ustanovenia o mandátnej zmluve. Citujúc ustanovenia § 262 a § 355 Obchodného zákonníka, mal za to, že so zreteľom na ustanovenie § 262 Obchodného zákonníka sa účastníci konania, ako zmluvné strany, mohli odchýliť od ustanovenia § 355 upravujúceho odstupné, resp. mohli vylúčiť jednotlivé jeho ustanovenia. Vyhodnotiac ustanovenie § 355 Obchodného zákonníka ako dispozitívne ustanovenie zákona, rozobral podstatu dispozitívnych noriem, ktorá tkvie v tom, že oprávnenia a povinnosti stanovené v dispozičnom ustanovení zákona sa na strany vzťahujú pre prípad, že sa na ich obsahu samy nedohodli inak.

Vyhodnotil účastníkmi uzatvorené manažérske zmluvy za obsahovo zhodné, ktoré okrem vymedzenia účelu zmluvy a jej predmetu, obsahujú tiež dohodu strán o odmene, o povinnosti strán a o spôsobe skončenia zmluvy výpoveďou a zaplataením odstupného.

Z obsahu čl. VI. bodu 1.3 oboch manažérskych zmlúv mal za preukázané, že účastníci sa nedohodli na právach a povinnostiach pre stav, že dôjde k plneniu záväzku vyplývajúceho zo zmluvy. Keďže v zmluve nedohodli pre tento stav inak (aplikáciu ustanovenia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka nevylúčili), skonštatoval odvolací súd, že dohoda o zrušení zmluvy zaplataením odstupného sa spravuje ustanovením § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka. Neakceptoval názor prvostupňového súdu, podľa ktorého je konštrukcia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka smerovaná k takým

právnym vzťahom, kde záväzky zmluvných strán spočívajú v plnení jednorazovej povinnosti. Oponoval, že toto tvrdenie nemá oporu už v samotnom slovnom výklade ustanovenia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka.

Nestotožnil ani s aplikáciou ustanovenia § 266 Obchodného zákonníka na daný právny vzťah prvostupňovým súdom, t. j. s názorom súdu nižšieho stupňa, podľa ktorého medzi účastníkmi konania išlo o vzťahy upravené Obchodným zákonníkom a prejavy vôle účastníkov bolo potrebné hodnotiť podľa § 266 Obchodného zákonníka, teda podľa úmyslu konajúcich osôb. Odvolací súd naopak v danom prípade vylúčil aplikáciu ustanovenia § 266 Obchodného zákonníka tvrdením, že obsah manažérskych zmlúv je jednoznačný a nevzbudzuje žiadne pochybnosti, ani možnosti rôzneho výkladu, a výkladom nemožno už vykonaný prejav vôle doplňovať, meniť alebo nahradzovať.

Odvolací súd dospel k záveru, že keďže boli manažérske zmluvy oboma zmluvnými stranami plnené, došlo k ich zrušeniu zaplatením odstupného v rozpore s § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka. Preto prijatím sumy 12 000 000 Sk a 12 008 256 Sk sa žalovaní bezdôvodne obohatili, a takto prijaté plnenie bez právneho dôvodu sú povinní podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka vydať žalobcovi.

V závere rozhodnutia odvolací súd podotkol, že prehlásenie z mája 2001, napísané v talianskom jazyku a podpísané pánom G. V., nie je možné považovať za platné rozhodnutie jediného spoločníka v pôsobnosti valného zhromaždenia, ktorým dal súhlas s výplatou odstupného. Túto neplatnosť odvodil z nejasnosti jeho obsahu, z ktorého nie je zrejmé, na uzavretie akých manažérskych zmlúv dával pán G. V. súhlas. Ďalej vytkol tejto listine jej datovanie (máj 2001). Takýto dátum podpisu listiny pokladal za nedostatočný z hľadiska určitosti, dôvodiac, že z tohto údaju nie je možné určiť, kedy bol prípadný súhlas daný, a teda, od kedy sú manažérske zmluvy účinné. Poukázal tiež na nedostatočné vysporiadanie sa prvostupňového súdu v novom rozhodnutí s otázkou dodržania dobrých mravov v súvislosti s určením výšky odstupného. Mal za to, že pri riešení tejto otázky mal súd prvého stupňa, podľa vysloveného názoru odvolacieho súdu v zrušovacom rozhodnutí, vychádzať nielen zo zásady zmluvnej voľnosti, ale aj zo zásady rovnosti, a obe tieto zásady aplikovať v novom rozhodnutí. Napokon za nesprávne považoval aj priznanie úroku z omeškania podľa § 369 Obchodného zákonníka v znení do 31. 01. 2004 vo výške 9,4 % ročne tvrdiac, že je to o 1 % viac, než bola úroková sadzba určená podľa § 502 Obchodného zákonníka. Uviedol, že úroková miera z úverov bánk za rok 2003 bola 8,37 %.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali v zákonnej lehote dovolanie žalovaní v I. a II. rade. Za dovolací dôvod označili ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c) OSP, t. j. dovolanie odôvodnili nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, ktoré vzhľadli v tom, že odvolací súd svoj pozmeňujúci rozsudok odôvodnil dôvodmi, ktoré nemožno vzťahovať na predjednanú vec. Dovolatelia zastávajú názor, že odvolací súd si nesprávne vyložil ustanovenia čl. VI. bodu 1.3 oboch manažérskych zmlúv vo vzťahu k § 355 ods. 1, ods. 2 Obchodného zákonníka, keď z nich usúdil, že účastníci sa nedohodli na právach a povinnostiach pre stav, že dôjde k plneniu záväzku vyplývajúceho zo zmlúv, a keďže v zmluvách nedohodli pre tento stav inak, vylúčili aplikáciu § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka. Odvolací súd preto, podľa dovolateľov, nesprávne uzavrel, že na základe skutočnosti, že manažérske zmluvy boli oboma stranami plnené, došlo k ich zrušeniu zaplatením odstupného v rozpore s § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka a žalovaní v I. a II. rade sa prijatím odstupného bezdôvodne obohatili. Pochybenie odvolacieho súdu videl v nesprávnej interpretácii § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka vo vzťahu k nerozlišovaniu zmlúv s jednorazovým plnením a opakujúcim sa plnením. Uviedol, že pokým pri zmluvách s jednorazovým plnením je konštrukcia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka logická, iná situácia nastáva v prípade manažérskych zmlúv uzavretých na dobu neurčitú medzi žalobcom a žalovanými, v ktorých išlo o poskytovanie opakujúcich sa plnení. Na základe týchto zmlúv mali žalovaní ako konatelia poskytnúť nové plnenie žalobcovi, a ten mal poskytnúť protiplnenie. Dovolatelia sa nestotožňujú so záverom, že ak zmluva bola realizovaná dva roky, došlo k plneniu časti záväzku. Upozornili na to, že takto konštruované zmluvy obsahujú povinnosť plniť opakovane neurčité množstvo opakujúcich sa záväzkov. Z toho vyvodili, že aj v prípade, ak realizácia zmluvy prebieha, ostáva pre účastníkov zachované právo – právo „rozmyslieť si obchod“ a zvoliť si „alternatívum facultatem“ či budú plniť ďalšie opakujúce sa záväzky, alebo sa zbavia týchto záväzkov zaplatením odstupného. Tým nedochádza k zániku povinností, ktoré už zanikli plnením, ale k zániku povinností, ktoré sa mali v budúcnosti plniť opakovane počas neurčitej doby. Odstupné potom slúži ako kompenzácia patriaca druhej strane za to, že sa nebudú realizovať ďalšie opakujúce sa záväzky, a že jej nebudú poskytnuté plnenia, ktoré by pri ďalšom trvaní zmluvy dostala. Dovolatelia vytkli odvolaciemu súdu dezinterpretáciu ustanovenia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorou mylne

stotožnil pojem „plnenie časti záväzku“ s pojmom „plnenie opakujúceho sa záväzku“ bez zreteľa na jeho logický výklad.

Ďalšou námietkou dovolatelia poukázali na to, že odvolací súd neinterpretoval ustanovenie manažérskych zmlúv z prejavenej vôle zmluvných strán berúc do úvahy dispozitívnosť § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka. Zdôraznili, že z tohto hľadiska má rozhodujúci význam ustanovenie § 263 Obchodného zákonníka, pretože vymedzuje rozsah zmluvnej voľnosti tým, že určuje, ktoré ustanovenia majú kogentnú povahu a ktoré dispozitívnu povahu. S ohľadom na § 263 Obchodného zákonníka a za súčasného rozboru výkladu donucujúceho a poddajného práva podľa pomeru právnych noriem k princípu súkromnoprávnej autonómie, majú dovolatelia za to, že v manažérskych zmluvách prejavili účastníci svoju autonómnu vôľu a učinili potrebné dispozície ohľadne spôsobov ukončenia zmluvného vzťahu vrátane možnosti zrušiť zmluvu zaplatením odstupného. Pritom si otázku odstupného upravili sami zmluvne a úplne, keďže si dohodli možnosť zrušiť zmluvu zaplatením odstupného, konkrétnu výšku odstupného i spôsob zrušenia zmluvy zaplatením odstupného. Podľa dovolateľov bola možnosť zrušiť zmluvu zaplatením odstupného upravená účastníkmi komplexne, bez právnej medzery, a preto nemožno v tomto prípade na daný právny vzťah aplikovať dispozitívnu normu Obchodného zákonníka. Žalobca mal možnosť vybrať si, či bude plniť svoje záväzky zo zmluvy, alebo záväzky plniť nebude a bude žalovaným kompenzovať ujmu, ktorá im vznikne v dôsledku zrušenia zmluvy bez ďalšieho plnenia záväzkov žalobcu. S poukazom na § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka, sa dovolatelia domnievajú, že ustanovenie čl. VI. bodu 1.3 oboch manažérskych zmlúv nemožno vykladať inak, ako iba tak, že oprávnenie zrušiť zmluvu zaplatením odstupného bolo možné využiť kedykoľvek počas trvania platnosti zmluvy. Výklad citovaného článku manažérskej zmluvy tým, že odstupné bolo dohodnuté len pre prípad zrušenia zmluvy zaplatením odstupného ešte pred samotným plnením zmluvy považujú dovolatelia za nelogický. Dôvodia, že manažérske zmluvy nemajú ustanovenie o tom, odkedy žalobca a žalovaní v I. a II. rade majú zmluvy plniť. Z tohto vyvodili, že obe strany začali zo zmluvy plniť okamihom jej podpísania. Práve pri jej podpise sa strany mali možnosť oboznámiť aj s podmienkami zrušenia zmluvy, okrem iných spôsobov, aj zaplatením odstupného. No momentom podpísania zmluvy sa vlastne možnosti zrušenia zmluvy zaplatením odstupného zbavili, lebo podpísaním zmluvy sa začalo aj s plnením, keďže manažérska zmluva nerozlišovala moment podpísania zmluvy a moment odkedy sa začína plniť. Preto sa v manažérskej zmluve nevytvorilo akési medziobdobie, v ktorom by sa inštitút odstupného podľa § 355 Obchodného zákonníka dal bez pochyb využiť pred plnením alebo prijatím plnenia. Zmluvné strany nemali vôľu zmluvu zrušiť zaplatením odstupného pred plnením alebo prijatím plnenia, ale počas plnenia. Dovolatelia zdôrazňujú, že ak by sme prijali argument žalobcu, s ktorým sa stotožnil odvolací súd, že tak bolo možné urobiť len pred začatím plnenia zmluvy, potom by sme prišli k záveru, že už pred podpisom zmluvy malo zaniknúť oprávnenie zmluvných strán zrušiť zmluvu zaplatením odstupného. Následne si kladú otázku, aká by bola potom vôľa zmluvných strán a prečo by zahŕňali do zmluvy inštitút odstupného, ak by už podpisom zmluvy mal stratiť svoje opodstatnenie? V tejto súvislosti považovali dovolatelia za preukázané, že odvolací súd sa vôľou žalobcu a vôľou žalovaných pri úprave ich zmluvného vzťahu vôbec nezaoberal. Podotkli pritom, že vôľa žalobcu mať možnosť kedykoľvek zrušiť manažérske zmluvy zaplatením odstupného vyplýva aj zo skutočnosti, že žalobca skutočne toto svoje oprávnenie aj realizoval tým, že v septembri 2003 využil možnosť zrušiť zmluvu zaplatením odstupného. Podľa dovolateľov bol tento prejav vôle žalobcu v súlade s jeho prejavom vôle vyjadreným v manažérskych zmluvách, a určite tento prejav nenechal ani nenahradzoval.

Dovolatelia zaujali nesúhlasné stanovisko aj k názoru odvolacieho súdu o neurčitosti prehlásenia jediného spoločníka žalobcu z mája 2001 účinného v rámci výkonu pôsobnosti valného zhromaždenia.

Kritike podrobili aj názor odvolacieho súdu, podľa ktorého prvostupňový súd vychádzal pri posudzovaní súladu predmetných zmlúv s dobrými mravmi len zo zásady zmluvnej voľnosti a neaplikoval zásadu rovnosti. Majú za to, že prvostupňový súd aplikoval aj zásadu rovnosti zmluvných strán, keď vychádzal zo skutočnosti, že zmluvy uzavreli účastníci ako rovný s rovným a neboli zistené žiadne okolnosti nasvedčujúce tomu, že medzi účastníkmi sa mal vytvoriť nejaký vzťah podriadenosti alebo závislosti, ktorý by niektorý z účastníkov zneužil na dojednanie podmienok nevýhodných pre druhého účastníka zmluvného vzťahu.

Námietka smerujúca voči výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania sa týkala nesprávnosti priznania náhrady trov konania žalobcovi podľa § 142 ods. 1 OSP vychádzajúc zo zásady plného úspechu žalobcu v konaní. Podľa dovolateľov odvolací súd pochybil v tom, že nevzal do úvahy neúspech žalobcu v určovacích častiach žaloby, v ktorých prvostupňový súd žalobu zamietol rozsudkom č. k. 3Cbs/8/2004-213 zo dňa 30. 06. 2005 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako súdu odvolacieho, sp. zn. 3Obo/279/2005 zo dňa 07. 12. 2006. Preto zaujali

stanovisko, že ak odvolací súd vychádzal pri rozhodovaní o trovách konania zo zásady úspechu, mal aplikovať § 142 ods. 2 OSP pojednávajúc o čiastočnom úspechu účastníka vo veci.

Na základe uvedeného sa dovolatelia dovolacím petítom domáhali zrušenia napadnutého právoplatného rozsudku odvolacieho súdu a vrátenia mu veci na ďalšie konanie.

K dovolaniu žalovaných v I. a II. rade sa vyjadril žalobca. Prezentujúc súhlas so správnosťou a zákonnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, navrhol dovolanie zamietnuť.

Podaním zo dňa 25. 02. 2009 požiadali dovolatelia o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Pred rozhodnutím o dovolaní dovolací súd vyhovel návrhu žalovaných v I. a II. rade na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu uznesením č. k. 1ObdoV/80/2008 zo dňa 26. 02. 2009 podľa § 243 OSP.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 OSP), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 OSP), ktorí sú zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 OSP), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 OSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalovaných v I. a II. rade je dôvodné, a preto je potrebné dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť podľa § 243b ods. 2 veta druhá OSP tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 OSP platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 OSP) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 OSP), alebo rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 OSP). V prejednávanej veci je dovolanie prípustné v zmysle § 238 ods. 1 OSP, podľa ktorého dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá OSP, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 OSP (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 OSP, ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 OSP. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia. Ak je totiž konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a) až g) OSP, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 OSP vylúčené. V danej veci nebola dovolateľmi namietaná žiadna z väd konania v zmysle § 237 OSP, a ani dovolací súd v rámci svojej úradnej povinnosti nezistil, že by dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vykazoval niektorú z väd uvedených § 237 OSP.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 OSP vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane vecného vymedzenia. Viazanosť dovolacími dôvodmi sa prejavuje tým, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len tie skutkové a právne otázky, ktoré dovolateľ v dovolaní namieta.

Žalovaní v I. a II. rade v dovolaní poukazujú na existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP, t. j. že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

V danom prípade je daná existencia dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) OSP.

Pod nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c) OSP sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval sice správny právny

predpis, ale nesprávne ho vyložil. Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podľa článku VI. bod 1.3 manažérskych zmlúv zo dňa 28. 06. 2001, zmluvu možno zrušiť zaplatením odstupného. V prípade zrušenia zmluvy zaplatením odstupného je spoločnosť povinná zaplatiť manažérovi odstupné vo výške 12 000 000 Sk.

Podľa § 355 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak strany zahrnú do zmluvy dojednanie, že jedna zo strán alebo ktorákoľvek zo strán je oprávnená zmluvu zrušiť zaplatením určitej sumy ako odstupného, zrušuje sa zmluva od doby svojho uzavretia, keď oprávnená osoba oznámi druhej strane, že svoje právo využíva a určené odstupné zaplatí. Ustanovenie § 351 ods. 1 platí primerane pre účinky zrušenia zmluvy.

Podľa § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka, oprávnenie podľa odseku 1 nemá strana, ktorá už prijala plnenie záväzku druhej strany alebo jeho časti, alebo ktorá splnila svoj záväzok alebo jeho časť.

V danom prípade spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom na jeho omyle pri aplikácii práva na zistený skutkový stav, konkrétne v nesprávnej aplikácii citovaných ustanovení § 355 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka v nadväznosti na citovaný článok VI. bodu 1.3 oboch manažérskych zmlúv zo dňa 28. 6. 2001 uzatvorených medzi účastníkmi konania.

Z obsahu spisu je evidentné, a oboma súdmi nižších stupňov nespochybnené, že medzi účastníkmi došlo k uzavretiu manažérskych zmlúv zo dňa 28. 06. 2001 podľa § 269 Obchodného zákonníka. Súčasťou zmluvných dojednaní bol aj článok VI. bod 1., v ktorom si účastníci dohodli spôsoby zrušenia zmluvy tak, že ju možno zrušiť: 1.1 dohodou ku konkrétnemu dňu, 1.2 výpoveďou podľa článku V. a 1.3 zrušením zmluvy zaplatením odstupného. Zo znenia článku VI. bodu 2 manažérskych zmlúv vyplýva, že v prípade zrušenia zmluvy zaplatením odstupného (ods. 1 bod 1.3) je spoločnosť povinná zaplatiť manažérovi odstupné vo výške 12 000 000 Sk. Listom zo dňa 22. 09. 2003 žalobca prostredníctvom konateľa oznámil žalovanej v I. rade, že v zmysle článku VI. bodu 1.3 manažérskej zmluvy, zrušuje túto zmluvu zaplatením odstupného, čím sa táto zmluva zrušuje od doby jej uzavretia v zmysle § 355 ods. 1 Obchodného zákonníka. Obsahom oznámenia o zrušení manažérskej zmluvy zaplatením odstupného bolo i upovedomenie, že toto zrušenie je však naviazané na podmienku, že oprávnená osoba (v danom prípade spoločnosť) oznámi druhej strane, že svoje právo využíva a určené odstupné zaplatí. List obsahoval aj oznam o tom, aby adresát považoval toto zrušenie za oznámenie v zmysle predchádzajúcej vety, ako i oznam, že zmluvne dohodnuté odstupné vo výške 12 000 000 Sk spoločnosť zaplatí na označený bežný účet v lehote podľa článku VI. bod 3 citovanej zmluvy. Žalovaná v I. rade predmetné zrušenie manažérskej zmluvy zaplatením odstupného prevzala dňa 22. 09. 2003. Žalovanému v II. rade bol taktiež žalobcom prostredníctvom konateľa adresovaný list - zrušenie manažérskej zmluvy zaplatením odstupného zo dňa 24. 09. 2003 s totožným obsahom. Žalovaný v II. rade si ho prevzal dňa 24. 09. 2003. Žalobca tvrdil, že na základe, podľa neho, neplatných manažérskych zmlúv, sa žalovaní v I. a II. rade bezdôvodne obohatili vyplatením odstupného žalovanej v I. rade v sume 12 000 000 Sk a žalovanému v II. rade v sume 12 008 288 Sk, a teda požadoval vydanie toho bezdôvodného obohatenia v súlade s § 451 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobca odôvodňoval namietanú neplatnosť manažérskych zmlúv tým, že tieto zmluvy boli uzatvorené bez súhlasu valného zhromaždenia, ktorého pôsobnosť vykonával v rozhodnom čase jediný spoločník – pán G. V.. V čase uzatvorenia obidvoch manažérskych zmlúv boli žalovaní v I. a II. rade konateľmi žalobcu, preto ich odmeňovanie spadalo do pôsobnosti valného zhromaždenia. V zmysle čl. 9 ods. 1 písm. f) spoločenskej zmluvy, patrí do pôsobnosti valného zhromaždenia aj odmeňovanie konateľov. Prvostupňový súd vyhodnotil dôkaz založený v spise na č. I. 156 – prehlásenie jediného spoločníka spoločnosti pána G. V. z mesiaca máj 2001 vyhotovené v písomnej forme a ním podpísané, za rozhodnutie jediného spoločníka žalobcu urobené pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia spĺňajúceho podmienky jeho platnosti ustanovené v § 132 ods. 1 Obchodného zákonníka. Preto konštatoval platnosť manažérskych zmlúv. S týmto tvrdením sa ale nestotožnil odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku. Súd prvého stupňa sa zaoberal i posúdením prípadnej neplatnosti zrušenia uzavretých manažérskych zmlúv pre ich možný rozpor s § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka, a vyhodnotil ich ako platné. Odvolací súd zaujal i k tomuto zisteniu prvostupňového súdu nesúhlasné stanovisko.

Dovolací súd konštatuje nesprávnosť vyloženia si ustanovenia čl. VI. bodu 1.3 oboch manažérskych zmlúv vo vzťahu k § 355 ods. 1, ods. 2 Obchodného zákonníka odvolacím súdom. Z mylného vyloženia si uvedených ustanovení odvolací súd chybné vyhodnotil, že účastníci sa nedohodli na právach a povinnostiach pre stav, že dôjde k plneniu záväzku vyplývajúceho z manažérskych zmlúv, a keďže v týchto zmluvách nedohodli pre tento stav inak, vylúčili aplikáciu § 355

ods. 2 Obchodného zákonníka. Pochybenie odvolacieho súdu je evidentné v jeho nesprávnom závere o tom, že na základe skutočnosti, že manažérske zmluvy boli oboma stranami plnené, došlo k ich zrušeniu zaplatením odstupného v rozpore s § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka a žalovaní v I. a II. rade sa prijatím odstupného bezdôvodne obohatili. Uvedeného pochybenia sa odvolací súd dopustil nesprávnym výkladom § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka v relácii k nerozlišovaniu zmlúv s jednorazovým plnením a opakujúcim sa plnením. Konštrukcia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka je pri zmluvách s jednorazovým plnením založená na logickom základe. Avšak pri zmluvách s opakujúcim sa plnením, pod ktoré subsumujeme aj manažérske zmluvy uzavreté na dobu neurčitú medzi žalobcom a žalovanými v I. a II. rade, je potrebné veľmi dôsledne rozlišovať rozdiel medzi právnymi pojmami „plnenie časti záväzku“ a „plnenie opakujúceho sa záväzku“. Práve v prípade manažérskych zmlúv, na základe ktorých mali žalovaní v I. a II. rade ako konatelia poskytnúť nové plnenie žalobcovi, a ten mal poskytnúť protiplnenie, ide o plnenie opakujúceho sa záväzku, nie plnenie časti záväzku. Odvolací súd nerozlišovaním medzi týmito dvoma pojmami docielil ich stotožnenie, keď mylne vyslovil, že ak boli manažérske zmluvy realizované dva roky, došlo k plneniu časti záväzku. Nebral však zreteľ na to, že takto konštruované manažérske zmluvy s akcentom na ich uzatvorenie na dobu neurčitú, zahŕňajú povinnosť plniť opakovane neurčité množstvo opakujúcich sa záväzkov. V tejto súvislosti treba dať za pravdu tvrdeniu dovolateľov, že aj v prípade, ak realizácie manažérskych zmlúv prebiehajú, zostáva pre účastníkov zachované právo – právo „rozmyslieť si obchod“ a zvoliť si „alternativum facultatem“ či budú plniť ďalšie opakujúce sa záväzky, alebo sa zbavia týchto záväzkov zaplatením odstupného. Tým nemôže vzniknúť situácia, že dochádza k zániku povinností, ktoré už zanikli plnením, ale len k zániku povinností, ktoré sa mali v budúcnosti plniť opakovane počas neurčitej doby. Odstupné potom logicky slúži ako kompenzácia patriaca druhej strane za to, že sa nebudú realizovať ďalšie opakujúce sa záväzky, a že jej nebudú poskytnuté plnenia, ktoré by pri ďalšom trvaní zmluvy dostala. Vytknutá dezinterpretácia ustanovenia § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorou odvolací súd chybné stotožnil pojem „plnenie časti záväzku“ s pojmom „plnenie opakujúceho sa záväzku“ postráda jeho logický výklad a je v plnej miere opodstatnená. Dovolačí súd len podotýka, že podstata logického výkladu tkvie v tom, že jej snahou je určenie zmyslu zákona iným spôsobom, berúc na zreteľ: a) *occasin legis* – čo dalo zákonodarcovi podnet k vydaniu zákona, b) *ratio legis* – čo chcel zákon dosiahnuť, c) *prostredie* – za akých pomerov bol predmetný zákon vydaný. Zmyslom inštitútu odstupného a *ratio legis* ustanovenia § 355 Obchodného zákonníka je umožniť strane obchodnej zmluvy zbaviť sa povinnosti plniť záväzok zo zmluvy tým, že zaplatí druhej zmluvnej strane odstupné. Identicky to vyplýva z vyjadrení žalobcu i z rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto možno konštatovať zachovanie zmyslu zákona v danom prípade. Žalobca sa zaplatením odstupného žalovaným v I. a II. rade zbavil povinnosti plniť ďalšie záväzky voči nim, ktoré by musel podľa manažérskych zmlúv plniť opakovane, t. j. periodicky, po dobu neurčitú.

Ďalším pochybením odvolacieho súdu bolo, že neinterpretoval ustanovenie manažérskych zmlúv z prejavenej vôle zmluvných strán berúc do úvahy dispozitívnosť § 355 ods. 2 Obchodného zákonníka. Tu je nutné poznamenať, že určujúci význam je obsiahnutý v § 263 Obchodného zákonníka, ktorý vymedzuje rozsah zmluvnej voľnosti tým, že určuje, ktoré ustanovenia Obchodného zákonníka sú kogentného charakteru a ktoré dispozitívneho charakteru. So zreteľom na toto ustanovenie Obchodného zákonníka je zjavné, že v manažérskych zmluvách prejavili účastníci svoju autonómnu vôľu a vykonali náležité dispozície ohľadne spôsobov ukončenia zmluvného vzťahu vrátane možnosti zrušiť zmluvu zaplatením odstupného. Otázkou odstupného si upravili sami zmluvne a úplne, keďže si dohodli možnosť zrušiť zmluvu zaplatením odstupného, konkretizovali výšku odstupného i spôsob zrušenia zmluvy zaplatením odstupného. Dovolačí súd považuje úpravu možnosti zrušiť zmluvu zaplatením odstupného za komplexne a v súlade so zákonom upravenú účastníkmi, a preto konštatuje, že nebolo možné v danom prípade na právny vzťah aplikovať dispozitívnu normu Obchodného zákonníka. Súhlasne s dovolateľmi dodáva, že bolo na rozhodnutí žalobcu vybrať si, či bude plniť svoje záväzky zo zmluvy, alebo záväzky plniť nebude a bude žalovaným kompenzovať ujmu, ktorá im vznikne v dôsledku zrušenia zmluvy bez ďalšieho plnenia záväzkov žalobcu. Vo vzťahu k § 266 ods. 1 Obchodného zákonníka, preto možno ustanovenie čl. VI. bodu 1.3 oboch manažérskych zmlúv vykladať len tak, že oprávnenie zrušiť zmluvu zaplatením odstupného bolo možné využiť kedykoľvek počas trvania platnosti zmluvy. Komentár odvolacieho súdu k tomuto článku manažérskej zmluvy spočívajúci v tom, že odstupné bolo dohodnuté len pre prípad zrušenia zmluvy zaplatením odstupného ešte pred samotným plnením zmluvy, postráda logický základ. Súčasťou obsahu oboch manažérskych zmlúv predsa nie je ustanovenie pojednávajúce o tom, odkedy žalobca a žalovaní v I. a II. rade majú zmluvy plniť. Dovolačelia správne vychádzali z toho, že obe strany začali z manažérskych zmlúv plniť okamihom jej podpísania, ktorým sa zároveň zbavili možnosti zrušenia zmluvy zaplatením odstupného, pretože podpísaním manažérskych zmlúv

sa začalo s ich plnením, keďže manažérska zmluva nerozlišovala moment podpísania zmluvy a moment začiatku jej plnenia. Z toho logicky vyplýva, že vôľou zmluvných strán nebolo zrušiť manažérske zmluvy zaplatením odstupného pred plnením alebo prijatím plnenia, ale len počas plnenia. Na racionálnom uvažovaní je v tejto súvislosti založené i konštatovanie dovolateľov, že ak by sme prijali argument žalobcu, s ktorým sa stotožnil i odvolací súd, že zmluvy bolo možné zrušiť zaplatením odstupného len pred začatím plnenia zmlúv, potom by sme prišli k záveru, že ešte pred samotným podpisom týchto zmlúv malo zaniknúť oprávnenie zmluvných strán zrušiť zmluvy zaplatením odstupného. Ako nelogické by potom vyznievali i odpovede na dovolateľmi nastolené otázky, aká by bola teda vôľa zmluvných strán, a prečo by zahŕňali do manažérskych zmlúv inštitút odstupného, ak by už podpisom týchto zmlúv mal stratiť svoje opodstatnenie. Treba prisvedčiť tvrdeniu dovolateľov, že odvolací súd sa vôľou žalobcu a vôľou žalovaných pri úprave ich zmluvného vzťahu nezaoberal, pritom vôľa žalobcu mať možnosť kedykoľvek zrušiť manažérske zmluvy zaplatením odstupného, vyplýva aj z toho, že žalobca reálne toto svoje oprávnenie aj využil tým, že v septembri 2003 zrušil manažérske zmluvy zaplatením odstupného. Tento prejav vôle žalobcu nie je možné vykladať inak, ako len v súlade s jeho prejavom vôle vyjadreným v manažérskych zmluvách, ktorý ním nebol nikdy dopĺňaný, menený alebo nahradzovaný.

Dovolací súd nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu o neurčitosti prehlásenia jediného spoločníka žalobcu z mája 2001 odkazujúc na správnosť vyhodnotenia tejto otázky súdom prvého stupňa.

Konštruktívne vyznieva i kritika dovolateľov týkajúca sa nesúhlasu s názorom odvolacieho súdu, podľa ktorého prvostupňový súd vychádzal pri posudzovaní súladu manažérskych zmlúv s dobrými mravmi iba zo zásady zmluvnej voľnosti neaplikujúc zásadu rovnosti. Použitím zásady rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov upravenej v § 2 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa súd prvého stupňa zaoberal. Jej použitie je zrejme z vychádzania prvostupňového súdu zo skutočnosti, že zmluvy uzavreli účastníci ako rovnocenné zmluvné strany bez podozrenia, že by mal medzi nimi vzniknúť vzťah podriadenosti alebo závislosti, ktorý by niektorý z účastníkov zneužil na dojednanie podmienok nevýhodných pre druhého účastníka zmluvného vzťahu.

So zreteľom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, vyhodnotil dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu za nesprávny z dôvodov uvedených v dovolaní, čím sa stotožnil s názorom dovolateľov, že odvolací súd vydal rozhodnutie spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci, keď zmenil dovolaním napadnutý rozsudok prvostupňového súdu, tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel. Nestotožnil sa ale s dovolacím petítom, ktorým dovolatelia žiadali zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie. Účelnejším sa v danom prípade dovolaciemu súdu javila zmena rozsudku odvolacieho súdu z zmysle § 243b ods. 2 veta druhá OSP.

So zreteľom na všetky vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v znení opravného uznesenia podľa § 243b ods. 2 veta druhá OSP zmenil tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP tak, že úspešným žalovaným v I. a II. rade priznal náhradu trov odvolacieho konania podľa § 10 ods. 1, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. c), d), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovania právnych služieb účinnej v rozhodnom čase (ďalej len vyhláška č. 655/2004 Z. z.) v celkovej sume 3 870,29 eur. Trovy odvolacieho konania si žalovaní v I. a II. rade vyúčtovali v rozpore s citovanou vyhláškou v nesprávnej sume 232 609,30 Sk. Pochybenia sa dopustili nesprávnym vyúčtovaním si náhrady hotových výdavkov (tzv. režijného paušálu) za rok 2008, keď požadovali sumu 195 Sk, hoci podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky bola v roku 2008 výška režijného paušálu 191 Sk. Nedodržali taktiež ustanovenie § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. tým, že si v rozpore s týmto ustanovením zvýšili o daň z pridanej hodnoty nielen tarifnú odmenu, ale aj náhradu hotových výdavkov. Napokon si zdvojnásobili celkovo vyúčtovanú odmenu, čo by v konečnom dôsledku zodpovedalo súhrnne žalovanej sume 48 016 576 Sk, namiesto 24 008 288 Sk, ktorá bola základom pre určenie výšky tarifnej odmeny u oboch žalovaných (žalovaná v I. rade: 12 008 288 Sk a žalovaný v II. rade: 12 000 000,- Sk). Dovolací súd preto, prihliadnuc na vytknuté pochybenia vyúčtovania, priznal žalovaným v I. a II. rade náhradu trov odvolacieho konania v celkovej sume 3 870,29 eur (116 596,40 Sk) pozostávajúcu z odmeny za dva úkony právnej služby v sume 97 360 Sk (1. písomné podanie na súd týkajúce sa veci samej – vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 27. 07. 2007, 2. účasť za konanie pred súdom – účasť na pojednávaní pred odvolacím súdom dňa 24. 07. 2008, t. j. 2 úkony právnej služby á 60 850 Sk krátené o 20 % = 48 680 á 1 úkon právnej služby x

2), náhrady hotových výdavkov v sume 738 Sk (2 úkony právnej služby realizované v roku 2007, t. j. 2 x 178 Sk = 356 Sk a 2 úkony právnej služby realizované v roku 2008, t. j. 2 x 191 Sk = 382 Sk) a dane z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky v sume 18 498,40 Sk (odmena 97 360 Sk x 19 % DPH).

V dovolacom konaní vznikli úspešným žalovaným v I. a II. rade trovy dovolacieho konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za dovolanie a za podanie dovolania. Keďže si trovy dovolacieho konania neuplatnili v súlade s § 151 ods. 1 veta prvá OSP, nemohla im byť ich náhrada priznaná.

Č. 12

Ak súd vydá zmenkový platobný rozkaz a uloží v ňom povinnosť žalovanému, ktorý bol právoplatným rozsudkom súdu pozbavený spôsobilosti na právne úkony, konanie trpí vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, pretože neboli splnené podmienky konania podľa ust. § 103 O. s. p..

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2010, sp. zn. 5 M Obdo 3/2010).

Podnetom na podanie mimoriadneho dovolania žiadal zákonný zástupca účastníka konania R. Ch. – D. s. s., H. B., preskúmať zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Bratislava V č. k. 3 Zm 326/2009-16 z 28. mája 2009 na zaplatenie zmenkového dlhu o zaplatenie zmenkovej sumy 49 790,88 Eur s prísl. a zmenkovej odmeny 164,31 Eur z dôvodu, že R. Ch., ktorý je ich opatrovancom, bol rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 12 Ps 2/2005-25 z 8. novembra 2005, právoplatným 7. decembra 2005, pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Ako opatrovník má pochybnosti o podpísané zmenky, keďže R. Ch. v čase jej podpísania bol už obyvateľom ich zariadenia, a preto majú za to, že takúto zmenku podpísať nemohol.

Dňa 30. marca 2009 žalobca Mgr. R. C., bytom V. 16, T. zastúpený advokátkou JUDr. S. P. doručil Okresnému súdu Bratislava V návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu na zaplatenie zmenkového dlhu o zaplatenie zmenkovej sumy 49 790,88 Eur s prísl. Ako žalovaného označil R. Ch., bytom O. 6, B., korešpondenčná Adresa D. s. s. pre dospelých, H. B. 226, H.B.

Žalobca uviedol, že je majiteľom vlastnej zmenky vystavenej žalovaným dňa 1. decembra 2005 v Bratislave na zmenkovú sumu 1 500 000,-- Sk. Zmenka sa stala splatnou 28. februára 2007. Žalobca nadobudol zmenku indosamentom od indosanta D. B. Žalobca súčasne predložil originál zmenky, ktorá do dňa podania návrhu nebola zaplatená. Okresný súd Bratislava V dňa 28. mája 2009 vydal zmenkový platobný rozkaz č. k. 3 Zm 326/09-16, v ktorom zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 49 790,88 Eur so 6 % úrokom zo zmenkovej sumy od 28. februára 2007 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 164,31 Eur a náhradu trov konania 4 247,29 Eur titulom súdneho poplatku za návrh a trov právneho zastúpenia.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky má zato, že uvedeným zmenkovým platobným rozkazom bol porušený zákon, keďže súd sa pri vydávaní zmenkového platobného rozkazu neriadil ust. § 2, § 6, § 18, § 19, § 20, § 79 § 103, § 104, § 175, § 189 a ods. 2 O. s. p., ako aj ust. § 23, § 26, § 27 ods. 2 a § 38 Občianskeho zákonníka.

Na zmenkovú spôsobilosť sa vzťahuje všeobecná úprava obsiahnutá v § 7 Občianskeho zákonníka. Zmenkovo sa teda môže zaväzovať každý, kto je spôsobilý zaväzovať sa svojimi vlastnými úkonmi, teda ju má každý, komu takúto spôsobilosť priznáva všeobecná úprava právnej spôsobilosti na právne úkony. Nadobudnutú spôsobilosť môže súd obmedziť resp. úplne pozbaviť tejto spôsobilosti fyzickú osobu, tak ako je to zakotvené v ust. § 10 Občianskeho zákonníka.

Zmenkové úkony sú prísne formálne a sú spojené s veľkou majetkovou zodpovednosťou na spôsobilosť na zmenkové úkony sa bezpochyby vyžaduje plnohodnotná spôsobilosť na právne úkony.

Žalovaný je od 7. decembra 2005 pozbavený spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda z 8. novembra 2005 č. k. 12Ps 2/2005-25, pričom za opatrovníka pozbavovaného súd ustanovil D. s. s. pre dospelých H.B., ktorý je oprávnený zastupovať R. Ch. a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

Súd skúmal žalobcom predloženú listinu – zmenku, svojim obsahom nebola v rozpore s návrhom – zmenka je formálne platná. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný je osobou pozbavenou spôsobilosti na právne úkony z dôvodu duševnej choroby (hydrocefalus mozgu, epileptické záchvaty, psychotické stavy, opakované samovražedné pokusy a dementný syndróm), vzniká pochybnosť, či je žalovaný zmenkovým dlžníkom aj materiálne. Poukazujúc na to, že v čase podpisu zmenky R. Ch., tento bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony (táto bola vyznačená o 6 dní neskôr), je potrebné tento úkon i s poukazom na ust. § 38 ods. 2 OZ vyhodnotiť ako úkon absolútne neplatný. Existujú dôvody, ktoré spochybňujú pravosť predloženej zmenky, a preto materiálny záväzok žalovaného ako zmenkového dlžníka, mal byť minimálne overený dokazovaním (materiálna platnosť zmenky), čím neboli splnené podmienky na vydanie zmenkového platobného rozkazu podľa § 175 ods. 1 O. s. p.

Súd taktiež musí vždy skúmať, či ten, kto vystupuje v konaní ako účastník, má spôsobilosť byť účastníkom konania. Podľa ust. § 104 ods. 1 O. s. p. pri neodstrániteľnom nedostatku (podmienky) konania, ktorou nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania (§ 19 O. s. p.) bezpochyby je, súd musí konanie zastaviť, prípadne vec postúpiť inému orgánu. Splnenie podmienky občianskoprocесnej subjektivity súd skúma aj bez návrhu po celý čas konania. Žalovaný ako osoba, ktorá nemá procesnú spôsobilosť, nemohol v danej veci samostatne vystupovať v konaní pred súdom.

Už z uvedenej korešpondenčnej adresy žalovaného na D. s. s. pre dospelých H. B. mohol súd zapochybovať o procesnej spôsobilosti žalovaného R. Ch. a túto skutočnosť si mohol overiť. Súd nepovažoval za potrebné preveriť skutočné, či možné obmedzenie procesnej spôsobilosti žalovaného i prostredníctvom Notárskeho centrálného registra listín (§ 189a ods. 2 O. s. p.), čím boli porušené jeho práva a bola mu odopretá možnosť prostredníctvom zákonného zástupcu náležite sa v konaní brániť.

Konanie a rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V trpí vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čím je daný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. c/ O. s. p. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti rozhodnutia.

Žalobca sa písomne vyjadril k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora a uviedol, že v čase podania návrhu bol žalobca majiteľom vlastnej zmenky vystavenej žalovaným v Bratislave 1. decembra 2005, splatnej 28. februára 2007 na zmenkovú sumu 1 500 000 Sk. Žalobca uvedenú zmenku nadobudol od indosanta D. B. dobromyseľne a o pravosti zmenky nemal žiadne pochybnosti. Žalobca nemal vedomosť o skutočnosti, že v čase podpísania zmenky (1. decembra 2005) bol už R. Ch. obyvateľom zariadenia D.s. s., H.B., nakoľko pri podpise vystaviteľa zmenky je uvedená adresa O. 6, B..

Preto navrhol, aby k okamihu podpisovania zmenky vystaviteľom R. Ch. súd vypočul pána D. B. z adresy: H. 16, B..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané v lehote stanovenej v ust. § 243g O. s. p. pristúpil k preskúmaniu dovolania podľa ust. § 243e ods. 1 v spojení s ust. § 243f ods. 1 O. s. p. a dospel k názoru, že dovolaniu je potrebné vyhovieť.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Okresný súd Bratislava V vyhovel žalobe žalobcu z 30. marca 2009 a dňa 28. mája 2009 vydal zmenkový platobný rozkaz č. k. 3 Zm 326/09-16, v ktorom zaviazal žalovaného R. Ch., bytom O. 6, B., s korešpondenčnou adresou D. s. s. pre dospelých H. B. 226, H. B., aby zaplatil žalobcovi Mgr. R. C., nar.X, bytom V. 16, T. zmenkovú sumu 49 790,88 Eur so 6% úrokom zo zmenkovej sumy od 28. februára 2007 do zaplatenia, zmenkovú odmenu 164,31 Eur a náhradu trov konania 4 247,29 Eur.

Okresný súd Bratislava V rozhodol tak podľa ust. § 175 ods. 1 O. s. p., keďže žalobca spolu so žalobou predložil v prvopise vlastnú zmenku vystavenú žalovaným 1. decembra 2005 v Bratislave na zmenkovú sumu 1 500 000 Sk, pričom táto zmenka sa stala splatnou 28. februára 2007. Žalobca nadobudol zmenku indosamentom od indosanta D. B., pričom táto zmenka nebola do dňa podania žaloby zaplatená.

Podľa ust. § 103 O. s. p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci.

Jednou z podmienok konania je spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O. s. p.). Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O. s. p.). Spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká nariadením (§ 7 ods. 1 OZ), pričom spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou (§ 8 ods. 1 OZ).

Dovolací súd sa stotožnil s názorom dovolateľa, že Okresný súd Bratislava V dôsledne neskúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci, náznakom pre ďalšie skúmanie súdu bola v žalobe uvedená „korešpondenčná adresa“ – D. s. s. pre dospelých H.B..

Dovolací súd sa stotožnil s názormi dovolateľa, že zmenka je formálne platná, avšak existujú dôvody spochybňujúce pravosť predloženej zmenky, čím je spochybnená materiálna platnosť zmenky ako i podmienky pre vydanie zmenkového platobného rozkazu podľa § 175 ods. 1 O. s. p.

Týmito dôvodmi sú rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 8. novembra 2005 č. k. 12 Ps 2/2005-25, ktorým bol žalovaný od 7. decembra 2005 pozbavený spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu, pričom za opatrovníka bol pozbavovanému ustanovený D. s. s. pre dospelých H. B., ako i skutočnosť, že žalovaný R. Ch. v čase údajného podpisu zmenky 1. decembra 2005 bol

obyvateľom D. s. s. pre dospelých (od 24. januára 2005). D. s. s. ako vyplýva z rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 12 Ps 2/2005-25 podal 14. apríla 2005 návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony svojho obyvateľa – R. Ch..

Žalobca ako i Okresný súd Bratislava V si túto skutočnosť mohli preveriť v Notárskom centrálnom registri listín podľa osobitného predpisu t. j. zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov podľa § 189a ods. 2 O. s. p. vzhľadom na skutočnosť, že žalobca podal žalobu 30. marca 2009.

Dovolací súd konštatoval, že v predmetnej veci boli splnené podmienky uvedené v ust. § 243e ods. 1 a § 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s ust. § 237 písm c/ O. s. p., a preto napadnutý zmenkový platobný rozkaz Okresný súd Bratislava V z 28. mája 2009 č. k. 3Zm 326/09-16 podľa ust. § 243b ods. 3 O. s. p. zrušil a vec vrátil Okresnom súd Bratislava V na ďalšie konanie.

Bude preto úlohou Okresného súdu Bratislava V, aby v novom konaní postupoval v naznačenom smere t. j. skúmal podmienky konania t. j. či žalovaný v čase vystavenia zmenky 1. decembra 2005, vzhľadom na jeho zdravotný stav urobil platný právny úkon, alebo v zmysle ust. § 38 OZ išlo o neplatný právny úkon a následne vo veci znova rozhodol a to i o trovách dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O. s. p.).

Č. 13

Pokiaľ sa nepreukáže opak, hodnoverným a záväzným údajom katastra nehnuteľností je údaj o práve k nehnuteľnosti. Údaj o vlastníkoch nehnuteľností je hodnoverný ale nie záväzný (§ 70 ods. 1 v spojení s § 7 zákona č. 162/1995 Z. z.).

V konaní o vylučovacej žalobe podľa ust. § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, ak správca konkurznej podstaty popiera, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej do konkurznej podstaty napriek zápisom žalobcu ako vlastníka v katastri nehnuteľností, je potrebné na zistenie tejto skutočnosti vykonať dokazovanie.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2009, sp. zn. 1 M Obdo V 11/2009).

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť vylúčiť zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu nehnuteľnosti – nebytový priestor č. 12/7, ktorý sa nachádza v dome na K. 13 na I. nadzemnom podlaží o výmere 83,24 m², na parcele č.X, druh stavby 707, popis stavby rozostavaná garáž, na parcele č.X, súpisné č.X, druh stavby 500, popis stavby K. 9, na parcele č.X, súpisné č.X, druh stavby 500, popis stavby K.11, na parcele č.X, súpisné č.X, druh stavby 500, popis stavby K. 13, na parcele č.X, súpisné č.X, druh stavby 500, popis stavby M. 1, podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu 8324/591115, kat. územie K. V., zapísaný na Katastrálnom úrade v B., Správa katastra B.IV, na LV č.. Súčasne uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni 65 609 Sk náhrady trov konania.

Rozhodol tak s odôvodnením, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nebytového priestoru č. 12/7, ako aj podielovou vlastníčkou priestoru na spoločných častiach a zariadeniach domu, nachádzajúcich sa v B. na K. 13, I. nadzemné podlažie, zapísaných na LV č. X, kat. územie B.- K. V.. Toto vlastníctvo nadobudla na základe kúpnej zmluvy z 18. septembra 2003, č. V-3837/03. Za nadobudnutú nehnuteľnosť riadne zaplatila kúpnu cenu. Katastrálny úrad, Správa katastra B.. povolil vklad jej vlastníckeho práva. V čase vyhlásenia konkurzu 24. septembra 2003 úpadca už nebol vlastníkom predmetných nehnuteľností. Ďalej uviedol, že žalobkyňa je dobromyseľnou nadobúdateľkou nehnuteľností, pri kúpe nehnuteľností vychádzala z údajov o vlastníctve, uvedených v katastri nehnuteľností. Tieto údaje sú pre tretie osoby záväzné. Súd z predložených dokladov zistil, že jednotlivé prevody boli realizované zmluvami, ktoré podľa zákona o katastrálnom konaní skúmala správa katastra v katastrálnom konaní a podľa ust. § 31 a nasl. zákona dospela k záveru, že tieto zodpovedajú zákonným požiadavkám. Súd ďalšie dokazovanie považoval za nadbytočné.

Na odvolanie žalovaného vec prejednal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací. Po prejednaní odvolania rozsudkom zo 7. mája 2008 č. k. 5 Obo 118/06-286 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žalovanému uložil zaplatiť žalobkyni 1 933 Sk náhrady trov odvolacieho konania.

V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že pre zistenie skutkového stavu nebolo potrebné vypočúť R. M. ako svedka, keď navyše okolnosti, ku ktorým mal byť vypočutý, nie sú sporné. Rovnako nie je sporné, že žalobkyňa uzavrela kúpnu zmluvu so spoločnosťou K.S.I., s. r. o., B., ktorá bola v tom čase v katastri nehnuteľností zapísaná ako výlučný vlastník prevádzaných nehnuteľností a riadne zaplatila kúpnu cenu. Kataster povolil zápis vkladu, keďže zmluva spĺňala zákonné požiadavky pre takýto právny úkon. Túto skutočnosť nenamietal ani žalovaný, ktorý svoju obranu zakladá na tom, že žalobkyňa nemohla nadobudnúť vlastnícke právo od nevlastníka, keďže predchádzajúce prevody považuje za neplatné podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka, pre rozpor s dobrými mravmi. Vychádzajúc z uznesenia o vznesení obvinenia, dôvodom by mala byť skutočnosť, že ich prvý nadobúdateľ od úpadcu, spoločnosť A., s. r. o., za ktorú konal R. M., si nesplnila svoje záväzky voči SBD V., čím mala družstvu spôsobiť škodu vo výške takmer 35 mil. Sk. Samotná skutočnosť nezaplatenia kúpnej ceny nemá následok neplatnosti kúpnej zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi, jej zaplatenie je riadnou pohľadávkou zo zmluvného vzťahu, ktorú môže veriteľ vymáhať.

Na podnet žalovaného podal proti obom rozsudkom generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Podľa názoru generálneho prokurátora uvedenými rozhodnutiami bol porušený

zákon. Uviedol, že dôvodom zaradenia predmetnej nehnuteľnosti do súpisu konkurznej podstaty bola skutočnosť, že táto bola predmetom prevodu súboru nehnuteľností, nachádzajúcich sa v polyfunkčnom objekte, postavenom na uliciach K. 9, 11 a 13, M. 9, 11, 13 a 15, C. 1 a 2 v B., z SBD V. na spoločnosť A., spol. s r. o., na základe zmlúv o postúpení práv a povinností z 27. marca 2002 a z 3. apríla 2002 v rozpore so zákonom na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Spoločnosť A., spol. s r. o. ich následne previedla na iné subjekty, ktoré ich prevádzkali ďalej a takisto prevod, ktorým nadobudla žalobkyňa predmetný nebytový priestor, považoval žalovaný za absolútne neplatný právny úkon. Žalovaný v konaní žiadal, aby sa súd zaoberal otázkou platnosti celého komplexu zmlúv, ktorými bol prevedený majetok úpadcu na tretie osoby, ako aj otázkou platnosti prevádzajúcich prevodov práv a právnou povahou zmlúv, ktoré predchádzali nadobudnutie spornej nehnuteľnosti.

Podľa názoru dovolateľa súdy sa nesprávne vysporiadali s otázkou absolútnej neplatnosti uzavretých zmlúv, týkajúcich sa prevodu majetku SBD V. v nadväznosti na ich rozpor s dobrými mravmi, pretože žalovaný práve takéto právne relevantné skutočnosti na podporu svojho tvrdenia v konaní preukázal. Preukazoval najmä to, že už bezprostredne po prvom prevode majetku SBD V. na spoločnosť A., spol. s r. o., za ktorý uvedená spoločnosť kúpnu cenu nezaplatila, ju táto spoločnosť vo veľmi krátkom čase 6, resp. 12 dní od nadobudnutia, bezodplatne previedla na ďalšie štyri personálne prepojené spoločnosti a tieto ďalej na iné právnické a fyzické osoby bez toho, aby SBD V., spol. s r. o., z predaja získala čo i len nepatrnú odplatu v podobe finančného obnosu. Na základnú personálnu prepojenosť poukazoval žalovaný v konaní argumentáciou, že pri prvom prevode z SBD V. na spoločnosť A., spol. s r. o. konal za predávajúceho JUDr. P. Z., predseda predstavenstva. Tá istá osoba podpisovala v pozícii prevodcu následne zmluvu o prevode majetku ako štatutárny zástupca P., spol. s r. o., ktorý získala od spoločnosti A., spol. s r. o., na tretiu osobu. Na spoločnosť P., spol. s r. o., bol majetok zo spoločnosti A., spol. s r. o. prevedený bezodplatne. Nie je bez ďalšieho sporné, že personálne prepojenie pri uzatváraní kúpnych zmlúv, nemôže byť dôvodom na vyslovenie absolútnej neplatnosti. Absolútna neplatnosť týchto prevodov nesporne spočíva na zhodnom a účelovom konaní osôb, podieľajúcich sa na týchto transakciách, na základe organizovaného, vopred pripraveného, teda úmyselného konania osôb, konajúcich v spolupráci s vtedajšími štatutárnymi zástupcami úpadcu, ktorých cieľom bolo poškodiť úpadcu a jeho veriteľov. Preto uvedené operácie mal súd posúdiť ako nečestné a nepoctivé, pričom právne úkony, nesúce takéto znaky, sú v rozpore so všeobecne akceptovanými, v spoločnosti panujúcimi morálnymi zásadami. Zmluvy sú preto z uvedených dôvodov zaťažené absolútnou neplatnosťou pre ich rozpor s dobrými mravmi podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Absolútna neplatnosť týchto zmlúv pre rozpor s dobrými mravmi bola v konaní preukázaná aj tým, že správanie osôb, podieľajúcich sa na ich uzatváraní, nebolo obvyklé, poctivé a spravodlivé, čomu nasvedčuje aj obvinenie konateľa spoločnosti A., spol. s r. o., zo spáchania úmyselného trestného činu. Preto sa takéto konanie aj z tohto dôvodu prieči dobrým mravom, ktoré nebolo v zhode so všeobecne spoločensky uznávanými zásadami konania v právnom styku (poctivosť, nezneužívanie výkonu práv, nešíkanózny spôsob výkonu práva, rešpektovanie rovnosti účastníkov občianskoprávných vzťahov). Ďalej dovolateľ poukázal na ustálenú judikatúru, podľa ktorej samotné personálne prepojenie obchodných spoločností nie je protiprávne. Pokiaľ však ide o konkrétne správanie sa týchto osôb v obchodných vzťahoch, musí ísť o správanie obvyklé, poctivé a spravodlivé, teda aby nešlo o konanie v rozpore s týmito základnými v spoločnosti prevládajúcimi morálnymi zásadami (R 48/2005). Pre správne posúdenie uplatneného nároku mal súd vykonať dokazovanie výsluchom R. M., konateľa v tej dobe fungujúcej jednoosobovej spoločnosti od 24. októbra 2001 so základným imaním 200 000 Sk, ktorá za svoje záväzky ručila iba do výšky svojho splateného vkladu, zapísaného v obchodnom registri. Nemal sa súd uspokojiť iba s jeho písomným vyjadrením. Napriek jeho písomnému a notársky overenému vyhláseniu ručiteľa, ktorým sa v zastúpení spoločnosti zaviazal zaplatiť pohľadávku SBD V. v sume 34 898 922 Sk. Jeho konanie v súvislosti s uvedenými skutočnosťami a v súvislosti s bezodplatným prevodom celého majetku, získaného od SBD V. vyznieva ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. Ďalej namietal, že súdy pri rozhodovaní vychádzali zo stavu vlastníckeho práva, zapísaného v katastri nehnuteľnosti a nezaoberali sa skutočnosťami, ktorými žalovaný vyvracal domnienku hodnovernosti uvedeného zápisu. Skutočnosť, že predmetná nehnuteľnosť je v katastri zapísaná na žalobkyňu, ešte neznamená, že je zapísaná právom. Vklad alebo zápis v katastri nehnuteľnosti síce zakladá vlastnícke právo, ale toto nie je nemeniteľné. Platí len dovtedy, pokiaľ sa nepreukáže opak. Pre správne rozhodnutie sporu bolo povinnosťou súdu prvého stupňa vykonať dokazovanie o skutočnostiach, ktoré preukazujú, či išlo o platné alebo neplatné nadobudnutie vlastníckeho práva žalobkyňou. Súd mal ako predbežnú otázku hodnotiť, či pri celom komplexe zmlúv, ktorými bol prevedený majetok úpadcu na tretie osoby, išlo o absolútne neplatný právny úkon. Bez vykonania dokazovania ohľadom žalovaným zistených a namietaných

skutočností nebolo možné ustáliť, že nehnuteľnosť bola do súpisu zaradená neoprávnene a bez ďalšieho dokazovania zo súpisu konkurznej podstaty vylúčiť.

Žalobkyňa vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti má riadne zapísané v katastri nehnuteľnosti. Ďalej uviedla, že žalovaný sa voči žalobkyni domáha na súde určovacou žalobou určenia vlastníctva k nebytovému priestoru. Nie je jej zrejme, z akého dôvodu sa žalovaný domáha prostredníctvom mimoriadneho dovolania opätovného „otvorenia“ tohto sporu. Takýto postup žalovaného nemôže akceptovať, lebo podľa jej názoru iba zbytočne predlžuje stav neistoty žalobkyne vo vzťahu k jej nebytovému priestoru, ktorý vznikol v roku 2004 zaradením jej nebytového priestoru do súpisu konkurznej podstaty úpadcu SBD V.. Mimoriadne dovolanie považuje za nedôvodné. Nemôže akceptovať, aby vzniknutou situáciou bola postihnutá, keďže nebytový priestor nadobudla riadne, dobromyseľne, na základe platnej zmluvy a za tento aj riadne zaplatila. Skutočnosti, ktoré uviedol generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní, podľa jej názoru nedokazujú absolútnu neplatnosť napadnutých zmlúv z dôvodu rozporu s dobrými mravmi, resp. iných ním uvádzaných dôvodov, skôr len poukazujú na fakt, že v danej veci pochybili aj veritelia, ktorí z nepochopiteľných dôvodov nezabezpečili riadne svoje pohľadávky ešte v čase, keď všetok majetok bol vo vlastníctve SBD V..

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v platnom znení (ďalej len ZKV) majetok, podliehajúci konkurzu, tvorí konkurznú podstatu .

Súd uloží tomu, kto uplatňuje, že sa vec nemala do súpisu zaradiť, aby v lehote určenej súdom podal žalobu proti správcovi na súde, ktorý vyhlásil konkurz. V prípade, že žaloba nie je podaná včas, predpokladá sa, že vec je do súpisu zaradená oprávnene (§ 19 ods. 2 ZKV).

Predmetom sporu je vylúčenie nebytového priestoru č. 12/7, ktorý sa nachádza v dome na K. ulici č. 13, na I. nadzemnom podlaží, o výmer 83,24 m², na pozemku parc. č. X, zapísaný na LV X, k. ú. K. V., vedeného Katastrálnym úradom v B., Správa katastra B. ako vlastníctvo žalobkyne, zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu Stavebné bytové družstvo V., M. 1, B. (ďalej len úpadca), ktoré žalovaný správca zhrnul do konkurznej podstaty. Ich zaradenie do súpisu konkurznej podstaty správca v priebehu celého konania na súde prvého stupňa, ako aj v odvolacom konaní odôvodňoval skutočnosťami, z ktorých vychádzal a na základe ktorých sa rozhodol, že sporný majetok patrí do konkurznej podstaty aj napriek tomu, že žalobkyňa je v katastri nehnuteľnosti zapísaná ako vlastníčka. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na ustanovenie § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. v platnom znení, podľa ktorého údaje katastra, uvedené v § 7 tohto zákona, sú hodnoverné, ak sa nepreukáže opak. Hodnoverným a záväzným údajom katastra je údaj katastra o právach k nehnuteľnostiam, parcelné číslo, geometrické určenie nehnuteľnosti, druh pozemku, geometrické určenie a výmera katastrálneho územia, názov katastrálneho územia, výmera poľnohospodárskej jednotky alebo lesnej hospodárskej jednotky, alebo organizačnej jednotky, údaje o základných a podrobných polohových bodových poliach, údaje o bodových poliach, ako aj štandardizované geografické názvy, ak sa nepreukáže opak.

Z uvedeného vyplýva, že **pokiaľ sa nepreukáže opak**, záväzným údajom katastra nehnuteľností je len údaj o práve k nehnuteľnosti (t.j. údaj o vlastníckom práve, záložnom práve, vecnom bremene atď. v zmysle § 1 ods. 1 tohto zákona), avšak údaje o vlastníkoch nehnuteľností sú hodnoverné, ale nie sú záväzné (§ 70 ods. 1 v spojení s § 7 tohto zákona).

Žalovaný v priebehu celého konania žiadal vykonať dokazovanie na platnosť komplexu zmlúv, ktorým bol prevedený majetok úpadcu na tretie osoby. Tvrdil, že ide o absolútne neplatné zmluvy pre rozpor s dobrými mravmi podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka. Žalovaný na podporu svojho tvrdenia preukazoval konkrétne skutočnosti. Preukazoval, že bezprostredne po tom (6 až 12 dní), ako bol majetok úpadcu prevedený na A., spol. s r. o., táto spoločnosť bezplatne majetok previedla na štyri personálne prepojené spoločnosti, pričom kúpnu cenu nehnuteľností úpadcovi vôbec nezaplatila. Následne tieto štyri spoločnosti nehnuteľnosti prevádzali na iné právnické a fyzické osoby. Žalovaný ďalej preukazoval, že za úpadcu konal predseda predstavenstva JUDr. P. Z., ktorý konal pri prevode nehnuteľností aj za spoločnosť P., spol. s r. o. Ide o spoločnosť, ktorá nehnuteľnosť získala bezplatne od spoločnosti A., spol. s r. o.

Je potrebné prisvedčiť dovolateľovi, že uvedené konanie nie je možné považovať za obvyklé, poctivé a spravodlivé a malo nepochybne za následok poškodenie úpadcu a veriteľov úpadcu. Napriek tomu, že žalovaný vyvracal domnienku hodnovernosti zápisu vlastníka v katastri, ani súd prvého stupňa a ani odvolací súd nevykonali žiadne dokazovanie a vychádzali iba zo zápisu v katastri nehnuteľnosti .

Pre správne rozhodnutie sporu bude povinnosťou súdu prvého stupňa vykonať dokazovanie o skutočnostiach, zistených a namietaných žalovaným a zistiť, či ide o platné alebo neplatné nadobudnutie vlastníckeho práva žalobkyňou . Len potom bude možné ustáliť, či sporná nehnuteľnosť bola zaradená do súpisu konkurznej podstaty oprávnene alebo neoprávnene a vylúčiť ju z konkurznej podstaty úpadcu.

Z uvedených dôvodov rozhodnutia oboch súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.), preto ich dovolací súd podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného a dovolacieho konania.

Č. 14

Zo záväzku banky poskytnúť klientovi, ktorý je ručiteľom záväzku tretej osoby voči inej banke (veriteľ'a), peňažné prostriedky na splnenie jeho záväzku z ručenia, aj keď na jeho účte nebudú potrebné peňažné prostriedky, nevzniká banke ručiteľský záväzok a povinnosť splniť nesplatený dlh veriteľ'ovi. Bez súhlasu klienta nie je banka oprávnená uskutočniť z jeho účtu inkaso na plnenie jeho ručiteľského záväzku v prospech veriteľ'a.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2010,
sp. zn. 1 Obdo V 64/2008).

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý vyhovel žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 5 410 686 Sk s 18 % úrokom z omeškania a 257 300 Sk náhrady trov konania.

Súd prvého stupňa vyhovel žalobe s odôvodnením, že žalovaný sa svojim neodvolateľným písomným vyhlásením z 12. januára 1995 zaviazal, že v prípade ak dlžník, ktorému žalobca poskytol úver (spoločnosť J., s. r. o.) poruší splátkový plán, umožní žalobcovi inkaso nesplatenej splátky úveru z bežného účtu, ktorý vedie spoločnosti V. s. r. o., ktorá ručila žalobcovi za splatenie úveru. Spoločnosť J., s. r. o. svoj záväzok nespĺnila a dobrovoľne ho nespĺnil ani ručiteľ. Tým vznikla povinnosť žalovaného splniť záväzok z vyhlásenia z 12. januára 1995. Svoj záväzok nespĺnil, vznikla mu tak povinnosť zaplatiť škodu, ktorá tak žalobcovi vznikla.

Odvolací súd vo zmeňujúcom rozhodnutí uviedol, že listina – písomné vyhlásenie z 12. januára 1995 nemá náležitosti bankovej záruky podľa § 313 Obch. zák. Listina je podľa obsahu ručiteľským vyhlásením ručiteľ'a V., s. r. o. podľa § 303 Obch. zák. adresovaným veriteľ'ovi. Dodatok uvedený na listine ani Dodatok č. 1 k listine neobsahuje vyhlásenie žalovaného o plnení, obsahuje len záväzok, že umožní inkaso z nesplatenej čiastky úveru z bežného účtu ručiteľ'a. Uvedené ustanovenia sú úpravou záväzkového vzťahu žalovaného a ručiteľ'a V., s. r. o. z mandátnej zmluvy. Listina nemá náležitosti ručiteľského vyhlásenia vo vzťahu k účastníkom konania. Žalovaný nie je v danom spore pasívne legitimovaný ani z titulu bankovej záruky ani z titulu ručiteľského vyhlásenia. Listina obsahuje úpravu práv a povinností medzi ručiteľom žalobcu (spoločnosť V.) a žalovaným z mandátnej zmluvy. Žalovaný nie je v žiadnom záväzkovom vzťahu so žalobcom a porušením tohto záväzku nevznikla žalobcovi škoda, za ktorú zodpovedá žalovaný podľa § 757 Obch. zák.

Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 11. septembra 2008.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. V dovolaní uviedol, že 11. februára 1994 uzavrela spoločnosť J., s. r. o. úverovú zmluvu, na základe, ktorej poskytla 10 000 000 Sk, ktoré sa spoločnosť J., s. r. o. zaviazala zaplatiť v štvrťročných splátkach. Záručnou listinou z 10. decembra 1993 prevzala ručenie za splatenie zostávajúcej časti úveru spoločnosť V.. V tejto listine prevzal ručiteľský záväzok za splnenie úveru spoločnosťou V. aj žalovaný. Je to vyjadrené formuláciou, podľa ktorej sa zaručuje v prípade nedostatku peňazí umožniť žalobcovi inkaso na bežnom účte ručiteľ'a aj na úkor vytvorenia debetu na bežnom účte. Následne žalovaný uzavrel 12. januára 1995 so spoločnosťou V. dodatok č. 1, v ktorom sa okrem iného zaviazal, že ak dlžník (J.) poruší úverový plán, umožní žalobcovi vykonať prednostné inkaso nesplatenej časti úveru z bežného úveru ručiteľ'a, a to až do debetu účtu. Z dodatku vyplýva jednak spôsob platby spoločnosti V. ak nastane jeho povinnosť plniť zo záručnej listiny a jednak v ňom žalovaný opätovne deklaruje prevzatie ručiteľského záväzku za spoločnosť V., čo je vyjadrené slovami „až do debetu tohto účtu“. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný prevzal ručiteľský záväzok za splnenie povinnosti spoločnosti V. zo záručnej listiny podľa § 303 Obch. zák.

Argumentácia žalovaného, že podpísaním vyhlásenia nemal v úmysle prevziať zodpovednosť spoločnosti V., ale vyhlásenie považoval len za určitý platobný ištítut, neobstojí a je účelová. Medzi žalobcom a žalovaným vznikol záväzkový vzťah sa účelom splnenia záväzku spoločnosti V.. Žalovaný bezdôvodne odmietol tento záväzok splniť, preto mu vznikla povinnosť nahradiť žalobcovi škodu tým spôsobenú. Žalovaný tým, že odmietol vykonať inkaso neporušil povinnosť len voči žalobcovi ale aj voči spoločnosti V. v zmysle dohody o vedení účtu, ktorá má povahu mandátnej zmluvy. Odvolací súd nesprávne právne posúdil vec, keď v rozhodnutí uviedol, že ani dodatok na ručiteľskom vyhlásení ani dodatok č. 1 neobsahuje vyhlásenie o plnení ale len upravuje práva a povinnosti medzi žalovaným a ručiteľom z mandátnej zmluvy. Žiada preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že záver odvolacieho súdu, že žalovaný nie je v žiadnom záväzkovom vzťahu so žalobcom, z ktorého by mu vznikla povinnosť plniť, či už z titulu ručenia alebo náhrady škody. Dovolanie žiadal preto zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania a dovolanie je prípustné § 238 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že ani listina označená ako „Záručná listina „ ani listina označená ako „Dodatok k záručnej listine z 10. 12. 1993 „ (odhliadnuc od nezrovnalosti v datovaní záručnej listiny, ktorá je datovaná 10. 12. 1993, hoci úverová zmluva ku ktorej bola uzavretá mala byť uzavretá 11. 02. 1994, teda neskôr ako záručná listina) neobsahuje ručiteľský záväzok žalovaného. Charakteristickým znakom ručenia, či už štandardného podľa § 303 Obch. zák. alebo bankového podľa § 313 Obch. zák. je záväzok, že ručiteľ, za určených podmienok uspokojí veriteľa, ak svoj záväzok nesplnil jeho dlžník. Znamená to, že povinnosť splniť dlh vzniká samotnému ručiteľovi. Pri akomkoľvek výklade obsahu oboch uvedených listín, ani v jednej z nich nie je zmienka o tom, že v prípade, že svoju povinnosť nesplní priamy dlžník ani ručiteľ (klient žalovaného), splní ju sám žalovaný (na svoj účet). Takáto povinnosť nie je v nich vyjadrená ani použitím bežne používaného spojenia, že **ručí za splnenie dlhu** alebo obdobným slovným spojením, ale ani opisným spôsobom, z ktorého by vyplývalo, že žalovaný sa zaväzuje sám dlh splniť. Aj záručná listina aj Dodatok č. 1 predpokladá, že v každom prípade bude dlh splnený z prostriedkov na účte ručiteľa – V., teda že dlh bude plniť ručiteľ a nie banka. V oboch listinách je celkom jednoznačne za ručiteľa označená spoločnosť V.. V záverečnom ustanovení ručiteľskej listiny (doplnenej do tlačiva písacím strojom) sa výraz ručenie raz používa aj vo vzťahu k žalovanému. Nie je však použité ako ručenie za splnenie záväzku dlžníka alebo ručiteľa. Žalovaný sa **nezaručuje** za splnenie dlhu ale zato, že v prípade nedostatku peňažných prostriedkov na účte ručiteľa, umožní žalobcovi inkaso aj za cenu, že sa na bežnom účte ručiteľa vytvorí debet. V podstate rovnaké je znenie záväzku žalovaného aj v Dodatku č. I. Výraz ručiteľ je v dodatku síce použitý tri krát, vždy však len vo vzťahu ku spoločnosti V..

Žalovanému z uvedeného dôvodu nevznikla povinnosť nesplatený dlh spoločnosti J. voči žalobcovi splniť z titulu ručenia. Dovolací súd sa stotožňuje aj s názorom odvolacieho súdu, že žalovaný nie je povinný žalobcovi plniť ani z titulu náhrady škody podľa § 757 Obch. zák. Žalovaný viedol klientovi (V.) bežný účet. Bez osobitnej dohody zákonná úprava neumožňuje majiteľovi bežného účtu čerpať z účtu (formou výberu alebo uskutočnením platieb z účtu), ak na účte nie sú prostriedky. Záväzok žalovaného vyplývajúci zo spomenutých listín spočíva v povinnosti, v prípade potreby, poskytnúť ručiteľovi tzv. kontokorentný úver, teda umožniť mu, v tomto prípade na stanovený účel, čerpať z účtu peňažné prostriedky, i keď na účte prostriedky nie sú (§ 710 Obch. zák.). Ide o dohodu, ktorá sa nepochybne týka vzťahov zo zmluvy o bežnom účte, teda upravuje vzťah majiteľa účtu a banky, v tomto prípade žalovaného a spoločnosti V.. Ak žalovaný takto prevzatý záväzok nesplní nie je to porušenie povinnosti voči žalovanému, ale povinnosti zo záväzkového vzťahu banky a majiteľa bežného účtu. Právo na náhradu škody má v takom prípade majiteľ účtu (ak mu škoda vznikla), teda spoločnosť V.. Keďže žalovaný so žalobcom v žiadnom zmluvnom vzťahu nebol, neporušil voči nemu žiadnu povinnosť a nemohla mu voči nemu ani vzniknúť povinnosť na náhradu škody.

Obdobne to platí aj pre vyhlásenie ručiteľa (predposledný odsek na prvej strane), ktorým splnomocňuje banku (zrejme žalobcu), aby bez jeho osobného príkazu inkasovala nezaplatené čiastky priamo z jeho účtu vedeného u žalovaného.

Dispozíciu na účte vykonáva majiteľ účtu písomnými príkazmi (§ 708 ods. 1 Obch. zák.). Nie je vylúčené, aby bol takýto príkaz daný aj na opakované dispozície, alebo aby na dispozičné úkony niekoho poveril. V každom prípade, mu však zostáva právo disponovať s účtom, teda aj právo kedykoľvek výkon príkazu na opakované dispozície alebo poverenie na dispozičné úkony zastaviť alebo odvolať. Žalovaný na výzvu žalobcu z 5. júna 1997 na inkaso z účtu odpovedal listom z 5. júna 1997, v ktorom mu oznamuje, že im klient nedal súhlas na inkasovanie prostriedkov z účtu. Ak by uvedený dôvod nezodpovedal skutočnosti a banka odmietla inkaso z účtu napriek relevantnému pokynu majiteľa účtu, bolo by to porušenie povinnosti banky vyplývajúce zo záväzkového vzťahu, ktorý vznikol zo zmluvy o vedení bežného účtu. Banka by v takom prípade zodpovedala za škodu, ktorá z porušenia povinnosti vznikla majiteľovi účtu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k správne mu záveru, že žalovaný nie je povinný plniť žalovanú čiastku ani z titulu ručenia ani z dôvodu náhrady škody a správne rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol. Dovolací súd preto dovolanie ako neopodstatnené podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech. Má preto právo na náhradu trov dovolacieho konania podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 243b ods. 5 O. s. p. Náhradu trov však nežiadal, preto mu dovolací súd náhradu nepriznal.

Č. 15

Konanie, ktoré Protimonopolný úrad vo svojom právoplatnom rozhodnutí kvalifikoval ako zneužitie dominantného postavenia na relevantnom trhu formou diskriminácie podľa § 7 ods. 5 písm. c) zák. č. 188/1994 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov, môže byť zároveň nekalou súťažou podľa § 44 ods. 1 Obch. zák., len ak ten, kto uvedenú povinnosť porušil, a ten, voči komu ju porušil, sú voči sebe v postavení vzájomných súťažiteľov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. februára 2008, sp. zn. 1 Obdo V 19/2007).

Napadnutým rozsudkom odvolací súd zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že uložil žalovanému povinnosť, aby zaplatil žalobcovi 830 653 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania ročne od 01.11.1998 do zaplatenia, ako aj trovy konania v sume 142 196,50 Sk. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že podľa jeho názoru krajský súd pochybil, keď pri rozhodovaní vychádzal iba z predložených vyjadrení a dôkazov žalovaného a v rozsudku sa vôbec nevysporiadal s právnou argumentáciou a dôkazmi žalobcu. Súd prvého stupňa vôbec neprihliadol na právoplatné rozhodnutie Protimonopolného úradu Slovenskej republiky z 11.1.2001, ktorého vecná správnosť bola potvrdená aj rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.10.2001 č. k. 6SŽ 36/01. Súd prvého stupňa bol týmto rozhodnutím viazaný (§ 135 ods. 1 OSP), v ktorom bolo konštatované, že žalovaný sa dopustil diskriminácie žalobcu, čím došlo k porušeniu povinnosti. Poukázal ďalej na znenie ustanovenia § 44 ods. 1, § 53, § 54 ods. 1 a § 757 Obchodného zákonníka s tým, že všeobecné vymedzenie nekalej súťaže v citovanom ustanovení § 44 ods. 1 Obch. zák. obsahuje naplnenie podmienky konania v hospodárskej súťaži, konanie v rozpore s dobrými mravmi a spôsobilosť privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom. Účastníci sú právnické osoby zaoberajúce sa podnikateľskou činnosťou, v predmete činnosti okrem inej nákup a predaj motorovej nafty za účelom dosahovania zisku, preto obidvaja účastníci sú súťažiteľmi v zmysle ust. § 41 Obch. zák. a ich konanie je konanie v hospodárskej súťaži. Z rozhodnutia protimonopolného úradu zo dňa 11.01.2001 nepochybne vyplýva, že konanie žalovaného, spočívajúce v uplatňovaní rozdielných podmienok na relevantnom trhu dodávok motorovej nafty od výrobcu k veľkoobchodníkom s motorovou naftou formou určenia odberného miesta obchodným závozom v H. H., namiesto výrobného závodu žalovaného S. a.s. V. h., B., s tým súvisiacich rozdielných cenových a platobných podmienok, došlo k znevýhodneniu podnikateľa H., spol. s r.o., Ž., voči jednotlivým podnikateľom podnikajúcim na vhodnom trhu. Toto konanie malo povahu zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu dodávok motorovej nafty od výrobcu k veľkoobchodníkom podľa § 7 ods. 5 písm. c/ zákona č. 188/1994 Z. z. Je nepochybné, že žalovaný má na zariadenom relevantnom trhu dominantné postavenie. Podnikateľ žalobca na základe opatrení žalovaného nemal možnosť odoberať motorovú naftu zo závodu V. h., ktorú predtým odoberal v železničných cisternách, ale bol nútený odoberať motorovú naftu v automobilových cisternách zo závodu v H. H., v dôsledku čoho bola konečná kúpna cena motorovej nafty pre žalobcu vyššia oproti cene motorovej nafty dodávanej závozom vo V. h., za ktorú odoberali iní konkurenti. Ďalšia nepriaznivá skutočnosť aj podľa rozhodnutia protimonopolného úradu bola okolnosť, že žalobca musel platiť zálohovo, oproti ostatným veľkoobdobateľom a nebola zabezpečená pravidelnosť a plynulosť dodávky takto dodávanej motorovej nafty. Protimonopolný úrad teda konštatoval, že uplatňovaním rozdielných podmienok dodávok motorovej nafty od výrobcu k veľkoobchodníkom došlo k diskriminácii žalobcu voči svojim konkurentom pôsobiacim na vhodnom trhu. Podľa názoru odvolacieho súdu sa žalovaný dopustil protiprávneho konania, ako jedného z predpokladov zodpovednosti za škodu v zmysle citovaného ustanovenia § 757 Obch. zák. Z hore uvedených zistených porušení žalovaného je nepochybné, že žalovaný sa dopustil protiprávneho konania, ktoré malo za následok vznik škody, lebo opatreniami žalovaného konečná nákupná cena motorovej nafty pre žalobcu bola vyššia oproti cene motorovej nafty dodávanej iným konkurentom v závode vo V. h.. Pokiaľ ide o výšku škody, táto je preukázaná žalobcom priloženými faktúrami, ktorými bola účtovaná cena motorovej nafty odobratej iným spôsobom, ako pôvodne zo železničných cisterien v závode vo Vlčom hrdle. Spochybnený prepočet kilogram – liter, použitý pri motorovej nafte v závislosti od mernej hustoty, je podľa protimonopolného úradu v tejto oblasti obvyklý a použitý aj v cenovej ponuke závodu vo V. h.. Odvolací súd s poukazom na skutkové okolnosti uvedené v rozhodnutí protimonopolného úradu je toho názoru, že príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody je daná, protiprávny úkon, vznik škody a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody. Podstata zneužitia dominantného postavenia žalovaného nespočíva v neuzavretí kúpnych zmlúv so žalobcom. Odvolací súd konštatuje, že diskriminácia

v hospodárskej súťaži znamená uplatňovanie rozdielných obchodných podmienok voči súťažiteľom pri plnení rovnakého druhu, ktorými niektorí súťažitelia sú znevýhodnení bez toho, aby pre rozdielny postup bol dôvod. Diskriminácia patrí medzi skutkové podstaty narušovania hospodárskej súťaže a je postihovaná v rámci generálnej klauzuly nekalej súťaže. Odvolací súd neuznal námietku žalovaného, že spotrebiteľia, resp. právnické osoby, ktorých práva boli porušené nedovoleným obmedzovaním súťaže, si môžu právo na náhradu škody uplatniť výlučne podľa Občianskeho zákonníka a nie podľa Obchodného zákonníka, ktorý v ustanovení § 373 a nasl. predovšetkým upravuje zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením povinnosti vyplývajúcej zo záväzkového vzťahu. Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 757 Obch. zák., ktoré rozširuje pôsobnosť rozsahu tejto právnej úpravy aj na niektoré prípady porušenia mimozmluvnej povinnosti stanovenej Obchodným zákonníkom, napríklad § 44 v spojitosti s § 53. Konanie, ktoré je diskrimináciou podľa § 7 ods. 5 zákona o hospodárskej súťaži, naplňuje obe skutkové podstaty zneužitia účasti na hospodárskej súťaži a porušuje mimozmluvné povinnosti ustanovené Obchodným zákonníkom. Zodpovednosť za škodu spôsobenú konaním, ktoré je diskrimináciou, sa podľa názoru odvolacieho súdu riadi ustanoveniami § 757 a § 53 Obchodného zákonníka a nie Občianskym zákonníkom. Z uvedených dôvodov považoval odvolací súd odvolanie žalobcu za dôvodné. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dovolanie. Namietal nesprávne právne posúdenie a nesprávnu aplikáciu ustanovenia o nekalej súťaži v celom rozsahu podľa § 44 ods. 1 Obch. zák. Je toho názoru, že je neprípustné právne kvalifikovať porušenie povinností ustanovených v zákone o ochrane hospodárskej súťaže za súčasné porušenie povinnosti zákazu nekalej súťaže podľa § 44 Obch. zák. K tomu, či došlo konaním osoby, ktorá zneužila účasť na hospodárskej súťaži, niektorým zo spôsobov nedovoleného obmedzovania hospodárskej súťaže v zmysle zákona o ochrane hospodárskej súťaže súčasne aj k porušeniu § 44 ods. 1 Obch. zák., teda generálnej klauzuly nekalej súťaže, je potrebné skúmať, či takéto konanie naplňa pojmové znaky nekalej súťaže v zmysle § 44 ods. 1 Obch. zák. V prejednáwanej veci navrhovateľ s odporcom nikdy nebol v súťažnom vzťahu, preto konanie odporcu vo vzťahu k navrhovateľovi nemôže byť kvalifikované podľa § 44 Obch. zák. O konanie naplňajúce znaky nekalej súťaže podľa § 44 ods. 1 pôjde aj v prípade porušenia noriem verejného práva, alebo súkromného práva za predpokladu, že dôsledkom takéhoto porušenia je získanie neodôvodnenej súťažnej výhody a tým aj možnosti spôsobiť ujmu pre iných súťažiteľov alebo spotrebiteľov. Medzi účastníkmi konania v rozhodnom období takýto vzťah neexistoval a zo strany odporcu nedošlo k naplneniu generálnej skutkovej podstaty nekalej súťaže podľa § 44 Obch. zák. Pre naplnenie generálnej klauzuly nekalosúťažného konania v zmysle § 44 Obch. zák. je nevyhnutné, aby medzi navrhovateľom a odporcom existoval súťažný vzťah. Navrhovateľa, ktorý bol, resp. je odberateľom pohonných hmôt od odporcu, nie je možné považovať za súťažiteľa v zmysle § 44 ods. 1, nakoľko medzi navrhovateľom a odporcom existuje záväzkový vzťah, ktorý je potrebné odlišovať od súťažnoprávneho konania. Navrhovateľ a odporca neboli v súťažnom vzťahu a nikdy neexistoval medzi nimi právny horizontálny vzťah. Tým, že na základe obchodného rozhodnutia vedenia odporcu odporučil odporca navrhovateľovi svoje iné obchodné miesto a následne s ním neuzavrel nové kúpne zmluvy na odber motorovej nafty za rovnakých podmienok, ako mal navrhovateľ dohodnuté s odporcom v predchádzajúcom období, odporca voči navrhovateľovi neporušil žiaden záväzok vyplývajúci z právneho vzťahu. Odporca ďalej namieta, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku zodpovednosti za škodu a nesprávne aplikoval ustanovenia Obchodného zákonníka. K otázke posúdenia rozhodného právneho predpisu, teda či otázka zodpovednosti za škodu sa má riadiť ustanoveniami Obchodného zákonníka alebo Občianskeho zákonníka, vrátane k právnomu stanovisku odvolacieho súdu, že zodpovednosť za škodu spôsobenú konaním, ktoré je nedovoleným obmedzovaním hospodárskej súťaže v zmysle zákona o ochrane hospodárskej súťaže, sa riadi ustanoveniami § 757 a § 53 Obchodného zákonníka uvádza, že tak Obchodný zákonník, ako aj Občiansky zákonník podmieňujú uplatnenie nároku na náhradu škody preukázaním kumulatívneho splnenia zákonom predpokladaných podmienok. Rozdielom medzi oboma právnymi úpravami je skutočnosť, že Občiansky zákonník, až na výnimky, vyžaduje pre vyodenie zodpovednosti subjektívnu zodpovednosť, kde na druhej strane Obchodný zákonník upravuje objektívnu zodpovednosť za škodu. Rozdiel je tiež v tom, že podľa Obchodného zákonníka je potrebné uplatniť nároky v štvorročnej premlčacej dobe, kým podľa Občianskeho zákonníka je potrebné ich uplatniť v subjektívnej dvojiročnej a objektívnej trojiročnej premlčacej dobe. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v napadnutom rozsudku podľa názoru odporcu nesprávne stotožnil s právnym záverom navrhovateľa a odvodil nárok navrhovateľa na náhradu škody výlučne z § 53 Obch. zák. Odporca zastáva názor, že odvolací súd nesprávne právne posúdil predmetnú vec a na základe nesprávneho posúdenia veci dospel aj k nesprávnomu rozhodnutiu, nakoľko ustanovenie § 53 Obch. zák. priznáva nárok na náhradu škody iba v prípade dokázanej nekalej súťaže, ktorou v žiadnom prípade nie je

zneužitie dominantného postavenia podnikateľa na relevantnom trhu podľa zákona o ochrane hospodárskej súťaže. Nie je možné právne kvalifikovať porušenie povinností ustanovených v zákone o ochrane hospodárskej súťaže za súčasné porušenie povinnosti zákazu nekalej súťaže podľa § 44 Obch. zák. Nesúhlasí tiež s názorom odvolacieho súdu, ktorý právne preukazuje existenciu protiprávneho úkonu v porušení právnej povinnosti v zmysle ustanovení §§ 44, 53, 373, 757 Obch. zák., kde súd porušenie právnej povinnosti deklaruje konštatovaním Protimonopolného úradu Slovenskej republiky vo výrokovej časti právoplatného rozhodnutia, podľa ktorého práve v intenciách tohto zákona o ochrane hospodárskej súťaže sa odporca dopustil konania majúceho povahu zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu a nie v intenciách Obchodného zákonníka. Zákon o ochrane hospodárskej súťaže je právnou normou verejného práva. Z titulu jeho verejnoprávnej povahy potom rušiteľovi vzniká verejnoprávna, konkrétne právna zodpovednosť.

Nezakladá súkromnoprávny nárok podnikateľa voči rušiteľovi zákona. V tejto súvislosti potom odporca konštatuje, že nárok navrhovateľa v prípade, ak by pre jeho posúdenie mali byť rozhodné ustanovenia Občianskeho zákonníka, konkrétne ako navrhovateľ uvádza v § 415, je už premlčaný. Vznáša preto námietku premlčania. Navrhuje, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, prejednal dovolanie žalovaného podľa § 242 OSP po zistení, že dovolanie je podľa § 238 ods. 1 OSP prípustné a napadnutý rozsudok podľa § 243b ods. 1 OSP zrušil a podľa odseku 2 tohto ustanovenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na náhradu škody, ktorá bola v priebehu konania ním kvalifikovaná ako náhrada škody spôsobená nekalosúťažným konaním žalovaného. Odvolací súd žalobe vyhovel a žalovaného na náhradu uplatnenej škody zaviazal. Bol toho názoru, že boli splnené zákonom predpokladané podmienky z dôvodu, že došlo k nekalosúťažnému konaniu zo strany žalovaného, ktorý porušil svoje mimozmluvné povinnosti, a to zákaz zneužívať dominantné postavenie na relevantnom trhu, povinnosť dbať na právne záväzné pravidlá hospodárskej súťaže, povinnosť nezneužívať účasť na hospodárskej súťaži a zákaz nekalej súťaže. V skutkových okolnostiach uvedených v rozhodnutí protimonopolného úradu videl aj príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom a vznikom škody. Výšku škody považoval za preukázanú žalobcom predloženými faktúrami, ktorými bola účtovaná cena motorovej nafty odobratej iným spôsobom, ako pôvodne zo železničných cisterien v závode vo V. h.. Podľa § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka nekalou súťažou je konanie v hospodárskej súťaži, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi súťaže a je spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom. Nekalá súťaž sa zakazuje. Ustanovenie § 53 a nasledujúce upravuje právne prostriedky ochrany proti nekalej súťaži pre osoby, ktorých práva boli nekalou súťažou porušené alebo ohrozené. Ide teda o procesné nároky poškodených, ktorými sa realizuje ich právo na ochranu proti nekalej súťaži. Musí však ísť o nekalosúťažné konanie tak, ako je vymedzené v ustanovení § 44 ods. 1 Obch. zák., upravujúce všeobecnú skutkovú podstatu nekalosúťažného konania, označovanú tiež ako generálna klauzula, ktorej pojmovými znakmi je konanie v hospodárskej súťaži, konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi a konanie, ktoré je spôsobilé privodiť iným súťažiteľom ujmu. Tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne. V predmetnom prípade tieto podmienky splnené nie sú. Obchodný zákonník v § 41 vymedzuje pojem „súťažiteľ“ ako fyzickú i právnickú osobu, ktorá sa zúčastňuje hospodárskej súťaže s tým, že má právo slobodne rozvíjať svoju súťažnú činnosť v záujme dosiahnutia hospodárskeho prospechu. Ukladá im povinnosť dbať na právne záväzné pravidlá hospodárskej súťaže a nesmú účasť na súťaži zneužívať. V konaní bolo zistené, že žalovaný nedovoleným spôsobom obmedzil hospodársku súťaž, čo však bolo konštatované v rámci správneho konania príslušnými orgánmi. Tým však nie sú automaticky naplnené aj skutkové znaky nekalosúťažného konania. Pre naplnenie podmienok, ktoré vyžaduje generálna klauzula, je nevyhnutné, aby medzi rôznymi súťažiteľmi bol aj vzájomný súťažný vzťah. Tento vzťah môže byť vymedzený okrem iného aj vecne, keď súťažitelia dodávajú na trh zhodné, porovnateľné, alebo svojou funkciou vzájomne zastupiteľné výrobky. Rozhodné z tohto hľadiska je, aby s nimi ostatní účastníci počítali ako s alternatívou. V danom prípade o takúto situáciu nejde. Účastníci tohto sporu nie sú vo vzájomnom súťažnom vzťahu. Žalobca má v predmete svojej činnosti okrem iného predaj pohonných hmôt, pričom žalovaný okrem iného v rámci predmetu svojej činnosti vyrába výrobky z ropy a ich chemického spracovania – pohonné látky, mazivá a pod. Žalovaný na rozdiel od žalobcu nenakupuje pohonné hmoty za účelom ich ďalšieho predaja, ale je výrobcom týchto výrobkov. Postavenie

účastníkov tohto konania je na relevantnom trhu rozdielne a keďže z tohto pohľadu nie je medzi nimi vzájomný súťažný vzťah, chýba jeden z predpokladov na vymedzenie nekalosúťažného konania. Keďže práva žalobcu neboli porušené nekalou súťažou, neprichádzajú do úvahy ani právne prostriedky ochrany proti nekalej súťaži, teda v konkrétnom prípade právo na náhradu škody spôsobenej z tohto titulu. Dovolací súd bol toho názoru, že odvolací súd neposúdil vec právne správne, ak právo žalobcovi priznal z tohto titulu. Podľa § 243b ods. 1 OSP dovolací súd dovolanie rozsudkom zamietne, ak dôjde k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne, inak napadnuté rozhodnutie zruší. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia, ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu, vráti mu vec na ďalšie konanie. Dovolací súd vzhľadom na uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ostatnými námietkami dovolateľa sa nezaoberal, pretože pre posúdenie rozhodnutia odvolacieho súdu nemali význam. Ak to bude odvolací súd považovať za potrebné, vezme ich do úvahy v novom rozhodnutí o veci samej, v ktorom rozhodne aj o trovách dovolacieho konania.

Č. 16

Ak sa pri ďalšom predaji predmetu kúpy, predtým ako bola zaplatená kúpna cena, nový kupujúci, so súhlasom predávajúceho, dohodne s pôvodným kupujúcim, že kúpnu cenu mu zaplatí tak, že za neho uhradí nezaplatený zvyšok kúpnej ceny predávajúcemu, vznikne predávajúcemu právo na zaplatenie nezaplateného zvyšku kúpnej ceny priamo proti novému kupujúcemu. Prípadné nedostatky dohody medzi pôvodným a ďalším kupujúcim, vrátane jej neplatnosti, ani iné poruchy v ich právnom vzťahu, sa nemôžu preniesť do vzťahu medzi predávajúcim a novým kupujúcim. Prijatie kúpnej ceny predávajúcim od nového kupujúceho nie je v takom prípade bezdôvodným obohatením.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2008,
sp. zn. 1 M Obdo V 6/2006).

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 28. júna 2002 č. k. 50Cb 49/01-153 zamietol žalobu a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému 1 294 116 Sk trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že vzhľadom na to, že žalobca žalobou žiada od žalovaného zaplatenie 101 493 248 Sk z titulu vydania bezdôvodného obohatenia získaného žalovaným z neplatného právneho úkonu, ktorý bol podľa žalobcu uzatvorený v rozpore so zákonom, súd sa v konaní zaoberal najskôr otázkou platnosti namietaných právnych úkonov, ako otázkou predbežnou. Uviedol, že z označenia, ako aj obsahu zmluvy o prechode práv a záväzkov, uzatvorenej dňa 21. mája 1997 medzi E., a. s., Č. 5, B. ako postupcom a žalobcom ako postupníkom, je zrejmé, že jej účelom a cieľom bola zmena v osobe kupujúceho formou prechodu práv a povinností pôvodnej zmluvy o odplatnom prevode akcií kúpou. Takýto postup umožňovali nielen §§ 524 – 533 Obč. zák., ale aj § 19 a ods. 2 zák. č. 92/1991 Zb. v znení platnom k 21. máju 1997. Žalobca poukazoval na to, že prejav vôle zúčastnených strán zmluvy o prechode práv a záväzkov z 21. mája 1997, ako aj dodatku č. 1 ku zmluve o odplatnom prevode akcií kúpou z 21. mája 1997 smeroval k tomu, aby žalobca nadobudol 311 503 zaknihovaných akcií, (97%) akcií emitenta E. B., a. s., obchodom mimo verejný trh v rozpore s § 8 ods. 3 zák. č. 600/1992 Zb. v znení platnom k 21. máju 1997 a inak ako na základe verejného prísľubu v rozpore s ust. § 79a ods. 2 cit. zák. Súd preto posudzoval náležitosti prípadnej disimulovanej (zastieranej) zmluvy o odplatnom prevode akcií kúpou, ale aj simulovanej zmluvy o prechode práv a povinností a dospel k záveru, že ak sa dotknutým právnym úkonom zakrývala zmluva o odplatnom prevode akcií kúpou medzi spoločnosťou E., a. s., B. a žalobcom, zmluva o prechode práv a povinností z 21. mája 1997 neobsahovala základné náležitosti zmluvy o odplatnom prevode cenných papierov (akcii) kúpou, t.j. konkrétne bližšie určenie prevádzaných cenných papierov – ISIN a ani záväzok žalobcu, ako kupujúceho, zaplatiť kúpnu cenu, ani jej celkovú výšku. Súd prvého stupňa tak dospel k záveru, že v danom prípade išlo o zmluvu o prechode práv a povinností, uzavretú podľa § 524 a nasl. Obč. zák. Keďže predmetom platného prevodu práv a záväzkov zo zmluvy môžu byť len práva a záväzky existujúce, súd v časti o prechode pohľadávky kupujúceho na vydanie akcií a ich založenia a pohľadávky predávajúceho na zaplatenie časti kúpnej ceny vo výške 18 000 000 Sk, považoval zmluvu zo dňa 21. mája 1997 za neplatnú. V ostatnom došlo k platnému prechodu práv a záväzkov, vrátane záväzku kupujúceho na zaplatenie kúpnej ceny zostávajúcej časti 102 000 000 Sk na žalobcu. Dodatok č. 1 ku zmluve o odplatnom prevode akcií z 21. mája 1997 má náležitosti súhlasu veriteľa k prechodu záväzku dlžníka – kupujúceho na tretiu osobu podľa § 531 ods. 1 Obč. zák. Z uvedeného vyplýva, že žalobca platil žalovanému zostávajúcu časť kúpnej ceny akcií v súlade so zákonom a v súlade so záväzkom, ktorý na neho platne prešiel. Súd prvého stupňa v tejto súvislosti poukázal na rozpor v tvrdení žalobcu, ktorý žiadal iba vydanie peňažného plnenia, ktoré poskytol žalovanému, pričom plnenie, ktoré mu na základe tých istých právnych úkonov poskytol žalovaný (prevod akcií), považuje za platné plnenie. Keďže nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia žalovaného na úkor žalobcu, ani k plneniu na základe neplatného právneho úkonu, žalobu v celom rozsahu zamietol.

Proti rozsudku podal odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že právo vyvodzuje z neplatnosti dodatku č. 1 ku zmluve o odplatnom prevode akcií kúpou a zmluvy o prechode práv a povinností a nie z neplatnosti zmluvy o odplatnom prevode akcií, ako to nesprávne konštatoval súd prvého stupňa. Postúpiť možno iba pohľadávku, ktorá v čase postúpenia existuje. V čase postúpenia pohľadávka, ktorá predstavovala právo spoločnosti E., a. s., na prevod akcií zo žalovaného neexistovala, lebo

žalovaný tento záväzok splnil už 17. januára 1997. Preto túto pohľadávku spoločnosť E., a. s., dňa 21. mája 1997 nemohla postúpiť žalobcovi. Predmetom postúpenia môže byť iba pohľadávka, teda právo na plnenie. Postúpením nie je možné previesť právo absolútne, preto spoločnosť E., a. s. nemohla postúpiť žalobcovi svoje práva k predmetným akciám postúpením pohľadávky. V súvislosti s § 39 Obč. zák. uviedol, že právne významným účelom právneho úkonu je taký účel, ktorý sledujú všetci účastníci právneho úkonu, alebo ktorý sleduje iba niektorý z účastníkov, ostatní však o tomto ciele vedia, alebo aspoň z okolností, za ktorých došlo k urobeniu právneho úkonu, ho museli predpokladať. Z dodatku č. 1 je zrejme, že prejav vôle zúčastnených strán smeroval k tomu, aby žalobca nadobudol 311 503 zaknihovaných a verejne obchodovateľných akcií, vydaných spoločnosťou E. B., a. s., za odplatu mimo verejného trhu a bez uskutočnenia verejného prísľubu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúc o odvolaní rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalobcu zaviazal na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že zmluva o prechode práv a povinností bola uzavretá podľa § 524 a nasl. Obč. zák. a smeruje ku zmene práv a povinností osoby kupujúcej ako veriteľa a súčasne dlžníka. Pri uzavretí zmluvy v spojení s dodatkom č. 1 tak boli do jednej zmluvy spojené dva samostatné a oddeliteľné právne úkony. Je pravdou, že predmetom postúpenia môže byť len existujúca pohľadávka a môže to byť iba právo zo záväzkového vzťahu, nie právo vecné, alebo iné právo absolútnej povahy. V čase uzavretia zmluvy o postúpení práv už právo na vydanie akcií neexistovalo a ich odovzdanie bolo z postúpenia vylúčené. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že v tejto časti išlo o právny úkon neplatný a odporujúci zákonu. Ďalšie žalobcom uvádzané dôvody neplatnosti sú bezpredmetné. Právny úkon, na základe ktorého žalobca poskytol žalovanému plnenie v spornej výške, teda na základe prevzatej povinnosti kupujúceho zaplatiť kúpnu cenu, v spojení s dodatkom č. 1 ku zmluve o prevode akcií kúpou (súhlas veriteľa), spĺňa všetky zákonom stanovené náležitosti a nie je dôvodmi neplatnosti, ktoré namietal žalobca, so zreteľom k jeho oddeliteľnosti, dotknutý.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 28. júla 2005.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Navrhol rozhodnutie súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V dovolaní uviedol, že predaj akcií zo spoločnosti E., a. s., na žalobcu už nebolo možné považovať za predaj privatizovaného majetku podľa § 14 zák. č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby. Pri predaji museli účastníci postupovať podľa § 79a zák. č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení účinnom v čase prevodu. Nesplnenie tam uvedených podmienok a obmedzení má za následok neplatnosť zmluvy a prevodu akcií. Z konaní súdov nevyplynuli relevantné skutočnosti, na základe ktorých by došlo k prechodu vlastníckeho práva zaknihovaných akcií akciovkej spoločnosti E. B. zo spoločnosti E., a. s., na žalobcu. Ako vyplynulo z vyjadrenia žalobcu v konaní, cieľom uzatvorenia „Zmluvy o prechode práv a povinností“ bolo nahradenie osoby kupujúceho v zmluve o odplatnom prevode akcií kúpou z 9. januára 1997 a nadobudnutie tých konkrétnych práv a povinností, ktoré z nej vyplynuli pre spoločnosť E., a. s., teda nadobudnutie celého 97 % balíka zaknihovaných cenných papierov emitenta E. B., a. s., bez ponuky kúpy verejne obchodovateľných akcií tohto emitenta na verejnom trhu cenných papierov, na základe verejného prísľubu postupom podľa zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v platnom znení.

Súd prvého stupňa bol preto povinný skúmať žalobcom prezentovaný účel sledovaný zmluvnými stranami sporných zmlúv, a to výsluchom druhej zmluvnej strany – spoločnosti E., a. s. Dospel by tak k nespochybniteľnému záveru, či boli dané v konkrétnom prípade dôvody odôvodňujúce snahu žalobcu a spoločnosti E., a. s., obísť povinnosť verejného prísľubu. Povinnosť súdu vykonať vyššie uvedené dôkazy bolo nevyhnutné pre správne právne posúdenie a rozhodnutie vo veci pri riešení prejudiciálnej otázky platnosti zmluvy o prechode práv a povinností z 21. mája 1997 a Dodatku č. 1 z 21. mája 1997. Súd mal povinnosť rešpektovať vôľu účastníkov právneho úkonu s prihliadnutím k účelu, ktorého dosiahnutie osoba konajúca právny úkon sledovala. Súd sice dospeli k záveru, že v časti zmluvy o prechode práv a povinností, uzatvorenej medzi žalobcom a spoločnosťou E., a. s., týkajúcej sa prechodu pohľadávky kupujúceho na vydanie akcií a ich založenie, ako aj pohľadávky predávajúceho na zaplatenie časti kúpnej ceny vo výške 18 000 000 Sk, sú neplatné, v ostatnom však podľa ich názoru došlo k platnému prechodu práv a záväzkov zo zmluvy č. 1691/1997 z 9. januára 1997, vrátane záväzku kupujúceho na zaplatenie kúpnej ceny zostávajúcej časti 102 000 000 Sk. Takémuto záveru, vzhľadom na absenciu vyššie uvedených dôkazných prostriedkov, s poukazom na § 79a ods. 2 zákona č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch v znení platnom v rozhodnom čase, chýba istý racionálny základ, keďže reálne možno pochybovať o tom, že účastník právneho vzťahu, majúci na zreteli nemožnosť nadobudnúť vlastníctvo k cenným papierom, zaviazal sa k úhrade jej kúpnej ceny dohodnutej medzi žalovaným a tretou osobou.

Vzhľadom na obsah zmluvy o prechode práv a povinností z 21. mája 1997 a dodatku č. 1 z 21. mája 1997 možno skôr dospieť k záveru, že všetkým trom účastníkom sporných zmluvných vzťahov bolo zrejmé, že žalobca chcel prevziať všetky povinnosti spoločnosti E., a. s., vo vzťahu k žalovanému len preto, aby sa stal majiteľom zaknihovaných cenných papierov a mal všetky tie práva, ktoré vznikli spoločnosti E., a. s., zo zmluvy o odplatnom prevode akcií kúpou č. 1691/1997 z 9. januára 1997 voči žalovanému. Iba samotné prevzatie dlhu nemá logický zmysel a je nelogické predpokladať, že žalobca chcel prevziať dlh vo výške 102 000 000 Sk bez nadobudnutia vlastníckeho práva k akciám. Keďže v tejto súvislosti je nutné najskôr posúdiť náležitosti zmluvy disimulovanej – zastieranej, t. j. zmluvy o odplatnom prevode cenných papierov kúpou, ktorej jednou z jej náležitostí, takmer podstatnou, je vyjadrenie vôle predávajúceho previesť vlastníctvo k predmetu kúpy na kupujúceho. Ak zmluvne dohodnuté práva a im zodpovedajúce povinnosti účastníkov právneho vzťahu trpia nedostatkami majúcimi za následok ich neplatnosť, je nutné reálne posúdiť možnosť ich oddelenia od tých práv a povinností, ktoré síce netrpia takými nedostatkami, ale logicky sú s takými právami a povinnosťami úzko späté, t.j. bez aplikácie jednej skupiny práv a povinností, by nedošlo k splneniu ostatných, neplatnosťou nedotknutých práv a povinností. Súdny nebrali do úvahy žalobcom prezentovanú vôľu nadobudnúť vlastníctvo k zaknihovaným cenným papierom na základe sporného právneho úkonu mimo verejného trhu. O dôvodnosti uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, uplatneného v žalobe z 8. marca 2001, budú môcť súdy právne správne rozhodnúť až po tom, čo dôsledne zistia vôľu jednotlivých účastníkov zmluvných strán sporných zmlúv.

Žalobca navrhol, aby dovolací súd mimoriadnemu dovolaniu vyhovel.

Žalovaný žiadal mimoriadne dovolanie zamietnuť a žalobcu zaviazat' na zapltenie trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O.s.p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Medzi účastníkmi nie je sporné, že v procese privatizácie žalovaný zmluvou o odplatnom prevode akcií z 9. januára 1997 (zmluva označená číslom 1691/1997) predal spoločnosti E., a. s., 311 503 akcií spoločnosti E. B., a. s., ktoré predstavujú 97% - ný podiel na základnom imaní spoločnosti. Akcie predal za dohodnutú kúpnu cenu 120 mil. Sk, splatnú do 31. decembra 2006, z čoho prvá splátka 18 mil. Sk bola splatná do 60 dní od podpísania zmluvy. Predávané akcie mali formu zaknihovaných cenných papierov a predávajúci sa zaviazal previesť ich na účet kupujúceho v Stredisku cenných papierov. Registráciou prevodu v Stredisku cenných papierov 17. januára 1997 sa kupujúci stal majiteľom akcií. Zapltenie kúpnej ceny bolo zabezpečené záložným právom na prevádzané akcie, zriadeným osobitnou zmluvou v prospech predávajúceho. Kupujúci sa v zmluve zaviazal nepreviesť založené akcie na iný subjekt.

Žalobca 21. mája 1997, ako kupujúci, uzavrel zmluvu o prechode práv a povinností so spoločnosťou E., a. s. Predmetom zmluvy bol prechod práv a povinností vyplývajúcich pre postupcu zo zmluvy o prevode akcií a zo záložnej zmluvy. V čl. IV/1 a 2 sa účastníci zmluvy dohodli, že postupca odovzdá akcie postupníkovi (žalobca) prevodom na jeho účet v Stredisku cenných papierov. Príkaz na registráciu prevodu mal dať postupca do 7 dní od účinnosti zmluvy. V stredisku cenných papierov bol 27. mája 1997 zapísaný prevod zaknihovaných akcií z E., a. s., na žalobcu. Obsahom článku V (i keď nie celkom zrozumiteľne vyjadreným) je dohoda, že žalobca zaplatí postupníkovi 18 mil. Sk, ktoré postupník zaplatil žalovanému ako prvú splátku ceny prevádzaných akcií.

V rovnaký deň uzavrel E., a. s., so žalovaným dodatok č. 1 ku zmluve o prevode akcií. Dodatok podpísal aj žalobca. Obsahom dodatku je súhlas žalovaného s prechodom všetkých práv a povinností vyplývajúcich pre kupujúceho zo zmluvy na žalobcu. Od účinnosti dodatku sa za kupujúceho podľa zmluvy o prevode akcií považuje žalobca.

Z uvedeného vyplýva, že hoci predmetom prevodu bolo 97 % akcií jedného emitenta, zmena majiteľa akcií sa uskutočnila bez vyhlásenia verejného prísľubu, ako ho vyžadoval § 79a ods. 2 zák. č. 600/1992 Zb. o cenných papieroch. Uvedený postup bol dôvodom, pre ktorý Ministerstvo financií Slovenskej republiky uložilo rozhodnutím č. 020/1998/SAN z 9. júla 1998 žalobcovi pokutu 300 000 Sk. Rozhodnutie zostalo nedotknuté aj po preskúmaní v konaní o rozklade. Žalobca bol neúspešný aj v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. SŽ 46/99.

Žalobu, ktorou žalobca žiadal o zrušenie rozhodnutia Ministerstva financií o uložení pokuty, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 30. septembra 1999 žalobu zamietol.

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa a dovolacieho súdu i s názorom dovolateľa, že nedošlo k platnému prevodu akcií zo spoločnosti E., a. s., na žalobcu. Rovnakého názoru je aj žalobca, ktorý za neplatnú považuje zmluvu o prevode práv a povinností o dodatok č. 1 ku kúpnej zmluve, z čoho vyvodzuje, že plnenie, ktoré poskytol žalovanému na zaplatenie kúpnej ceny akcií, bolo plnením z neplatných právnych úkonov, čím žalovanému vzniklo bezdôvodné obohatenie. Podľa žalobcu žalovaný mu nič neplnil, keďže predmet plnenia – akcie spoločnosti, nevlastnil.

Úvahy o rozsahu, dôvode neplatnosti úkonov a o možnosti oddeliť ich neplatné časti od častí platných, sú v spojení s motívom ich uzavretia, sú pre posúdenie dôvodnosti žaloby relevantné len pri posudzovaní toho úkonu, ktorý viedol k dosiahnutiu nedovoleného prevodu akcií zo spoločnosti E., a. s., na žalobcu. Tým je len zmluva o prevode práv a povinností, ktorú uzavrel žalobca s dovtedajším vlastníkom akcií. Bez ohľadu na formuláciu predmetu zmluvy a jej názov, je podstata zmluvy vyjadrená v čl. IV, kde sa v ods. 1 E., a. s., zaväzuje previesť akcie E. B., a. s., na žalobcu.

Žalovaný nie je účastníkom tejto zmluvy a zo samotnej zmluvy mu nevznikajú žiadne práva ani povinnosti. I keď to pre posúdenie dôvodnosti žaloby nie je významné, dovolací súd považuje za užitočné uviesť, že pri postúpení práv a povinností zo zmluvy, ktorá sa už pred postúpením čiastočne plnila, je prirodzené, že na jej základe dochádza k postúpeniu (prechodu) len tých práv a povinností, ktoré z nej v čase prechodu ešte vyplývajú. Nemôže sa dotýkať práv a povinností, ktoré už boli konzumované, pretože ich už povinná strana splnila. To, že aj účastníci zmluvy takto chápali prevod, naznačuje aj formulácia použitá v čl. III/3 (postupník súhlasí s prevodom práv a povinnostízaväzuje sa k prevzatíu odo dňa účinnosti postupnej zmluvy k ďalšiemu plneniu...). Týka sa to predovšetkým povinnosti žalovaného previesť na kupujúceho predávané akcie, ale aj povinnosti kupujúceho zaplatiť prvú splátku. V čase uzavretia zmluvy o prevode práv a povinností už akcie boli na E., a. s., prevedené, čím žalovaný splnil svoj záväzok z kúpnej zmluvy, čo bolo obom účastníkom známe. Preto, ako to výslovne vyplýva z čl. IV ods. 1 a 2, predmetom zmluvy nie je postúpenie práva na vydanie akcií voči žalovanému (toto právo je navyše zrejme neprevoditeľné), ale priamo prevod akcií z E., a. s., na žalobcu. Rovnako je to aj s povinnosťou kupujúceho zaplatiť prvú splátku ceny akcií, ktorá už v čase prevodu bola splnená. Zmluva o prevode práv a povinností je neplatná, pretože ako celok viedla k nedovolenému prevodu akcií na žalobcu.

Neplatnosť zmluvy, označenej za zmluvu o prevode práv a povinností, ktorej skutočným obsahom bol prevod (predaj) akcií, však v ničom neovplyvňuje práva a povinnosti žalovaného. Právo žalovaného na zaplatenie kúpnej ceny akcií vyplýva z kúpnej zmluvy. Podľa nej bol kupujúci povinný cenu akcií zaplatiť v dohodnutom termíne. Platnosť kúpnej zmluvy nespochybňoval žiaden z účastníkov konania. Dodatkom č. 1 k zmluve o kúpe akcií došlo ku zmene v osobe dlžníka (ktorý, ak by v čase postúpenia bola nesplnená niektorá povinnosť žalovaného zo zmluvy, bol zároveň aj veriteľom). Podstatou dodatku je okrem iného oznámenie od oboch účastníkov zmluvy o prevode práv, určené žalovanému, že kupujúci postúpil svoje práva (ako už bolo uvedené, za predpokladu, že dajaké práva z kúpnej zmluvy, ktoré neboli splnené ešte mal) na žalobcu a že žalobca preberá jeho dlh. Obsahom dodatku je aj vyjadrenie súhlasu predávajúceho s prevzatím dlhu novým dlžníkom. Vo vzťahu ku kúpnej cene má dodatok č. 1 všetky znaky prevzatia dlhu, náležitosti podľa § 531 ods. 1 Obč. zák. a jeho obsah neodporuje zákonu. Žalobca nastúpil ako dlžník na miesto kupujúceho a vznikla mu povinnosť nezaplatenú časť kúpnej ceny žalovanému zaplatiť za rovnakých podmienok splatnosti, aké boli dohodnuté v pôvodnej zmluve. Predmetom nie je prevod akcií, ale len prevzatie povinnosti zaplatiť kúpnu cenu. V čase uzavretia dodatku už prevod alebo prechod akcií nemohol byť predmetom dohody so žalovaným, keďže ich už nevlastnil a v zásade na ich ďalší osud nemal vplyv. E., a. s., sa síce v zmluve o kúpe akcií zaviazal akcie ďalej nepreviesť, bol to však záväzok medzi účastníkmi zmluvy o predaji akcií a jeho prípadné porušenie (prevod bez súhlasu žalovaného) nemohol mať účinky voči tretím osobám, teda ani voči ich ďalšiemu nadobúdateľovi. Žalovaný nie je účastníkom zmluvy o prevode práv a povinností a § 531 Obč. zák. nevyžaduje, aby s ňou súhlasil. Veriteľ v zásade ani nemusí vedieť, na základe akej skutočnosti nový dlžník dlh preberá. Je len vecou veriteľa, aké informácie pred súhlasom na prevzatie dlhu vyžaduje a akú mieru rizika, súvisiacu so zmenou dlžníka, je ochotný znášať. Nie je pritom povinný zaoberať sa motívmi, ktoré vedú nového dlžníka k prevzatíu dlhu, ani posudzovať platnosť zmluvy medzi pôvodným a novým dlžníkom. Je pravdepodobné, že žalovaný, ktorý je právnickou osobou zriadenou osobitným zákonom, ktorá vykonáva činnosť podľa zákona č. 92/1991 Zb. vo verejnom záujme, dbal pritom na to, aby zmenou v osobe dlžníka nebol poškodený verejný záujem na zaplatení ceny privatizovaného majetku. Z tohto

pohľadu mu nemožno nič vytknúť už aj preto, že zaplatenie ceny bolo zabezpečené záložným právom na predávané akcie.

Z hospodárskeho hľadiska dvomi spornými zmluvami vznikla štandardná situácia ďalšieho predaja predmetu kúpy v čase, keď pôvodný kupujúci ešte celkom nezaplatil kúpnu cenu a pri ktorej sa pôvodný a ďalší kupujúci dohodli, že kúpnu cenu nový kupujúci zaplatí tým, že za pôvodného kupujúceho uhradí predávajúcemu nezaplatený zvyšok kúpnej ceny. Predávajúcemu, ktorý s takýmto spôsobom zaplatenia súhlasil, vznikne právo na zaplatenie nezaplateného zvyšku kúpnej ceny priamo proti novému kupujúcemu. Prípadné nedostatky dohody medzi pôvodným a ďalším kupujúcim, vrátane jej neplatnosti, ani iné poruchy v ich právnom vzťahu, sa nemôžu preniesť do vzťahu medzi predávajúcim a novým kupujúcim. Veriteľ (predávajúci) po tom, ako súhlasil s prevzatím dlhu, prestáva byť v právnom vzťahu s pôvodným dlžníkom (kupujúcim) a vstupuje do nového vzťahu s ďalším kupujúcim, ktorý sa stáva jeho novým dlžníkom. Tento vzťah je nezávislý na vzájomnom vzťahu oboch kupujúcich. Žalovaný predal akcie a má právo na zaplatenie kúpnej ceny a kupujúci povinnosť ju zaplatiť. Po tom, ako žalobca prevzal so súhlasom žalovaného dlh kupujúceho, prešla povinnosť zaplatiť kúpnu cenu na neho. Právnym podkladom plnenia uskutočneného žalobcom bolo prevzatie dlhu obsiahnuté v dodatku č.1 a nie kúpa medzi žalobcom a žalovaným. Neobstojí preto argumentácia žalobcu v žalobe, že ním poskytnuté plnenie nemá podklad, pretože žalovaný mu nikdy nič neplnil, pretože akcie emitenta E. B., a. s., nevlastnil. Žalovaný akcie vlastnil a predal ich spoločnosti E., a. s., ktorého dlh (povinnosť zaplatiť cenu akcií) prevzal žalobca. Pri opačnom posudzovaní uvedenej situácie by negatívne dôsledky neplatnosti zmluvy nepostihli účastníkov, ktorí ju uzavreli, ale tretiu osobu.

Žalovaný prevzal plnenie, na ktoré mal právo od dlžníka, ktorý bol povinný ho plniť. Nie je to plnenie bez právneho dôvodu, ani plnenie z neplatného právneho úkonu. Žalovaný sa prijatím kúpnej ceny za predané akcie bezdôvodne neobohatil. Žaloba bola bezdôvodná a súd prvého stupňa správne žalobu zamietol a odvolací súd správne jeho rozhodnutie potvrdil. Dovolací súd pri rozhodovaní vychádzal z rovnakých skutkových zistení, ako oba súdy, žalobu však považoval za bezdôvodnú čiastočne z iných právnych dôvodov. Mimoriadne dovolanie preto podľa § 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zamietol.

Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech, patrí mu preto náhrada trov dovolacieho konania. Podľa § 148a ods. 2 O. s. p. povinnosť nahradiť trovy konania má žalobca, na koho podnet generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žiadal priznať trovy dovolacieho konania, nevyčíslil v ňom však ich výšku. Dovolací súd preto rozhodol a vyhlásil rozsudok, podľa ktorého je žalobca povinný nahradiť žalovanému trovy dovolacieho konania, vo výške ktorá bude určená v písomnom vyhotovení rozsudku. Keďže však žalovaný výšku trov konania nevyčíslil ani v lehote 3 dní po vyhlásení rozsudku a iné trovy konania, ako náhrada trov právneho zastúpenia, zo spisu nevyplývajú, dovolací súd mu podľa § 151 ods. 2 O. s. p. náhradu trov konania nepriznal. Nebol pritom viazaný výrokom o trovách konania tak, ako bol vyhlásený 30. októbra 2008.

Č. 17

Nepripustná je porovnávacía reklama, ak neporovnáva objektívne vlastnosti produktov.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2010, sp. zn. 1 Obdo V 84/2007).

Krajský súd v Bratislave, ako súd prvého stupňa, rozsudkom č. k. 9 Cbs 136/2004-122 zo dňa 06. 07. 2006, zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 000,- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalej uložil odporcovi strpieť uverejnenie inzerátu v denníkoch SME a PRAVDA v rozsahu jednej celej strany v znení: Spoločnosť T. S. SR, a. s., prevádzkovateľ siete hypermarketov a obchodných domov T. sa týmto ospravedlňuje spoločnosti K. Slovenská republika, v. o. s., ako aj spotrebiteľom, za šírenie nepravdivých a zavádzajúcich informácií, ktorého sa dopustila porovnávaním piatich druhov vybraných mäsových výrobkov pri reklamnej akcii v dňoch 16. 05. až 08. 06. 2004. Porovnávané mäsové výrobky boli v obchodných domoch siete K. predávané za nižšie ceny, ako uvádzala spoločnosť T. S. SR, a. s., pričom išlo o výrobky vyššej kvalitatívnej úrovne. Zároveň zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi trovy uverejnenia tohto inzerátu. Vo zvyšku, t. j. v časti návrhu o zákaze rozširovania o pomeroch navrhovateľa nepravdivé a zavádzajúce informácie, súd návrh zamietol, pretože v konaní nebolo preukázané takéto konanie odporu v rozhodnom období. Z dôvodu čiastočného späť vzatia návrhu na začatie konania, súd v časti, v ktorej navrhovateľ žiadal od odporcu prostredníctvom svojich orgánov osobne sa ospravedlniť navrhovateľovi do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, konanie zastavil v súlade s § 96 ods. 1 a 3 O. s. p.. O trovách konania rozhodol prvostupňový súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a zaviazal odporcu zaplatiť úspešnému navrhovateľovi trovy konania v sume 195 145,- Sk na účet jeho právneho zástupcu.

Z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového súdu vyplýva, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že odporca v období od 26. 05. 2004 do 08. 06. 2004 rozširoval reklamné letáky umiestnené v prevádzkach odporcu tak, aby boli k dispozícii na bezplatný odber spotrebiteľovi a zároveň distribuované i do domácnosti v mestách sídla prevádzky odporcu, v ktorých na poslednej strane odporca porovnával ceny piatich vybraných mäsových výrobkov navrhovateľa so svojimi akciovými cenami na základe kontrolného nákupu uskutočneného dňa 17. 05. 2004 v prevádzke K. T. Súd prvého stupňa považoval porovnávanie bežných cien v jednej prevádzke navrhovateľa s akciovými cenami vo všetkých prevádzkach odporcu, za nekorektné, v rozpore s dobrými mravmi súťaže, a vyhodnotil ich porovnávanie za objektívne spôsobilé privodiť ujmu navrhovateľovi s dôsledkami ovplyvnenie správania sa spotrebiteľov. Z dokazovania mu tiež vyplynulo, že rozširovaním reklamných materiálov po území SR odporca vzbudil dojem u všetkých dotknutých spotrebiteľov, že všetky prevádzky odporcu majú nižšie ceny predmetných vybraných výrobkov, pričom porovnával cenu vo svojich prevádzkach iba s cenou v jednej prevádzke navrhovateľa. Prvostupňový súd mal výpismi zo systému SAP za preukázanú odlišnosť cien v jednotlivých prevádzkach navrhovateľa v rozhodnom období, z čoho súd vyvodil, že odporca podsúval spotrebiteľom informáciu o tom, že ceny výrobkov sú vo všeobecnosti u odporcu nižšie. S odkazom na ustanovenia § 45 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Obchodného zákonníka vzhliadol predmetnú reklamu za klamlivú aj v tom, že neobsahovala žiadne vymedzenie charakteristík porovnávaných výrobkov okrem ceny. Poukázal na nepravdivosť odporcom prezentovaného údaju o cene výrobku „bravčové pliecko b. k.“ v prevádzke navrhovateľa v T. k 17. 05. 2004, pretože k uvedenému dátumu boli v sortimente navrhovateľa dva druhy tohto výrobku, líšiace sa formou balenia, kvalitou a cenou, pričom výrobok, predávaný odporcom, bol porovnateľný len s jedným výrobkom predávaným navrhovateľom. Odporca si účelovo vybral výrobok inej kvality. Podľa názoru prvostupňového súdu tým, že odporca uskutočnil porovnávanie na základe kontrolného nákupu, dopustil sa úmyselne nedovoleného konania, nakoľko vedel, že porovnávané výrobky navrhovateľa zabezpečujú väčší spotrebiteľský komfort a 3,5-krát dlhšiu dobu trvanlivosti. Obaja účastníci podnikajú v rovnakej oblasti predaja rozličného tovaru s veľkou predajnou plochou, kde je rozhodujúcim ukazovateľom pre väčšinu spotrebiteľov rýchla informácia o ponuke tovaru a jeho prehľadná a názorová porovnateľnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v Bratislave, ako súd odvolací, na odvolanie odporcu rozsudkom č. k. 2 Obo 256/2006 zo dňa 27. júna 2007, právoplatného dňa 27. 08. 2007, rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh v celom rozsahu zamietol a navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť odporcovi trovy odvolacieho konania vo výške 63 000 Sk.

Dôvod na zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa vzhľadom na odvolací súd, s poukazom na ustanovenie § 44 ods. 1, § 45 ods. 1 a § 50 ods. 1 Obchodného zákonníka, rozoberajúc pritom podrobne obsah § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka, v tom, že k naplneniu skutkovej podstaty nekalej súťaže nedošlo, pretože neboli zároveň splnené všetky jej tri stanovené podmienky. Napriek tomu, že išlo o konanie v hospodárskej súťaži, ako jednu z podmienok nekalosúťažného konania, neprišlo k naplneniu ďalších dvoch podmienok nekalej súťaže, a to, že nešlo o konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi súťaže a toto konanie nebolo spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom. K uvedenému záveru dospel odvolací súd po zistení, že v tak jednoznačne definovaných podmienkach uskutočneného porovnávania nemohlo dôjsť u spotrebiteľa k mylným záverom, nakoľko ceny porovnateľných výrobkov predstavujú kontrolovateľné vlastnosti výrobkov a takéto porovnanie nemá znaky klamlivej reklamy, pokiaľ sú tieto vlastnosti uvedené správne. Odvolací súd zdôraznil, že navrhovateľ v konaní nepreukázal relevantným spôsobom, že uvedené informácie na letáku odporcu sú v rozpore so skutočnosťou, nakoľko sa odvoláva na ceny porovnateľného tovaru za iné obdobie, ako je uvedené na letáku a výstupy zo systému SAP sú internými, nepreukázateľnými údajmi samotného navrhovateľa. Poznamenal, že porovnanie cien v danej veci sa týka mäsových výrobkov porovnateľnej kvality (a navrhovateľ nepreukázal opak) a takéto reklama môže prispieť k objektívnemu vyzdvihovaniu výhod týchto porovnateľných výrobkov, ako aj stimulovať hospodársku súťaž medzi súťažiteľmi v prospech spotrebiteľov.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal navrhovateľ v zákonom stanovenej lehote dovolanie, navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil odkazom na ustanovenie § 238 ods. 1 O. s. p. a dovolacie dôvody vzhľadom na ustanoveniach § 241 ods. 2 písm. b/ a písm. c/ O. s. p.. V dovolaní uviedol, že prvostupňový súd dospel po rozsiahlom dokazovaní k správnym skutkovým zisteniam, na základe ktorých návrhu vyhovel. Rozhodnutie odvolacieho súdu označil za nesprávne dôvodiac tým, že odvolací súd v predmetnej veci nevykonal žiadne nové dôkazy a rozhodol len na základe totožných dôkazov a preukázaných skutočností ako súd prvostupňový, ktorými však dospel k opačným záverom. Namietal, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal s predloženými dôkazmi, a dospel tak k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci. Dokonca pri niektorých dôkazoch, akými sú výpovede účastníkmi navrhnutých svedkov, nerešpektoval skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení svedkov. Ďalej uviedol, že vykonaním jednotlivých dôkazov pred prvostupňovým súdom bolo dostatočne preukázané, že nešlo o rovnaké výrobky s totožnými objektívnymi vlastnosťami, konkrétne vlastnosťou, týkajúcou sa najmä trvanlivosti, ale aj odlišného spôsobu opracovania, balenia jednotlivých mäsových výrobkov, pomeru čistého mäsa ku kosti vo výrobkoch. Dal do pozornosti dovolacieho súdu, že predmetné dôkazy boli vykonané výsluchom účastníkmi navrhnutých svedkov, ktorí sa zhodli v tvrdení, že napriek zhodným názvom mäsových výrobkov, nemohlo ísť o rovnaké výrobky práve z dôvodov rozdielného opracovania, balenia, a hlavne trvanlivosti, ktorá bola až 3,5-krát dlhšia u výrobkov distribuovaných navrhovateľom. Podľa neho, bola svedeckými výpoveďami zamestnancov navrhovateľa a odporcu preukázaná 7-dňová doba trvanlivosti predmetných výrobkov u navrhovateľa

a 2-dňová u odporcu. Nesprávne právne posúdenie veci videl dovolateľ v tvrdení odvolacieho súdu o tom, že trvanlivosť nie je rozdiel v kvalite výrobku. Oponoval názorom, že trvanlivosť je vlastnosť, ktorá zvyšuje kvalitu výrobku tým, že mu pomáha udržať si po určitý čas pre neho typické vlastnosti, a tým robí výrobok kvalitnejším. Obzvlášť vyzdvihol trvanlivosť mäsových výrobkov, ako rozhodujúceho ukazovateľa pre spotrebiteľa, ktorý požíva pri kúpe trvanlivejšieho výrobku výhodu v tom, že má možnosť spotrebovať výrobok v rovnakej kvalite počas dlhšieho časového horizontu. V nadväznosti na to poznamenal, že výrobky s dlhšou trvanlivosťou podliehajú inej, často zložitejšej úprave, čím sa zvyšujú náklady na ich úpravu, ktoré sa odzrkadlia v ich cene. Ako nesprávny vyhodnotil dovolateľ názor odvolacieho súdu, že porovnanie cien v danej veci sa týka mäsových výrobkov porovnateľnej kvality. K uvedenému názoru zaujal stanovisko, podľa ktorého slovenský právny poriadok nepozná termín „porovnateľná kvalita“ v súvislosti s porovnávacou reklamou. Podotkol pritom, že pre posúdenie, či zo strany odporcu išlo o nekalosúťažné konanie alebo nie, je rozhodujúce ustanovenie § 4 ods. 2 písm. b/ zákona o reklame, podľa ktorého a contrario nie je porovnávací reklama prípustná, pokiaľ konkrétne, typické, podstatné a overiteľné vlastnosti produktov neporovnáva objektívne. Z tohto pohľadu je trvanlivosť predmetných mäsových produktov ich podstatnou vlastnosťou, a preto porovnanie rozdielných vlastností výrobkov vzhľadom na zamlčanie rozdielov v trvanlivosti odporcom v danom prípade objektívne nebolo, a z toho dôvodu išlo o neprípustnú porovnávaciu reklamu. Uvedenými skutočnosťami mal dovolateľ za dostatočne preukázané, že ide o klamlivú porovnávaciu reklamu v zmysle § 4, ods. 2, písm. g/ zákona č. 147/2001 Z. z. o reklame v znení neskorších predpisov. Za nepravdivé označil tvrdenie odvolacieho súdu, že navrhovateľ sa odvoláva na svoje ceny porovnateľného tovaru za iné obdobie, ako je

uvedené na letáku odporcu. Dôvodil tým, že medzi dôkazmi predloženými prvostupňovému súdu sa nachádzajú aj výpisy zo systému SAP k jednotlivým mäsovým výrobkom za rozhodujúce obdobie, z ktorých je jednoznačne preukázateľné, že ide o obdobie od 26. 05. 2004 do 08. 06. 2004, ktoré je pre porovnanie jednotlivých výrobkov rozhodujúce. Z týchto výpisov je rovnako možné zistiť výšku cien jednotlivých výrobkov v určitých obdobiach. Nesúhlasiac so záverom odvolacieho súdu o tom, že výstupy zo systému SAP, ktorými navrhovateľ preukazoval výšku svojich cien, sú internými, nepreukázateľnými údajmi samotného účastníka konania – navrhovateľa, uviedol, že tvorba cien, spôsob regulácie cien a kalkulácie výšky cien jednotlivých tovarov, spadajú pod navrhovateľovo obchodné tajomstvo, a z toho dôvodu prijal navrhovateľ opatrenia na ich ochranu. Z toho vyplýva, prečo sú tieto údaje vedené výlučne v rámci internej dokumentácie navrhovateľa, pričom podotkol, že uvedené skutočnosti ani nebolo možné z praktického hľadiska preukázať inými dôkazmi. Dovolateľ má za to, že jeho ceny v období porovnávania je treba považovať za preukázané, nakoľko odporca nielenže nepreukázal nesprávnosť týchto skutočností, uvádzaných navrhovateľom, ale ich ani žiadnym relevantným spôsobom nespochybnil. Na margo systému SAP zdôraznil, že tento systém je, vzhľadom na jeho povahu a dôležitosť pri vedení akejkoľvek evidencie v obchodnej spoločnosti, ako aj vzhľadom na previazanosť jeho údajov s daňovou a účtovnou problematikou, možné považovať za dôveryhodný zdroj údajov o cenách výrobkov navrhovateľa.

Odporca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľa je dôvodné, a preto, s poukazom na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. a § 243b ods. 2 veta prvá O. s. p., je potrebné dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Dovoláním, z dôvodov uvedených v § 237 O. s. p., je možné napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho formu, obsah alebo povahu predmetu konania. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z väd uvedených v § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na námietku dovolateľa, ale z úradnej povinnosti (§ 242 O. s. p.).

V prejednávanej veci je dovolanie prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane vecného vymedzenia. Viazanosť dovolacími dôvodmi sa prejavuje tým, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len tie skutkové a právne otázky, ktoré dovolateľ v dovolaní namieta.

Navrhovateľ v dovolaní poukazuje na existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a písm. c/ O. s. p., t. j. že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

V danom prípade je daná existencia oboch dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ aj písm. c/ O. s. p.

Za vadu konania v zmysle uvedeného ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. možno považovať aj skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z neúplne alebo nesprávne zisteného skutkového stavu. O vadu konania pri zisťovaní skutkového stavu sa jedná najmä vtedy, ak pri dokazovaní súd nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Dovolací dôvod podľa ustanovenia § 242 ods. 2 písm. b/ O. s. p. je daný aj v prípade, ak odvolací súd vychádzal pri hodnotení skutkového stavu z iného skutkového základu ako súd prvého stupňa bez toho, aby postupoval podľa § 213 ods. 3 O. s. p. a zopakoval dôkazy, na ktorých založil svoje zistenia súd prvého stupňa, prípadne aby dokazovanie doplnil.

Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd nevykonal v predmetnej veci žiadne nové dôkazy, rozhodol na základe identických dôkazov a preukázaných skutočností ako súd prvého stupňa, ktorými však dospel k opačným záverom. Súhlasne s názorom navrhovateľa, prezentovanom

v jeho dovolaní, i dovolací súd preto konštatuje nedostatočné vysporiadanie sa odvolacieho súdu s predloženými dôkazmi, čoho následkom bolo nesprávne právne posúdenie veci. Osobitne možno odvolaciemu súdu vytknúť nerešpektovanie skutkových zistení, založených na zhodných výpovediach oboma účastníkmi navrhnutých svedkov ako relevantných dôkazov, o ktoré opieral svoje rozhodnutie prvostupňový súd. Týka sa to predovšetkým prvostupňovým súdom produkovaných dôkazov vykonaných výsluchmi zamestnancov navrhovateľa (svedok Ing. J. J. – vedúci úseku nákupu mäsa u navrhovateľa, ktorého výpoveď sa nachádza na č. l. 73 -74) i odporcu (svedok P. K. – technolog mäsa u odporcu, ktorého výpoveď je zaznamenaná na č. l. 85 – 86), ktorí sa zhodli v tvrdení, že napriek totožným názvom mäsových výrobkov, nemohlo ísť o rovnaké výrobky z dôvodov rozdielneho opracovania, balenia, a hlavne trvanlivosti, ktorá bola až 3,5-krát dlhšia u výrobkov distribuovaných navrhovateľom. Uvedenými svedeckými výpoveďami zamestnancov oboch účastníkov konania bola preukázaná 2-dňová doba trvanlivosti predmetných mäsových výrobkov u odporcu a 7-dňová doba trvanlivosti u navrhovateľa, ako podstatná vlastnosť predmetných mäsových produktov. Bez povšimnutia dovolacieho súdu nezostala ani tá skutočnosť, že odvolací súd nepovažoval odvolávanie sa navrhovateľa na svoje ceny porovnateľného tovaru za iné obdobie, než je uvedené na letáku odporcu,

za preukázané údajmi z výstupov zo systému SAP, ktorými navrhovateľ preukazoval výšku svojich cien, považujúc ich iba za interné, nepreukázateľné údaje samotného účastníka konania – navrhovateľa, ktoré však súd prvého stupňa ako dôkaz akceptoval. Vychádzal teda z iného skutkového základu ako súd prvého stupňa bez toho, aby postupoval v zmysle § 213 ods. 3 O. s. p. a dokazovanie zopakoval, prípadne doplnil, alebo aby si vykonaním ďalších dôkazov zadovážil dostatočný podklad pre svoje vlastné skutkové zistenia. Konanie pred odvolacím súdom je preto postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pod nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Nesprávne právne posúdenie môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

V danom prípade odvolací súd síce správne aplikoval na konkrétny prípad ustanovenia všeobecnej skutkovej podstaty nekalosúťažného konania podľa § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka, ako aj dvoch osobitných skutkových podstát nekalej súťaže uvedených v § 45 ods. 1 Obchodného zákonníka pojednávajúcom o klamlivej reklame a v § 50 ods. 1 Obchodného zákonníka upravujúcom zľahčovanie, avšak vzhľadom na zistený skutkový stav nesprávne posúdil kumulované splnenie, resp. nesplnenie, dvoch z troch zákonných podmienok dôležitých pre posúdenie, či sa v danom prípade jedná o nekalú súťaž v zmysle § 44 ods. 1 Obchodného zákonníka, a to že toto konanie v hospodárskej súťaži (ktoré, ako jediné z podmienok nekalej súťaže, vyhodnotil správne) je v rozpore s dobrými mravmi súťaže, a že toto konanie je spôsobilé privodiť ujmu iným súťažiteľom alebo spotrebiteľom. Dovolací súd zároveň poznamenáva, že pre posúdenie, či zo strany odporcu išlo alebo nešlo o nekalosúťažné konanie, bolo vhodné aplikovať na daný prípad i ustanovenia zákona č. 147/2001 Z. z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V zmysle § 4 ods. 2 písm. b/ citovaného zákona a contrario porovnávacia reklama nie je prípustná, pokiaľ konkrétne, typické, podstatné a overiteľné vlastnosti produktov neporovnáva objektívne. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že za podstatnú vlastnosť predmetných mäsových výrobkov treba považovať ich trvanlivosť. Z tohto pohľadu nemožno chápať porovnanie rozdielnych vlastností výrobkov, vzhľadom na zamlčanie rozdielov v ich trvanlivosti odporcom, za objektívne, čo v danom prípade odôvodňuje záver o neprípustnosti porovnávacej reklamy.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 veta prvá O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, je záväzný (§ 243d ods. 1 veta druhá O. s. p.). V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O. s. p.).

Č. 18

Poučenie o možnosti podať dovolanie a lehote na jeho podanie nie je predpísanou náležitosťou rozsudku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2010, sp. zn. 1 Obdo V 42/2009).

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 25. novembra 2004 č. k. 84 Cb 51/99–322 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 16 856 712 Sk z titulu nevyčerpaných finančných zdrojov a 172 472 000 Sk ako ušlý zisk s 19 % úrokom z omeškania od 20. januára 1999 ročne do zaplataenia, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Konanie v časti o 11 972 288 Sk zastavil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 500 000 Sk súdneho poplatku a 1 692 998 Sk náhrady trov právneho zastúpenia na účet JUDr. D. A., do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozhodujúc o odvolaní žalovaného, napadnutým rozsudkom z 17. marca 2009 č. k. 4 Obo 116/2008–629 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil v napadnutej časti tak, že žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému 97 264,44 € trov konania na účet právneho zástupcu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol ho zrušiť a vec vrátiť odvolacieho súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že vzhľadom na spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu, t. j. zmenu rozsudku prvostupňového súdu vo veci samej, malo poučenie, uvedené v písomnom vyhotovení rozhodnutia okrem poučenia, že proti nemu nie je prípustné odvolanie, obsahovať ako nevyhnutnú náležitosť aj poučenie o tom, že proti nemu je prípustné dovolanie podľa § 238 ods. 1 O. s. p. Ďalej malo poučenie obsahovať tiež to, že dovolanie možno podať v lehote do jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku na Krajskom súde v Bratislave. Zmieneny rozsudok odvolacieho súdu však takéto poučenie neobsahuje. Žalobca má za to, že s poukazom na § 243c O. s. p. preto prichádza do úvahy uplatnenie ustanovenia § 204 ods. 2 O. s. p., aplikáciou ktorého treba vyvodiť, že dovolanie proti právoplatnému rozsudku môže dovolateľ účinne podať v lehote do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku (do 23. júla 2009). K veci samej okrem iného uviedol, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný. Uviedol, že dovolanie, podané žalobcom, bolo podané oneskorene, pričom zmeškание lehoty nemožno odpustiť. Navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť a žalobcovi uložiť povinnosť nahradiť žalovanému trovy dovolacieho konania vo výške 15 472,25 € za jeden úkon právnej služby – vyjadrenie k dovolaniu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), skúmal najskôr, či dovolanie bolo podané v zákonom určenej lehote. Vychádzal pritom z § 240 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Z o d ô v o d n e n i a :

V prejednávanej veci bol rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky doručovaný obom účastníkom konania. Zásielku za žalobcu prevzal dňa 23. apríla 2009 splnomocnenec zástupcu žalobcu advokáta JUDr. L. K., a podpisom potvrdil príjem tejto písomnosti. Uvedený deň je doručením rozhodnutia žalobcovi. V rovnaký deň bolo rozhodnutie doručené aj zástupcovi žalovaného. Rozhodnutie tak nadobudlo právoplatnosť 23. apríla 2009.

Lehota na podanie dovolania proti napadnutému rozsudku uplynula 25. mája 2009 (pondelok). Žalobca podal dovolanie na poštu 21. júla 2009, teda po uplynutí uvedenej lehoty. Dovolací súd sa nestotožňuje s tvrdením dovolateľa, že rozsudok odvolacieho súdu má obsahovať poučenie o možnosti a lehote na podanie dovolania. Je zásadný rozdiel medzi úpravou lehoty na podanie odvolania ako riadneho opravného prostriedku v občianskom súdnom konaní a zákonnou lehotou na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku .

Náležitosťou písomného vyhotovenia rozsudku podľa § 157 ods. 1 O. s. p., je okrem iného aj poučenie o lehote na **podanie odvolania** a náležitostiach odvolania podľa § 205 ods. 1 a 2 O. s. p., poučenie o možnosti výkonu rozhodnutia. Z citovaného procesného ustanovenia je zrejmé, že predpísanou náležitosťou rozsudku nie je poučenie o možnosti podať dovolanie a lehote na jeho podanie, ako uvádza dovolateľ. Na dovolacie konanie nemožno aplikovať ustanovenie § 204 ods. 2 O. s. p. ako primerané, ktoré sa týka neskoro podaného odvolania v dôsledku nesprávneho poučenia súdu o lehote na podanie odvolania, alebo nesprávneho poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné. Tretia hlava štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku má vlastnú úpravu, ktorej predmet zodpovedá predmetu úpravy platnej pre dovolacie konanie v § 204 O. s. p. (lehota na podanie, miesto kam sa podáva a podmienky odpustenia zmeškania lehoty). Je ňou § 240 O. s. p., v ktorom je upravená lehota na podanie dovolania, miesto, kde sa má podať a spôsob jej plynutia, ak bolo vydané opravné uznesenie. Je v ňom upravené vylúčenie možnosti odpustiť zmeškanie aj špeciálne ustanovenie, podľa ktorého sa považuje za včas podané dovolanie aj vtedy, ak síce v stanovenej lehote nebolo podané na súde prvého stupňa, ako to predpisuje ods. 1, ale na odvolacom alebo dovolacom súde.

Nie je dôvod pre primerané použitie § 204 ods. 2 O. s. p. podľa § 243c O. s. p. Keďže dovolacie konanie má pre rovnaký účel vlastnú úpravu, ktorá nadväzuje na znenie § 157 ods. 1 O. s. p. (ktoré nevyžaduje poučenie o možnosti podať dovolanie), logicky neupravuje dôsledky nepoučenia o možnosti podať dovolanie na dĺžku v lehote, v ktorej možno dovolanie podať, prípadne na jej plynutie.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval dovolanie žalobcu za podané oneskorene a podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p. ho odmietol.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O. s. p., § 224 ods. 1 O. s. p.) za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k dovolaniu - 15 472,25 €) nepriznal, nakoľko dovolací súd nepovažoval vzniknuté trovy za účelné. Aj keď trovy právneho zastúpenia sa všeobecne považujú za účelne vynaložené trovy, v tomto konkrétnom prípade, keď F. n. m. Slovenskej republiky disponuje viacerými pracovníkmi, ktorí majú právnické vzdelanie, neexistuje dôvod na to, aby využíval služby advokáta.

Č. 19

Odvolací súd tým, že potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za návrh, hoci v čase jeho rozhodovania už poplatok bol zaplatený i keď nie na účet súdu, ktorý viedol konanie na prvom stupni, odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. decembra 2009, sp. zn. 1 Obdo V 74/2007).

Krajský súd v Žiline, ako súd prvého stupňa uznesením z 5. januára 2005 č. k. 15 Cb 18/04–66 zastavil konanie, v ktorom žalobca žiadal zaviazať žalovaného na zaplatenie 118 154 455,22 Sk. Konanie zastavil s poukazom na § 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, keďže žalobca súčasne s podaním žaloby nezaplatil súdny poplatok za žalobu a nezaplatil ho ani na výzvu súdu. Pred zastavením konania súd prvého stupňa vyzval žalobcu na zaplatenie 600 000 Sk súdneho poplatku v lehote 10 dní od doručenia výzvy zároveň s poučením, že ak v stanovenej lehote poplatok nezaplatí, súd konanie zastaví. Výzva bola doručená žalobkyni 2. novembra 2004, ku dňu rozhodovania súdu prvého stupňa poplatok zaplatený nebol.

Žalobca podal proti uzneseniu súdu prvého stupňa odvolanie. V odvolaní uviedol, že v čase podania žaloby nemal disponibilné finančné prostriedky, ktoré by stačili na zaplatenie poplatku. Po doručení uznesenia o zastavení konania poplatok zaplatil, o čom prikladá fotokópiu príkazu na platbu. Žiadal, aby odvolací súd uznesenie o zastavení konania zrušil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 20. decembra 2005 č. k. 1 Obo 325/2005–80 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa pri podaní žaloby nespĺnila povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu a nespĺnila ju ani na výzvu súdu v nej stanovenej lehote. Súd prvého stupňa preto správne konanie podľa § 10 ods. 1 zastavil. Podľa odvolacieho súdu nebolo možné prihliadnuť ani na námietku žalobkyne, že poplatok zaplatila dodatočne. Z fotokópie hromadného prevodného príkazu vyplýva, že žalobkyňa síce zaplatila dve platby súdnych poplatkov po 600 000 Sk. Nezaplatila ich však na účet Krajského súdu v Žiline, ale na účet Krajského súdu v Košiciach. Podľa § 9 ods. 1 č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch sa poplatok platí na účet súdu, ktorý viedol konanie na prvom stupni, alebo za úkon ktorého sa poplatok vyberá. Žalobkyňa nepreukázala, že poplatok zaplatila na účet Krajského súdu v Žiline, na ktorom sa viedlo konanie v prvom stupni.

Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 13. februára 2006.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. V dovolaní uviedla, že v čase podanie žaloby, keďže ide o subjekt v konkurze, nemala dostatok peňažných prostriedkov na zaplatenie poplatku. Súčasne s podaním odvolania zaplatila súdny poplatok. Až po doručení potvrdzujúceho rozhodnutia, v ktorom odvolací súd konštatuje, že súdny poplatok nebol stále zaplatený a po preverení príslušných dokladov súdu zistila, že v dôsledku administratívnej chyby bol súdny poplatok namiesto na účet Krajského súdu v Žiline poukázaný na účet Krajského súdu v Košiciach. Tak sa stalo, že na účte Krajského súdu v Žiline nebolo možné platbu identifikovať a priradiť ju k prebiehajúcej konaniu. Z príkazu na úhradu je však zrejmé, že poplatok sa týka sporu vedeného na Krajskom súde v Žiline. Je na ňom uvedený správny variabilný symbol, správne označenie účastníkov, nesprávne je len označenie prijímateľa poplatku. Má zato, že svoju poplatkovú povinnosť voči štátu splnila konkrétne vo vzťahu k veci, s ktorou sa povinnosť spája, hoci poplatok zaplatila na súd nepríslušný na spoplatnené konanie. Súd, ktorému bola poukázaná platba na účet, mal potom ako zistil, že ju nevie priradiť k žiadnemu konaniu prebiehajúcej na tomto súde, o tom bezodkladne informovať platiteľa. V takom prípade, by ešte mohol vec vyriešiť a poplatok zaplatiť na správne platobné miesto pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Postupom súdu boli naplnené predpoklady prípustnosti dovolania vyžadované v § 237 písm. f) O. s. p. Navrhla preto napadnuté uznesenie odvolacieho súdu i súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak je splnená niektorá z podmienok stanovených v § 239 O. s. p. Napadnuté uznesenie nespĺňa žiadnu z podmienok prípustnosti podľa uvedeného ustanovenia. Proti každému rozhodnutiu je však prípustné dovolanie z dôvodov upravených v § 237 O. s. p. Okrem iných je dovolanie prípustné, aj ak bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Uvedeného dôvodu sa dovoláva žalobkyňa.

Prípacom odňatia možnosti konať pred súdom je aj zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len Zákon), ak pre takéto postup neboli splnené zákonné podmienky.

Z § 1 ods. 1 Zákona vyplýva, že súdne poplatky (ďalej len poplatky) sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konania súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len poplatkový úkon), uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len sadzobník), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ Zákona, poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Z § 10 ods. 1 Zákona vyplýva, že ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, odvolania alebo dovolania, súd vyzve poplatníka, aby súdny poplatok zaplatil v lehote desiatich dní od doručenia výzvy, ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

Podľa § 10 ods. 3 Zákona, príslušný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa poplatok za návrh na začatie konania nezaplatila súčasne s podaním návrhu. Nezaplatila ho ani v dodatočnej lehote na výzvu súdu, hoci bola o následkoch nezaplatenia poučená. Správny bol preto postup súdu prvého stupňa, keď s poukazom na § 10 ods. 1 zákona konanie zastavil. Účastník v uvedenej procesnej situácii má možnosť zvrátiť účinky zastavenia konania tým, že bez ďalšieho v odvolacej lehote zaplatí poplatok. V takom prípade súd prvého stupňa zruší uznesenie o zastavení konania podľa § 10 ods. 3 Zákona. Obdobný výsledok môže dosiahnuť podaním odvolania proti zastavujúcemu uzneseniu, v tom prípade však musí súdny poplatok zaplatiť do rozhodnutia odvolacieho súdu. V takom prípade zastavujúce uznesenie zruší odvolací súd, ktorý musí v zmysle § 211 ods. 2 O. s. p. aplikovať ustanovenie § 154 O. s. p. v spojení s ustanovením § 167 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu je preto rozhodujúcou skutočnosťou, či v čase jeho rozhodovania bol súdny poplatok zaplatený bez ohľadu na to, či sa tak stalo v priebehu lehoty na podanie odvolania alebo až po jej uplynutí.

Odvolací súd dospel k záveru, že súdny poplatok v rozhodnom čase nebol zaplatený. Vychádzal pritom z toho, že v čase jeho rozhodovania súdny poplatok na účet konajúceho Krajského súdu v Žiline zaplatený nebol. Neprihliadal pritom na skutočnosť, že žalobkyňa bankovým prevodným príkazom, podaným v pobočne OTP Banka Slovensko a. s. v Bratislave poukázala na účet Krajského súdu v Košiciach súdny poplatok v súdom určenej výške 600 000 Sk. Platba bola označená vo výzve uvedeným variabilným symbolom odvodeným zo spisovej značky a názvom žalovaného – Crystal real. Odvolací súd poukázal na § 9 ods. 1 Zákona, podľa ktorého sa poplatok platí súdu, ktorý viedol konanie na prvom stupni.

Článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je vyjadrením základného práva účastníka konania domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných pre poskytovanie právnej ochrany. Zároveň je v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy možné domáhať sa práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné

medzinárodné zmluvy, vrátane Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I ÚS 22/03).

Z uvedeného vychádzal aj Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý vo svojom uznesení z 11. apríla 1995 sp. zn. I ÚS 18/95 uviedol, že pri výklade a uplatňovaní zákonov (rovnako ústavných zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov) treba postupovať tak, aby boli v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Preto nie je možné ani Zákon o súdnych poplatkoch (zák. č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov) uplatňovať tak, aby došlo k porušeniu ústavno procesného princípu právnej ochrany pred súdmi.

Z uvedeného vyplýva, že aj používanie jednotlivých ustanovení Zákona a súvisiacich ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Všeobecný súd ich musí vykladať a požívať v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu.

Pri svojom rozhodovaní súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O. s. p.).

Odvolačný súd, ktorý nepovažoval súdny poplatok za zaplatený, precenil formálnu požiadavku, že súdny poplatok má byť zaplatený na súd, ktorý viedol konanie na prvom stupni a dal jej prednosť pred všeobecnou požiadavkou, že konanie súdov má slúžiť a viesť k naplneniu základného práva účastníkov na súdnu ochranu. Formalizmus pri posudzovaní splnenia podmienky pre postup podľa § 10 ods. 3 Zákona, v prejednávanej veci nie je podľa názoru dovolacieho súdu v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

Podľa názoru dovolacieho súdu bol naplnený aj účel, ktorý sa zákonným stanovením poplatkovej povinnosti sleduje. Keďže poplatok bol na účet súdu a tým do štátneho rozpočtu zaplatený, bol splnený fiškálny záujem štátu a poplatok splnil aj regulačnú funkciu (prevenciu bezdôvodne podávaných žalôb). Treba prisvedčiť aj tvrdeniu žalobkyne, že súd, na ktorého účet bol poplatok nesprávne zaplatený, mal bezodkladne po tom, ako zistil, že poplatok nemožno priradiť k žiadnemu konaniu na ňom vedenom, o tom platiteľa informovať.

Odvolačný súd tým, že potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania, hoci v čase jeho rozhodovania už poplatok bol zaplatený, nerozhodol správne a odňal žalobkyni právo, aby bola jej vec v konaní prejedaná. V konaní tým došlo k vade, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. a zároveň aj jeho dôvodnosť podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O. s. p.). Keďže bola splnená aj podmienka stanovená § 10 ods. 3 Zákona, zrušil aj zastavujúce uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie a vecné prejednanie žaloby.

Č. 20

Ak bol navrhovateľom na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka orgán štátu poverený správou daní a vymáhaním daňových nedoplatkov, ktorý v zmysle ust. § 4 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ZKV) nemá povinnosť súčasne s podaním návrhu zaplatiť preddavok na úhradu odmeny predbežného správcu a konanie bolo postupom podľa § 70e ods. 5 ZKV zastavené, nemôže súd určiť navrhovateľovi povinnosť zaplatiť odmenu priamo predbežnému správcovi, ani povinnosť nahradiť trovy, ktoré vyplatením odmeny znášal štát.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2009, sp. zn. 1 M Obdo V 4/2007).

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17. februára 2006 č. k. 28K 61/2005–34 zastavil konanie o návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka. Predbežnej správkyni JUDr. D. V. priznal odmenu vo výške 10 000 Sk a 500 Sk náhrady výdavkov. Zároveň rozhodol, že navrhovateľ je povinný zaplatiť JUDr. V. 10 500 Sk.

V odôvodnení uznesenia uviedol, že navrhovateľ nepreukázal podľa § 70e ods. 6 zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej ZKV) celú svoju uplatňovanú pohľadávku, ani pohľadávku ďalšieho veriteľa, lehota podľa § 70e ods. 4 ZKV navrhovateľovi márne uplynula dňa 24. januára 2006, preto súd konanie bez zbytočného odkladu zastavil postupom podľa § 70e ods. 4 ZKV. Na zistenie majetkových pomerov dlžníka súd ustanovil JUDr. V. za predbežnú správkyniu. Tá 10. januára 2006 predložila správu o zistených pomeroch dlžníka a vyúčtovala výdavky, ktoré jej vznikli pri výkone funkcie. Keďže vykonávala funkciu predbežnej správkyni, priznal jej podľa § 9b ods. 3 ZKV v spojení s § 9b vyhl. č. 493/1991 Zb. odmenu a náhradu hotových výdavkov za primeraného použitia § 44 ods. 4 v spojení s § 9b ods. 5 ZKV. V odôvodnení poukázal na § 146 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého, ak niektorý z účastníkov zavinil, že sa konanie muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Konštatoval, že zastavenie konania zavinil navrhovateľ tým, že v zákonom stanovenej lehote nedoplnil svoj návrh. Uviedol tiež, že dokazovanie o majetkových pomeroch dlžníka prostredníctvom skutočností zistených predbežnou správkyniou, nariadil v záujme navrhovateľa, ktorý sa domáhal vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka. Navrhovateľ by preto podľa § 141 ods. 2 O. s. p. bol povinný nahradiť trovy konania, i keby zastavenie konania nezavinil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozhodnúc o odvolaní navrhovateľa proti časti uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť predbežnej správkyni JUDr. D. V. 10 500 Sk, uznesením z 28. júna 2006 rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v konaní bol ustanovený predbežný správca, ktorý má podľa § 9b vyhl. č. 493/1991 Zb. v znení neskorších predpisov právo na odmenu vo výške 10 000 Sk. Navrhovateľom v konaní je správca dane, ktorý podľa § 4 ods. 7 ZKV nemá povinnosť zložiť preddavok na úhradu odmeny predbežného správcu. Predbežného správcu súd prvého stupňa ustanovil v konaní za účelom zabezpečenia dôkazu o existencii majetku dlžníka, postačujúceho aspoň na úhradu trov konkurzného konania (§ 5 ods. 1 ZKV). Podľa § 137 O. s. p. trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, vrátane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát. Keďže súd prvého stupňa v konaní zabezpečoval dôkaz, ktorého trovy neboli kryté preddavkom, v zmysle § 141 ods. 2 O. s. p. povinnosť platiť trovy takéhoto dôkazu sa prenáša na štát. Súd prvého stupňa preto správne rozhodol, keď povinnosť zaplatiť odmenu predbežnému správcovi uložil navrhovateľovi.

Odvolací súd pripomenul, že navrhovateľom v konaní je Slovenská republika – Ústredné daňové riaditeľstvo B. B., Daňový úrad Z. (správne M.). Podľa § 6 ods. 1 zák. č. 254/1993 Z. z. o územných finančných orgánoch je Ústredné daňové riaditeľstvo rozpočtovou organizáciou, ktorá riadi daňové úrady ako orgány štátnej správy, vykonávajúce pôsobnosť v oblasti správy daní a poplatkov. Ide o ústredný orgán štátnej správy, ktorý koná v mene štátu v prípadoch, kedy je štát účastníkom právnych vzťahov, má však samostatnú právnu subjektivitu, v dôsledku čoho môže konať vo vlastnom mene. Podľa § 1 ods. 1 písm. a/ zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu je tiež správcom majetku štátu. Podľa § 3 ods. 1 uvedeného zákona správa majetku štátu je súhrn oprávnení a povinností správcu k tej časti majetku, ktorý mu štát zveril do správy. Podľa § 6 ods. 1 zákona, ak

osobitný predpis neustanoví inak, správu pohľadávok Slovenskej republiky je povinný vykonávať správca, z činnosti ktorého pohľadávka vznikla. Podľa ods. 7 sa citované ustanovenie použije aj na záväzky Slovenskej republiky.

Protí rozhodnutiu oboch súdov v časti, ktorou bola navrhovateľovi uložená povinnosť zaplatiť 10 500 Sk, podal na podnet navrhovateľa, mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, navrhol uznesenia zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V dovolaní uviedol, že zákon o konkurze a vyrovnaní má ustanovenia tak hmotnoprávnej, ako aj procesnoprávnej povahy. Občiansky súdny poriadok platí subsidiárne. Primeranosť jeho použitia neznamená oprávnenie súdu rozhodovať, či bude alebo nebude príslušné ustanovenie O. s. p. aplikovať. V prípade, že zákon o konkurze a vyrovnaní (ďalej ZKV) upravuje isté právne vzťahy, neprichádza do úvahy aplikácia iného právneho predpisu.

Z ustanovenia § 4 ods. 7 ZKV nesporne vyplýva, že správca dane nemá povinnosť súčasne s podaním návrhu zložiť na účet súdu preddavok na úhradu odmeny predbežného správcu, ktorý v zmysle § 9a vyhlášky č. 493/1991 Zb. je 10 000 Sk. Rozhodnutím súdu o zastavení konania zaniká funkcia predbežného správcu, pričom zákon (§ 9b ods. 3 ZKV) stanovuje, že súd rozhodne aj o odmene predbežného správcu. Uvedená odmena sa vypláti z preddavku zloženého podľa § 4 ods. 7 ZKV a jej výška je stanovená v § 9b citovanej vyhlášky. Zákon o konkurze a vyrovnaní teda rieši otázku spôsobu úhrady odmeny predbežného správcu, ktorá sa môže uhradiť výlučne zo zloženého preddavku.

Pokiaľ navrhovateľ – správca dane zo zákona takúto povinnosť nemal, nemohol mu súd uložiť povinnosť zaplatiť odmenu predbežnej správkyňi v sume 10 500 Sk a už vôbec nie z titulu náhrady trov konania. Odmena predbežného správcu nepredstavuje trovy konania, z uvedeného dôvodu aplikácia tretej časti tretej hlavy O. s. p. neprichádza do úvahy. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistené skutkové zistenia. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil. Pokiaľ konajúce súdy pri rozhodovaní o odmene predbežného správcu aplikovali ustanovenie § 141 ods. 2 a § 146 ods. 2 O. s. p., použili nesprávny právny predpis, nakoľko spôsob odmeny predbežného správcu je upravený v zákone o konkurze a vyrovnaní, čo malo za následok nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Odvolací súd okrem toho v odôvodnení rozhodnutia cituje právny predpis – zákon č. 254/1993 Z. z., ktorý bol v čase rozhodovania neúčinný, nakoľko bol zrušený zákonom č. 150/2001 Z. z. o daňových orgánoch (účinný od 1. mája 2001).

Navrhovateľ vo vyjadrení navrhol mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť. Predbežná správkyňa sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Navrhovateľ ako správca dane, podľa § 4 ods. 7 ZKV (v znení účinnom od 01. 01. 2004), nemal povinnosť súčasne s podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu zaplatiť preddavok na úhradu odmeny predbežného správcu. Nezloženie preddavku na odmenu predbežného správcu v takomto prípade nie je dôvodom na zastavenie konania podľa § 12a ZKV. Znamená to, že ak sú preto splnené podmienky (§ 9a ZKV) súd ustanoví predbežného správcu bez ohľadu na to, či bol zložený preddavok. Je nepochybné, že osoba ustanovená za predbežného správcu, ktorá splnila úlohu, ktorá jej bola súdom uložená, má právo na odmenu podľa § 9b ods. 3 ZKV vo výške stanovenej v § 9b vyhl. č. 493/1991 Z. z. v znení neskorších zmien bez ohľadu na to, či bol zložený preddavok. Nič na tom nemôže zmeniť ani znenie druhej vety § 9b ods. 3 ZKV, podľa ktorej súd odmenu vypláti z preddavku. To môže platiť len vtedy, ak preddavok bol zložený. Inak by bol predbežný správca nútený vykonať práce potrebné na vykonanie poverenia bez odmeny za ňu, pričom v prípadoch predpokladaných v § 4 ods. 7 ZKV, by už v čase poverenia bolo zrejme, že odmenu nedostane. K takémuto výkonu práce však nikoho nemožno nútiť.

O odmene predbežného správcu rozhoduje súd, ktorý ho za správcu ustanovil a on mu musí odmenu vyplátiť. Zdrojom, z ktorého odmenu vypláca, je preddavok ak bol zložený, ak zložený nebol, odmenu vypláti zo štátnych prostriedkov. Takto vyplatená odmena predbežnému správcovi má charakter trov konania, ktoré platil štát (výpočet druhov trov v § 137 O. s. p. je len demonštratívny).

Podľa § 66e ods. 1 ZKV sa na konkurz primerane použijú ustanovenia O. s. p., ak tento zákon neustanovuje inak. Zákon o konkurze má niektoré ustanovenia, upravujúce režim trov konania resp. ich náhradu. Upravujú (alebo upravovali v určitom období) predovšetkým režim trov, ktoré vznikli účastníkom konkurzného konania (napr. § 25, § 31 ods. 5, § 33 ods. 1 písm. b/). Zákon nemá žiadne ustanovenie, ktoré by upravovalo náhradu odmeny vyplatenej predbežnému správcovi (alebo iných trov), ktoré vyplatil súd zo štátnych prostriedkov. Nie je nim ani § 4 ods. 7 ZKV a § 9b vyhl. č. 493/1991 Zb., ako uvádza mimoriadne dovolanie. Uvedené ustanovenia upravujú spôsob rozhodovania o odmene a ich výplatu. Upravujú teda v tomto smere len vzťah medzi súdom a predbežným správcom. Neriešia vzťah medzi súdom a ostatnými účastníkmi, teda otázku, či a za akých podmienok má štát právo na náhradu trov, ktoré vyplatil súd zo štátnych prostriedkov. Do úvahy preto prichádza použitie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ak je ich použitie primerané. V žiadnom prípade nie je možné použitie § 146 ods. 2 O. s. p. Toto ustanovenie upravuje náhradu trov konania navzájom medzi účastníkmi, nie náhradu trov medzi súdom (štátom) a účastníkmi konania.

Náhradu trov konania, ktoré platil štát, upravuje § 148 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého má štát právo na ich náhradu, podľa výsledkov konania proti účastníkom, pokiaľ u nich nie sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. V procesnej situácii, aká je v prejednávanej veci, však nie je ani použitie uvedeného ustanovenia primerané. Úlohou predbežného správcu je okrem iného zistenie údajov o majetkových pomeroch úpadcu, ktoré potrebuje súd pre záver, či dlžník má majetok, ktorý postačuje aspoň na úhradu trov konania. Neexistencia dostatočného majetku je dôvodom pre zamietnutie návrhu. V takom prípade z majetku úpadcu nie je možné ani uhradiť odmenu predbežného správcu. Trovy, ktoré vzniknú vyplatením odmeny, v zásade znáša štát. Ak je navrhovateľom veriteľ, je opodstatnená požiadavka, aby znášal riziko, že dlžník nebude mať prostriedky ani na úhradu odmeny predbežného správcu, ktoré je spojené s podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu. Výška odmeny vyplýva z predpisu a nie je závislá na tom, či dlžník má alebo nemá majetok. Preto zákon ukladá navrhovateľom (s výnimkou uvedenou v § 4 ods. 7 ZKV aj dlžníkom, ak sú navrhovateľmi) povinnosť zložiť preddavok na úhradu odmeny predbežného správcu vo výške predpisom stanovenej odmeny, pod sankciou, že návrh na vyhlásenie konkurzu bude zamietnutý. Uvedenú úlohu nemôže mať preddavok, ak je navrhovateľom konkurzu orgán štátu poverený správou daní a vymáhaním daňových nedoplatkov. Daňové orgány sú preto v § 4 ods. 1 ZKV oslobodené od platenia preddavku. Ak by súd (štát) mal podľa § 148 ods. 1 O. s. p. proti navrhovateľovi – daňovému orgánu právo na náhradu odmeny, vyplatenej predbežnému správcovi, nemalo by oslobodenie význam. Ustanovenie § 148 ods. 1 O. s. p. nie je na prejednávany prípad použiteľné a ani z iného ustanovenia O. s. p. alebo ZKV takáto možnosť nevyplýva. Súd preto nemôže uložiť navrhovateľovi – daňovému orgánu ani povinnosť zaplatiť odmenu priamo predbežnému správcovi, ani povinnosť nahradiť trovy, ktoré vyplatením odmeny znášal štát.

Súdy oboch stupňov pri rozhodovaní o povinnosti navrhovateľa vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci, spočívajúcim v použití nesprávneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a Zákona o konkurze a vyrovnaní a ich rozhodnutie nie je správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto podľa § 243b ods. 2 zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a v časti, ktorou bola navrhovateľovi uložená povinnosť zaplatiť JUDr. D.V. 10 500 Sk, aj rozhodnutie súdu prvého stupňa. Dovolací súd nevrátil súdu prvého stupňa vec na ďalšie konanie, keďže nesprávny zrušovaný výrok nie je potrebné nahradiť iným výrokom. Rozhodnutie o trovách predbežného správcu je úplné a výrok, podľa ktorého má JUDr. D. V. nárok na odmenu a náhradu výdavkov, celkom vo výške 10 500 Sk, je podkladom pre vyplatenie.

Č. 21

Aj keď v zmysle ust. § 14 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z. odmena advokátovi patrí aj za úkon spočívajúci v prevzatí a príprave zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, túto časť odmeny nemožno považovať za účelne vynaložené trovy konania v zmysle ust. § 142 ods. 1 O. s. p. v prípade, ak účastník konania bez vážneho dôvodu vymenil advokáta.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2009, sp. zn. 1 M Obdo V 21/2007).

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 18. mája 2006 č. k. 15Cb 464/2001-210 rozhodol, že zmenkový platobný rozkaz Krajského súdu v Žiline zo 17. mája 2001 č. k. 15Zm 14/2006-10 ponecháva v platnosti. Žalovaného zaviazal povinnosťou nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 83 028,40 Sk na účet JUDr. M. B., advokáta so sídlom K., do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. mája 2006 č. k. 15Cb 464/01-210 rozhodol rozsudkom z 30. mája 2007 č. k. 2 Obo 204/2006-239 tak, že napadnutý rozsudok vo veci samej potvrdil. V časti týkajúcej sa náhrady trov konania rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvostupňového konania vo výške 63 586,40 Sk k rukám právneho zástupcu žalobcu. Žalovanému súčasne uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 8 788 Sk do troch dní.

Na odvolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 30. mája 2007 č. k. 2 Obo 204/2006-239 rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil. V časti týkajúcej sa náhrady trov konania rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi trovy prvostupňového konania vo výške 63 586,40 Sk do troch dní, rozhodol tiež o náhrade trov odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku, pokiaľ ide o náhradu trov konania uviedol:

Odvolací súd v zmysle ust. § 220 O. s. p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa náhrady trov prvostupňového konania tak, že priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 63 586,40 Sk, keď priznal náhradu trov právneho zastúpenia predchádzajúcim právnym zástupcom vo výške 39 358,40 Sk a náhradu trov konania právneho zastúpenia terajším právnym zástupcom vo výške 24 228 Sk. Odvolací súd nepriznal žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia za úkony právnej pomoci vykonané v rozpore s ust. § 142 ods. 1 O. s. p., t. j. vykonané v rozpore s potrebou účelného uplatnenia práva, keď žalobca neuviedol žiadny relevantný dôvod na výmenu právneho zástupcu v priebehu konania a potrebu porady a ďalšej porady s právnym zástupcom, prípadne vypracovanie právneho rozboru.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 O. s. p. tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania za 1 úkon právnej pomoci (účasť na odvolacom pojednávaní dňa 30. mája 2007) 4 250,-- Sk + 164,-- Sk režijný paušál, cestovné náhrady v cene verejnej leteckej dopravy spoločnosťou SkyEurope 2x 999,-- Sk = 1 998,-- Sk, nakoľko použitie osobného motorového vozidla na vzdialenosť B.-K. a späť nie je vzhľadom na náklady účelné, a 8 x 297,-- Sk = 2 376,-- Sk náhradu za stratu času, spolu 8 788,-- Sk v zmysle ust. § 10 ods. 1, § 14, § 16 a § 17 vyhl. č. 655/2004 Z. z. Ostatné uplatnené náhrady odvolací súd ako neúčelne vynaložené nepriznal.

Na podnet žalobcu proti rozsudku odvolacieho súdu v časti, ktorou bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa a rozhodnutie o trovách odvolacieho konania podal mimoriadne dovolanie Generálny prokurátor Slovenskej republiky a navrhol ho v tejto časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Na zdôvodnenie mimoriadneho dovolania generálny prokurátor uviedol:

Pokiaľ ide o zmenu rozhodnutia prvostupňového súdu vo výroku o trovách prvostupňového konania, odvolací súd tento postup odôvodnil tým, že žalobca neuviedol žiadny relevantný dôvod na výmenu právneho zástupcu v priebehu konania a následné úkony právnej pomoci boli vykonané v rozpore s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. S takýmto právnym názorom najvyššieho súdu nemožno súhlasiť. Ako vyplýva z citovaných ustanovení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii, každý má právo na poskytnutie právnych služieb, o ktoré môže požiadať ktoréhokoľvek advokáta. V právnom poriadku Slovenskej republiky nie je zakotvená povinnosť

účastníka konania oznámiť súdu alebo protistrane v spore zmenu právneho zástupcu a uvedenie dôvodu, z akého sa tak stalo.

Domnievam sa, že v predmetnej veci nešlo o nejakú špekulatívnu výmenu právneho zástupcu, vykonanú tesne pred skončením konania, v snahe „vyrobiť“ ďalší úkon právnej pomoci. Ku zmene právneho zástupcu došlo len jedenkrát, a to na základe plnomocenstva zo dňa 6. februára 2006. V konaní pred Krajským súdom v Žiline bolo ešte vykonané pojednávanie dňa 5. apríla 2006 a dňa 18. mája 2006.

Z uvedeného dôvodu i v prípade, že by odvolací súd nepovažoval vykonanie dvoch porád s klientom a vypracovanie právneho rozboru za úkony vykonané v súlade s potrebou účelného uplatnenia práva, novému právnenému zástupcovi patrí minimálna odmena za prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, keď sa v záujme náležitého presadzovania práv a záujmov klienta musel oboznámiť s doterajším priebehom konania.

Konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný (R111/1998).

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozpore s povinnosťou náležitého odôvodnenia rozhodnutia však ani presne neuviedol, za ktoré úkony právnej pomoci vykonanej advokátom JUDr. M. B. priznal žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia, t. j. z odôvodnenia rozsudku nemožno zistiť ako súd dospel k sume 24 228 Sk. Rozhodnutie o trovách prvostupňového konania je tak nepreskúmateľné.

Pokiaľ ide o rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2007 č. k. 2 Obo 204/2006 v časti výroku o náhrade trov odvolacieho konania, uvádzam nasledovné:

Podľa citovaného ustanovenia § 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za písomné podanie na súd týkajúce sa veci samej. Na č. I. 225 spisu je založené oznámenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky adresované advokátovi JUDr. M. B. o tom, že v prejednávanej veci žalovaný podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie, ktorého odpis odvolací súd súčasne doručil. Právny zástupca žalobcu bol súčasne poučený o možnosti podať k odvolaniu vyjadrenie v lehote do 10 dní od doručenia tohto oznámenia. JUDr. M. B. následne zaslal Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vyjadrenie k odvolaniu žalovaného (č. I. 228 spisu).

Na základe týchto skutočností nie je možné súhlasiť s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi neprislúcha náhrada za uvedený úkon právnej pomoci. Vypracovanie vyjadrenia k odvolaniu podanému protistranou je štandardný úkon právnej pomoci, ktorý jednak je v súlade s povinnosťou advokáta presadzovať práva a záujmy klienta a jednak napomáha rýchlosti celého konania tým, že odvolací súd sa už pred pojednávaním oboznámi so skutkovými a právnymi závermi strán.

Za nepreskúmateľné ďalej považujem rozhodnutie odvolacieho súdu o cestovných náhradách právneho zástupcu žalobcu. Súd neuviedol, ako dospel k sume 1 998 Sk za obojsmernú letenku na trati K.-B., keď je všeobecne známou skutočnosťou, že cena letenky závisí od rôznych faktorov, okrem iného aj od času rezervácie. Predvolanie na pojednávanie konané dňa 30. mája 2007 bolo právnenému zástupcovi žalobcu doručené dňa 24. apríla 2007. Z rozhodnutia súdu nemožno zistiť, či ním určená cena verejnej leteckej dopravy je správna.

Vzhľadom na charakter verejnej leteckej dopravy a frekvenciu leteckého spojenia medzi Košicami a Bratislavou bolo podľa môjho názoru povinnosťou súdu v odôvodnení rozsudku uviesť konkrétne letecké spojenie, ktoré mal podľa názoru súdu právny zástupca žalobcu využiť. Rozhodnutie je tak aj v tejto časti nepreskúmateľné.

Na základe vyššie uvedeného za podmienok uvedených v § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/, c/ O. s. p. podávam na základe podnetu účastníka konania mimoriadne dovolanie proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2007 č. k. 2 Obo 204/2006 v časti výroku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa náhrady trov prvostupňového konania.

Žalobca v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že sa s ním plne stotožňuje.

Žalovaný navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10 ods. 4 O. s. p.) mimoriadne dovolanie prejednal bez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v jeho napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

Z o d ť o v o d n e n i a :

Dovolací súd sa stotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu, že žalobcovi nepatrí náhrada trov právneho zastúpenia za úkony právnej pomoci vykonané v rozpore s ust. § 142 ods. 1 O. s. p., t. j. trovy, ktoré neboli vynaložené účelne na uplatňovanie práva. V danom prípade správne odvolací súd za neúčelné považoval trovy právneho zastúpenia súvisiace s výmenou advokáta. Odvolací súd pritom nespochybnil právo účastníka konania na výmenu advokáta v občianskom súdnom konaní, pretože v zmysle ust. § 20 ods. 1 zák. č. 586/2003 Z. z. o advokácii, každý má právo na poskytnutie právnych služieb a môže o ne požiadať ktoréhokoľvek advokáta. To však neznamená, že neúspešný účastník konania je povinný nahradiť všetky trovy predstavujúce odmenu ďalšieho advokáta. Aj keď v zmysle § 14 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. odmena advokátovi patrí aj za úkon, spočívajúci v prevzatí a príprave zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, túto časť odmeny nemožno považovať za účelne vynaložené trovy v prípade, ak účastník konania bez vážneho dôvodu vymenil advokáta (za takýto vážny dôvod by mohlo ísť vtedy, ak predchádzajúci advokát napr. ukončil advokátsku činnosť). Týmto spôsobom totiž dochádza k navýšeniu trov konania, pričom neúspešný účastník by hradil duplicitne tie isté trovy konania. Teda nie je možné spravodlivo žiadať, aby úspešný účastník mal právo na náhradu uvedených trov konania. V tomto smere nie je podstatné to, či účastník konania výmenu advokáta urobil špekulatívne alebo účelovo, s cieľom navýšiť trovy konania, alebo či to urobil v konaní iba raz alebo viackrát. Jednoducho týmto postupom duplicitne narastajú trovy, ktoré navýšenie nemožno považovať za trovy účelne vynaložené v zmysle ust. § 142 ods. 1 O. s. p. (okrem výnimiek uvedených vyššie). V danom prípade preto dôvodne odvolací súd za neúčelné považoval aj úkony nového advokáta spočívajúce v porade a ďalšej porade s klientom, ako aj vypracovanie právneho rozboru.

Pokiaľ dovolateľ namieta, že prvostupňové trovy sú nepreskúmateľné čo do čiastky 24 228 Sk, toto vyčíslenie je potrebné posudzovať v spojitosti aj s podrobným odôvodnením prvostupňového rozhodnutia. Súd prvého stupňa trovy nového advokáta vyčísľil vo výške 43 686 Sk, ktoré pozostávali jednak z odmeny za jednotlivé úkony právnej pomoci a jednak z nákladov na cestovné a stratu času. Odvolací súd len v tejto časti rozsudok zmenil tak, že namiesto sumy 43 686 Sk priznal žalobcovi sumu 24 228 Sk, ktorá suma pozostáva v zmysle vyčíslenia v prvostupňovom zdôvodnení z náhrady straty času, z náhrady za cestovné a dva úkony právnej pomoci. Dôvodná nie je ani námietka odvolateľa týkajúca sa trov odvolacieho konania. Odvolací súd bol oprávnený na základe vlastnej úvahy a vlastných poznatkov posúdiť efektívnosť a účelnosť nákladov na cestovné, keď tieto nepriznal vo výške nákladov na cestu autom z Košíc do Bratislavy a späť, ale priznal vo výške ceny bežnej letenky na tejto trase. Vo vyčíslení trov odvolacieho konania z 28. mája 2007 (č. I. 235) je uvedený ako úkon aj vypracovanie vyjadrenia k odvolaniu (č. I. 228-230). Podľa odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, odvolací súd aj tento úkon zrejme považoval za neúčelný, aj keď ho výslovne v odôvodnení neuvádza. Zo strany odvolacieho súdu v tomto smere ide síce nie o štandardný postup, avšak ani takýto postup ust. § 142 ods. 1 O. s. p. nevylučuje, a preto dovolací súd neakceptoval ani túto námietku dovolateľa.

Na základe uvedených dôvodov dovolací súd podľa ust. § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1 mimoriadne dovolanie zamietol. Dovolací súd rozhodol uznesením, keďže rozhodnutie sa netýka veci samej (§ 243b ods. 4 O. s. p.).

Úspešný účastník, t.j. žalovaný náhradu trov dovolacieho konania neuplatnil, a preto táto náhrada mu nebola priznaná.

Č. 22

Námietky sú síce formou obrany proti zmenkovému platobnému rozkazu, nie sú však opravným prostriedkom v zmysle štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku. Konanie o námietkach je konaním na súde prvého stupňa, ktorého konečným výsledkom je až rozhodnutie súdu o námietkach.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2010, sp. zn. 1 M Obdo V 6/2008).

Krajský súd v Bratislave na návrh navrhovateľa vydal 27. mája 2003 zmenkový platobný rozkaz, ktorým uložil odporkyni povinnosť do 3 dní zaplatiť navrhovateľovi 89 332 Sk zmenkovej sumy so 6 % úrokom od 18. decembra 2002 do zaplataenia, zmenkovú odmenu 299 Sk a uhradiť mu 4 490 Sk trov konania, alebo v rovnakej lehote podať odôvodnené námietky.

Odporkyňa v zákonnej lehote proti zmenkovému platobnému rozkazu podala námietky. V námietkach uviedla, že sa svojim podpisom nezaviazala zaplatiť zmenkovú pohľadávku vo výške 89 832 Sk, keďže nepodpísala zmluvu o revolvingovej pôžičke. Podpisy na zmluve nie sú jej, zmluvu v takejto podobe by nikdy nepodpísala lebo je nevýhodná.

Krajský súd v Bratislave po pojednávaní podľa § 175 ods. 3 O. s. p. prejednal námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu a rozsudkom z 13. októbra 2005 rozhodol, že sa zmenkový platobný rozkaz ponecháva v platnosti. V odôvodnení rozsudku uviedol, že odporkyňa v písomne podaných námietkach nespochybňovala platnosť zmenky, výšku zmenkovej sumy a nenamietala ani porušenie dohody o vyplňovacom práve k biankozmenke. Až vo svojom neskoršom podaní a vo svojej výpovedi uviedla, že nepodpísala ani zmenku ani dohodu o spôsobe jej vyplnenia. Keďže v zmenkovom konaní platí koncentračná zásada a na tieto neskôr podané námietky už súd podľa zákona nemohol prihliadať. Zmenka a zmenková suma neboli spochybňované, preto nebolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie na zistenie pravosti podpisu odporkyne na zmluve a pôžičke aj s prihliadnutím nato, že odporkyňa sama potvrdila, že o pôžičku žiadala, prevzala a splácala ju.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom z 13. februára 2007 č. k. 40bo 388/2005 – 113 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozsudku uviedol, že všetky námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu podliehajú koncentračnej zásade podľa § 175 ods. 4 O. s. p., z čoho vyplýva, že nie je možné na neskôr podané námietky prihliadnúť. Platí teda, že ak niektorá z námietok nie je včas uplatnená v trojdňovej lehote po doručení zmenkového platobného rozkazu, nemôže na ňu súd prvého stupňa, ale ani odvolací súd prihliadnúť. Ak účastník, ktorý podal námietky dodatočne (v tomto prípade neplatnosť zmenky v súvislosti s podpisom vyplňovacieho práva k bianko zmenke, výška zmenkovej sumy) a opätovne ich vznesie v odvolacom konaní, ide o nové námietky proti zmenke, ktorými sa nemôže súd prvého stupňa ani súd odvolací zaoberať. V tomto postupe tkvie koncentračná zásada platná v zmenkovom práve. Ak žalovaná vzniesla námietku proti zmenkovému platobnému rozkazu ohľadne neplatnosti revolvingovej zmluvy o pôžičke lebo ju nepodpísala, pričom v tejto námietke nespochybnila platnosť zmenky ani výšku zmenkovej sumy, nemohli už súdy na neskôr podanú námietku týkajúcu sa samotnej zmenky brať zreteľ, pretože išlo o dodatočne vznesenú námietku, na ktorú podľa zákona nie je možné prihliadať.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 17. apríla 2007.

Proti rozhodnutiam súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu podal na podnet žalovanej mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. V dovolaní uviedol, že pri vydaní zmenkového platobného rozkazu sa súd dopustil závažného procesného pochybenia v tom, že, že zmenkový platobný rozkaz vydala a podpísala vyššia súdna úradníčka Mgr. A.U.. V čase jeho vydania (27. mája 2003) bol platný zákon č. 425/2002 Z. z. o vyšších súdnych úradníkoch a o zmene a doplnení zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2002. V § 6 písm. a) bod 5 citovaného zákona je uvedené, že sudca môže v občianskom súdnom konaní písomne poveriť súdneho úradníka na konanie o návrhoch na vydanie platobného rozkazu, vrátane rozhodovania o oneskorene podaných a neodôvodnených odporoch. Zákonodarcu mal v tomto prípade na mysli len platobný rozkaz podľa ustanovenia § 172 O. s. p., a nie zmenkový platobný rozkaz. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. II ÚS 83/1999, ktorý definuje platobný rozkaz len v medziach ustanovení § 172 – 174 O. s. p. V opačnom by v § 6 písm. a) al. 5 zák. č. 425/2002 Z. z. bolo zahrnuté aj slovo zmenkový, vrátenie rozhodovania o námietkach. Až po zrušení čl. I. uvedeného zákona sa rozšírila

právomoc vyšších súdnych úradníkov aj na vydanie zmenkového a šekového rozkazu vrátane rozhodovania o neskoropodaných námietkach. V čase rozhodovania mal vo veci konať a rozhodovať predseda senátu krajského súdu.

Zmenkový rozkaz vydal krajský súd po predložení originálu zmenky. Zo spisu vyplýva, že zmenka bola pôvodne vydaná ako nevyplnená tzv. biankozmenka a až následne bola podľa bodu 3 dohody o vyplňovacom práve bola doplnená suma zmenky, dátum platnosti a platobné miesto. Aby mohol zmenečník dlh zo zmenky zaplatiť, musí byť k tomu majiteľom zmenky kvalifikovaným spôsobom vyzvaný. K podanému návrhu však navrhovateľ nepredložil dôkaz o tom, že by doplnenú zmenku predložil odporkyni k plateniu. Podľa dovolateľa dôkaz o včasnom predložení zmenky mal navrhovateľ k návrhu predložiť ako ďalšiu listinu na uplatnenie práva. Predloženie zmenky na zaplatenie zmenečníkovi a preukázanie tejto skutočnosti súdu je jedna z podmienok vydania zmenkového platobného rozkazu.

Napokon v rozhodnutiach je nesprávne uvedený deň splatnosti zmenky ako 18. december 2002. Zmenka bola splatná 17. decembra 2002. Uvedená skutočnosť má vplyv na úrokovacie obdobie

Podľa dovolateľa bolo konanie zaťažené vadou uvedenou v § 237 písm. g a súčasne aj nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Žalovaná vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že sa s nim stotožňuje. Uviedla tiež, súd jej poslal len zmenkový platobný rozkaz bez fotokópie zmenky, aby sa k nej mohla vyjadriť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Z o d ô v o d n e n i a :

Zmenkové konanie je zvláštnym, typom konania, ktorého charakter je daný predovšetkým jeho špecifickým predmetom, ktorým sú nároky zo zmeniek. Záujmom na rýchlom rozhodovaní o týchto nárokoch je motivovaná úprava špecifickej štruktúry konania, podmienok konania a foriem rozhodovania. Je to konanie skrátané, v ktorom možno uplatňovať len nároky zo zmenkových záväzkov, ktoré majú zvláštny nesporný, abstraktný a priamy charakter. Jedným z osobitných znakov uvedeného konania je dôsledne uplatnený koncentračný princíp, ktorý sa prejavuje v tom, že určité procesné úkony možno účinne urobiť len vo vymedzenom procesnom štádiu.

Prvou fázou zmenkového konania je vydanie zmenkového platobného rozkazu. Nevyhnutnou, ale zároveň postačujúcou podmienkou pre jeho vydanie je podľa § 175 ods. 1 O. s. p. okrem návrhu predloženie prvopisu zmenky, o pravosti ktorej niet dôvodu pochybovať a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva. Súd pred vydaním rozkazu skúma len či uplatňované právo zo zmenkového záväzku skutočne zo zmenky vyplýva a či zmenka má minimum formálnych náležitostí. Ak sú uvedené predpoklady splnené, zmenku bez skúmania ďalších skutočností vydá.

Zmenkovým rozkazom súd uloží žalovanému, aby do troch dní zmenkovú pohľadávku zaplatil alebo podal proti rozkazu námietky. Ak námietky nie sú podané, zmenkový rozkaz nadobúda účinky právoplatného rozkazu. Námietky sú jediným procesným prostriedkom, ktorým možno týmto účinkom zmenkového rozkazu zabrániť. Výnimkou je výrok o trovách konania, proti ktorému možno podať odvolanie. V odpore musí žalovaný uviesť všetky výhrady, ktoré proti platobnému rozkazu má. Zákon z pohľadu účinkov a požadovanej formy nerozlišuje námietky procesnej povahy od námietok, ktoré majú charakter hmotnoprávny, ktoré napadajú samotnú zmenku alebo skutočnosť, ktoré so zmenkou súvisia, ani námietky absolútne od námietok relatívnych. Pre námietky a konanie o námietkach sa prísne uplatňuje koncentračná zásada, spočívajúca v tom, že v konaní o námietkach súd môže preskúmať len námietky, ktoré boli podané v lehote troch dní od doručenia zmenkového platobného rozkazu. Na neskôr podané námietky už súd nemôže brať zreteľ (§ 175 ods. 3 O. s. p.). Výnimkou z uvedeného pravidla nemôžu byť ani námietky uvedené až v dovolaní podľa § 236 a nasl. (riadne dovolanie) ani v mimoriadnom dovolaní podľa § 243e a nasl. O. s. p. Žiadnym z uvedených dovolaní nemožno do konania viesť námietky, ktoré neboli podané v lehote stanovenej v § 175 ods. 1 O. s. p. a urobiť ich tak predmetom konania o námietkach podľa § 175 ods. 3 O. s. p.

Ani jednu z troch námietok uvedených v dovolaní žalovaná neuplatnila a nebola preto predmetom konania o námietkach na súde prvého stupňa a v odvolacom konaní. Pokiaľ ide o námietku, že v zmenkovom platobnom rozkaze je nesprávne uvedený deň splatnosti i námietky, že k návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu mal byť priložený dôkaz o včasnom predložení zmenky zmenečníkovi (správne zrejme vystaviteľovi, keďže v prejednávanej veci ide o zmenku vlastnú, ktorá nemá zmenečníka), nepochybne sa nimi súd prvého stupňa ani odvolací súd nemohol zaoberať a brať na ne zreteľ. Navyše dovolací súd nesúhlasí s názorom dovolateľa, že podmienkou pre vydanie zmenkového platobného rozkazu je doloženie dôkazu o tom, že zmenka bola predložená na platenie žalovanej. Takúto povinnosť neukladá ani Zákon zmenkový a šekový č. 191/1950 Zb. (ďalej len zákon) ani Občiansky súdny poriadok. Zákon síce v § 38 čl. I ukladá majiteľovi zmenky povinnosť predložiť zmenku na platenie, avšak ak tak neurobí, je sankciou zánik záväzku len proti postihovému dlžníkom. Voči priamemu dlžníkovi (pri cudzích zmenkách zmenečníkovi) podľa § 53 ods.1 čl. I zostáva záväzok nedotknutý. To isté platí s použitím § 77 ods. 2 a § 78 ods. 1, čl. I zákona pri vlastnej zmenke aj vo vzťahu k vystaviteľovi, ktorý je priamym (hlavným) zmenkovým dlžníkom. Keďže existencia zmenkového záväzku žalovanej nie je závislá na tom, či jej zmenka bola na platenie predložená, nemôže byť podmienkou pre vydanie rozkazu doloženie dôkazu o predložení zmenky. Kvalifikovanou listinou potrebnou na uplatnenie práva je protestná listina, avšak len pri uplatňovaní zmenkového práva proti nepriamym dlžníkom.

Tretia v mimoriadnom dovolaní uvádzaná námietka má čisto procesnú povahu. Ako už bolo uvedené, zákonná úprava zmenkového konania nerozlišuje námietky procesné od hmotnoprávných a nevylučuje uplatnenie koncentračnej zásady ani pri procesných námietkach. V literatúre sa vyskytuje názor, že koncentračná zásada nedopadá na tie procesné námietky, ktoré poukazujú na nedostatok podmienok konania, na ktoré musí súd prihliadať počas celého konania a to aj bez námietky účastníkov (Bureš/Drápal/Mazanec, Občianský soudní řád, komentář, 4. vydání. C.H Beck Praha, str. 480). Výnimka z koncentračnej zásady sa však podľa názoru dovolacieho súdu môže vzťahovať len na také vady konania, ktoré bránia tomu, aby súd mohol vo veci konať a dôsledkom má byť zastavenie konania, prípadne postúpenie veci na prejedanie vecne príslušnému súdu. Ide o prípady nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania, nedostatok právomoci súdu, prekážka litispendencie, právoplatne rozhodnutej veci, prípadne vecná nepríslušnosť súdu. V prejednávanej veci nejde o žiadnu z takýchto väd konania. Podľa názoru dovolacieho súdu námietka poukazujúca nato, že platobný rozkaz vydal vyšší súdny úradník, hoci mu zákon takéto oprávnenie nedáva, nie je námietkou, na ktorú by mohol brať súd zreteľ bez ohľadu na obmedzenie stanovené v § 175 ods. 3 O. s. p.

Vo veci rozhodol súd, ktorý bol vecne i funkčne na prejedanie príslušný, rozhodoval však v nesprávnom obsadení, keď miesto sudcu rozhodoval vyšší súdny úradník, hoci podľa právnej úpravy účinnej v čase vydania zmenkového platobného rozkazu na takýto úkon nebol oprávnený. Proti rozkazu podala žalovaná námietky. Námietky sú formou obrany proti zmenkovému platobnému rozkazu. Nie sú však opravným prostriedkom v zmysle ich úpravy v štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku. Klasickým účinkom riadnych opravných prostriedkov je to, že majú okrem suspenzívneho účinku aj devolutívny účinok. Námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu devolutívny účinok nemajú, pretože v konaní o námietkach, ktoré podanie námietok vyvolá, nerozhoduje nadriadený súd, ako je to pri odvolaní, ale súd, ktorý zmenkový platobný rozkaz vydal. Konanie o námietkach je netypickým i v tom, že nepreskúmava len vecnú správnosť zmenkového rozkazu, ale spravidla sú v tejto fáze konania predmetom skúmania a hodnotenia skutočností odlišné od skutočností, ktoré boli predmetom skúmania súdu a podkladom pri vydaní platobného rozkazu. Podkladom zmenkového rozkazného konania je len tvrdenie navrhovateľa a zmenka. Pred vydaním zmenkovému platobnému rozkazu súd síce musí podrobiť skúmaniu aj zmenku avšak len z hľadiska jej formálnych náležitostí a v rozsahu potrebnom pre predbežný záver o jej pravosti (znenie zákona v § 175 ods. 1 „o pravosti, ktorej nie je dôvod pochybovať“). Obsahom konania o námietkach preto spravidla nie je len preskúmanie správnosti postupu súdu pri vydaní zmenkovému platobnému rozkazu, ale najmä zisťovanie a hodnotenie oveľa širšieho okruhu skutočností uvádzaných v námietkach a ich spôsobilosti zbaviť žalovaného zmenkového záväzku. Ide o nové skutočnosti, ktoré neboli (ani nemohli byť) predmetom skúmania a hodnotenia súdu pri vydávaní zmenkovému platobnému rozkazu. Konanie o námietkach má preto len zriedka charakter opravného konania, spravidla je pokračovaním konania prvého štádia zmenkového konania (vydanie zmenkového platobného rozkazu) a rozsudok v ňom vydaný je výsledkom komplexného zhodnotenia všetkých skutočností majúúcich vplyv na záver o existencii zmenkového záväzku a povinnosti žalovaného ho

splniť. Rozhodnutie súdu o námietkach je rozhodnutím súdu prvého stupňa, proti ktorému je prípustné odvolanie. Ani rozhodnutie súdu, ktorým sa zmenkový rozkaz zrušuje nie je vrátením veci do pôvodného štádia na nové prejednanie. V takom prípade už nie je možné zmenkový platobný rozkaz znovu vydať.

Z uvedeného vyplýva, že po podaní námietok je až rozhodnutie súdu o námietkach konečným výsledkom konania na súde prvého stupňa. V prejednávanej veci o námietkach, tak ako to upravuje procesný predpis, rozhodol sudca. Ak pri vydaní zmenkového platobného rozkazu došlo k vytýkanej procesnej chybe, bola zahojená samotným prejednaním námietok a rozhodnutím súdu o námietkach v zákonom predpísanom obsadení.

Dovolací súd považoval v mimoriadnom dovolaní uvádzané námietky za neopodstatnené. Mimoriadne dovolanie preto podľa § 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zamietol. Žalobca mal v dovolacom konaní úspech patrí mu preto náhrada trov dovolacieho konania. Podľa § 148a ods. 2 O. s. p. povinnosť nahradiť trovy konania má žalovaná, na ktorej podnet generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie. S prihliadnutím na okolnosti prejednávanej veci a osobné pomery žalovanej, pre ktoré ju súd prvého stupňa oslobodil od platenia súdnych poplatkov, súd žalobcovi podľa § 150 O. s. p. náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.